

**MAGYAR
PAPI EGYSÉG**

MAGYAR PAPI EGYSÉG

a külföldi magyar katolikus papság lapja

1960, Karácsonyán

14. sz.

TARTALOM:

LELKI ÉLET

Varga László SJ: Malaszttal teljes 3

JÓPÁSZTORI SZELLEM

XXIII. János pápa enciklikája a papi lelkiségről (3. rész) 16

Gánóczy Sándor: A munkáspapok mozgalma 24

Nagy Sándor: Beszámoló a délafrikai magyarokról 34

PAPI ARCÉL

Dr. Közi Horváth József: Virágos sír München szívében 38

Cser László SJ: Majd reggel 41

Dr. LÁSZLÓ ISTVÁN az új eisenstadti püspök 45

MÜNCHENI EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUS

Varga László SJ: Népek találkozója Münchenben 47

Magyar papi találkozó Münchenben 51

Magyar hitvallás 58

HAZAI HIREK

Hazai helyzet 60

Személyi hírek 65

HALOTTAINK 63

MISSZIÓ

Lischerong G. SJ: A kínai magyar jezsuita misszió Formózában 66

Pohl Heinrich SJ: Mi az új az új rubrikákban? 73

A KÖNIGSTEINI KONGRESSZUS 75

KÖNYVEK

Német Béla SJ: Theodor Blieweis: Warum kommen Sie Herr
Pfarrer? 76

LITÁNIA Jézus Szentséges Vérérről 77

NÉHÁNY VISSZHANG 40, 46, 78

KISPAPEGYSÉG

Szabó Ferenc SJ: Lallemand „Lelki tanítása” 80

B.: „Légy hű mindhalálig” 82

Jordanits Zoltán: Öröm a hivatásban

83

...é...e...: „Ihr sans interessante Burschen!“

87

A lapot szerkeszti: Óry Miklós SJ. - A kiadásért felel: Marosi László.

Levelezés, megrendelés, kéziratok Marosi László címére küldendők:
Spittal/Drau, Austria Europa.

MAGYAR PAPI EGYSEG (Einheit Ungarischer Priester) Klerusblatt der ungarischen Priester im Ausland. - Mit Druckerlaubnis des Erzbischöflichen Ordinariates, Wien. - Eigentümer, Herausgeber und Verleger: Ladislaus Marosi, Spittal/Drau, Kapellengasse 15. Im Selbstverlag als Manuskript vervielfältigt bei Österr. Seelsorge-Institut Pastorale Ungarnhilfe, Wien. Für den Inhalt verantwortlich: Ladislaus Marosi.

MALASZTAL TELJES

(Az Assumpta-dogma kihirdetésének 10. évfordulójára.)

A DOGMA IDŐSZERŰSÉGE

Az ember végre hűséget esküdött a földnek és úgy látszik, még sohasem volt olyan hatalmas, mint ma. Az acél, az erő és a gép ragyogó páncéljába öltözött, és úgy tűnik föl, mint valami új istenség, aki megváltoztatja a föld színét. Eldobott magától minden ósdi babonát; nem kell neki a hit, nem kell a titok és a szellem súlytalan ködös világa. Egészen a valóságban él. Csak azt fogadja el igaznak, ami olyan kemény, mint a vas, termő, mint a föld és forrón piros, mint az ömlő vér. Megejtően tiszta és világos ez az új tudomány, de mégis valami nagy baj van vele. Egyes hívei is nyíltan bevallják ezt. Borzalmasan boldogtalan ez az emberfajta, vagyis éppen abban gyöngé, amiben erősnak kellene lennie. Győzni tud, de békülni nem, ölni tud, de élni nem, mulatni tud, de örülni nem. Meg van verve halálos gyöngeséggel. Ez is tény, éppen olyan erős tény, mint a bazalt a Badacsonyan.

Ebben az ítéletidőben történt, 1950 Mindenszentek napján, hogy a katolikus Egyházban a pápa újabb dogmát hirdetett ki. Ebben véglegesen kijelentette: Mária testben is az örök dicsőség honába vétetett. Ma még nem tudjuk valójában lemérni, mi történt akkor. Most nem láthatjuk, mekkora fordulatot vett azon a napon az emberiség sorsa, amelyben Máriának olyan döntő jelentőségű szerepe van.

A csodálatos ünnepet népszavazás előzte meg. A pápa 1946-ban fölszólította a püspöki kart és az összes hívőket: nyilatkozzanak, vajon hiszik és vallják-e, hogy Mária mennybevétele kinyilatkoztatott igazság. Az egész Egyház világos igennel válaszolt. Itt a szó szoros értelmében a nép szava Isten szava volt.

Az áhitat és lelkes hódolat vallomásában a kínjában zajongó világ nem vette észre, hogy ebben a szavazásban Mária zászlaja alatt talpraállt az Isten népe, ítélni a világot. Isteni fölkelés, szent lázadás volt ez a Sátán országa ellen: a tisztaság lázadása a fertő ellen, a szellem lázadása az anyag zsarnoksága ellen, a szép szeretet lázadása a gyűlölet ellen, az értelem lázadása a babona ellen, az egészség lázadása a kór ellen, az élet győzelmes csatája a halál ellen. Mennyire főséges és hó-

dító tud lenni ez a keresztény nép, ha egészen olyan mer lenni, amilyenek Isten akarta!

A SZELLEM CSODÁJA

Mindez pedig a XX. század kellős közepén történt. A szellem történetének páratlan csodája ez! A püspöki kar után első helyen a katolikus főiskolák és egyetemek mondták ki véleményüket. Tudósok ezrei, akik a mai gondolkodás és kutatás módszereit ismerik és akik éppen úgy irtóznak a babonától, mint a szellem szabadságára, kényes szakemberek a természettudományban. Ezek mind egyhangúan nyilatkoztak: Mi hisszük és valljuk, hogy Mária legyőzte a halált, és most ott van, ahol az emberi test örök ifjúságában él. Talán azért nem rendült meg a világ a dogma kihirdetésének napján úgy, mint kellett volna, mert a háborútól elnyűtt idegek még nagyon tompultak voltak. Különben ekkora eseménytől lázba jött volna a hívő és hitetlen gondolkodás egyaránt. Ennek az emberfölötti ténynek csak egy elfogadható magyarázata van, mégpedig az, amit Szent Bernát így mondott ki: Maria negotium omnium saeculorum, Mária minden századok ügye. Másszóval Isten Anyjából az élet titokzatos hatalma áradt szét a földön, és ennek csak halvány képe az élet a gyümölcsös fában, a magzatos testben, a forró szívben, a tudós agyban és a merész akarásban.

AZ ÉLET CSODÁJA

Valami eleven erővel állunk itt szemben, amelynek nincs párja a természet rendjében, az életnek az a csodája ez, amelyet Lukács könyve így foglalt szavakba: Üdvözlégy, malaszttal teljes. Valami isteni életbőség ez, második teremtés, amelynek legfőbb remekműve Mária. Ő az első megváltott, a Királynő a természetfölötti létben. Az Ő életében és valójában tükröződik vissza legjobban az, amit Szent Pál így fejez ki: Az Evangélium Istennek ereje mindenkinek üdvösségére. Először van a fenyő tele „gondolattal”, és aztán jön az ember, hogy kifürkéssze a fenyő titkait. Hasonlóképpen vagyunk Máriával is, hiszen az Egyház mindennap ezt hirdeti róla: Élet, édesség, reménység, üdvözlégy!

A MÁRIA-TISZTELET ARÁNYAI

A második évezred végén ebben a tekintetben is előnyösebb helyzetben vagyunk, mint az első évszázadokban élt eleink. Minden gondolkodó embernek meg kell döbennie, ha a Mária-tisztelet arányait szemléli. Olyan ez is, mint valami elemi erő, amely minden akadályt legyőz, az ellenállást megtöri és zavarbahozza az emberi okosságot.

Elsősorban nyilvánvaló, hogy ez a tisztelet nem ember műve. A nagytömeg sohasem teremt magának ilyen eszményt. A világot belülről a szemek kívánsága, a test kívánsága és az élet kevélysége mozgatja. Amikor istent farag magának, eszményt, az olyan lesz, mint a saját

lelke, olyan lesz, mint a hitregék asszonyai. Ez a bujaságban, gőgben és hatalmi örületben elmerült emberiség magától sohasem alkotta volna meg a tisztaságban tündöklő, alázatban szolgáló, szenvedésben boldog királynő képét. Ez a kép csodálatosan eredeti, fölülről való adomány, emberfölötti szépség, és ha nem volna valóság, sohasem lett volna eszmény. Ime, az Isten ereje az istentelen földön!

Jöhet-e Názáretből valami jó? veti oda Fülöpnek Nátánáel. Csabrendek híresebb hely Dunántúlon, mint Názáret volt Galileában. Mária pedig eljegyzett felesége volt Józsefnek, a falusi ácsnak. Izraelben is csak névtelen parasztlány, az akkori nagyvilágon pedig méginkább senki. Mégis hiába forgatjuk Hellasz vagy Róma legnagyobb íróit, olyan fontos, olyan szépséggel teli, olyan istenien eredeti szöveget seholsem találunk, mint amilyen Lukács jelentése az anyagi üdvözletről. Azt a szöveget megálmodni és kitalálni nem lehet, az a valóságból született. És azóta az üdvözlés egyre hatalmasabban zeng, azóta Isten nagy országában naponta háromszor hirdeti minden harang: Üdvözlégy, malasztalt teljes. A héthalom Városától kezdve a párizsi Notre Dameból, a Westminsterből, a kölni Dómból, Czenstochovából, a budavári Boldogasszonytemplomból, New York székesegyházából, Madraszából és Tokióból a magas hegyeken át, a síkságon át, az óceánok partján, a Fokvárosban és Sidneyben, öt világrészen át zeng már ma az anyagi üdvözlés százmilliók szívében: Üdvözlégy, malasztalt teljes.

Aztán vannak különös választottai. Sokszor kicsi falusi gyermekek, olyanok, mint ő volt valamikor. Ezeknek megjelenik, társalog velük, tanítja őket, s aztán félelmetesen nagy megbízást ad nekik. Ismeretlen, elhagyott helyekből világközpontok lesznek, és az emberi nyomor sereglük oda, ahol a Boldogságos lába érintette ezt a szomorú földet. Az egyik roncs tüdejét, a másik szennyes szívét viszi oda. Forrás csobban a földből és a patak vizében meggyógyulnak azok, akikről a tudós orvosok végleg lemondtak. Öreg gonosztevők síró kisdedek lesznek, ha jóságának anyai keze érinti a szívüket. Ha az ember nem látná, mennyire vak tud lenni az a büszke értelem, alig tudná fölfogni, miért van még ma is hitetlen ember a földön.

Az ég és föld egybehangzó vallomása az, amit az árva székelemek oly tiszta hódolattal énekelnek, amikor a somlyói Máriához megérkeznek: Egészen szép vagy, Mária!

A KEGYELEM CSODÁJA

A gyermekről azt szokták mondani, anyjának szakasztott mása. Amikor Máriáról beszélünk, mást, egészen mást kell mondanunk. Nagyságának alapja az isteni anyaság. A Fiú teremtette az Anyát, és

kiválasztotta erre a méltóságra öröktől fogva. Ezért Mária egészen sajátos rokonságban van az Istenséggel¹ és méltósága is bizonyos értelemben végtelen: mert ha Jézus az Úr, anyja is Úrnő és ha Jézus a király, anyja is királynő. Az, amit Mária adott Fiának, csak az emberi test volt, de az a valaki, akit ő szíve alatt hordozott, maga a személyes Isten. Amikor ugyanis egy ember születik, nemcsak új szervezet, új test, hanem új személy is lép a világba. Mivel pedig Krisztusban csak egy személy van, mégpedig isteni, azért Máriától test szerint az Isten született, és így joggal nevezi őt az Egyház Istenszülőnek. Tehát az Isten alakította anyját a maga isteni igénye szerint, és ilyen ember csak egy van a világon.

Ma ez nekünk már közismert igazság. De az első századokban iszonyatos harcot vívott az Egyház, amíg ezt az igazságot tisztán és tévedés nélkül győzelemre vitte. A kereszténység első korszakában, a szellemi küzdelmek középpontjában, az Istenanyaság kérdése állt. Annyira emberfölötti, annyira hallatlan újság volt ez, amit az Egyház hirdetett. Viszont nem volt szabad engedni a dogmából, mert ezen áll az egész keresztény vallás. És Mária nevében győzött az igaz hit.

Nagy papi szellemek hullottak akkor a tévedés örvényébe, mert nem akarták úgy elfogadni az isteni kijelentést, amint ezt Lukács megírta:

„Hat hónap múlva elküldte Isten Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szüzhöz. A szűz egy Dávid családjából való férfinék, Józsefnek volt a jegyese és Máriának hívták. Az (angyal) bement hozzá és így köszöntötte: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van. (Áldottabb vagy te minden asszonynál.)” E szavak hallatára zavarba jött és gondolkodni kezdett, a köszöntés értelmén. Az angyal így folytatta: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istenél. Méhedben fogansz és fiat szülsz. Jézusnak fogod hívni. Nagy lesz ő: a Magasságbelinek Fia. Az Uristen neki adja atyjának Dávidnak trónját. Uralkodni fog Jákob házában mindörökké és királyságának nem lesz vége.” (Lk 1, 26-34.)

A görög szó, khárisz, amit az Írás e szövegben használ, eredetileg annyit jelent, mint kellem, báj, szépség és öröm, amint a pogány irodalomban olvassuk. Az újszövetségben azonban sokkal súlyosabb értelmet kapott. Itt az isteni élet bőségét jelenti az emberben. Isten kegyes jóságának a műve ez, az irgalom és kiválasztás műve, amely a teremtményt újjáalkotja, és az egészet kedvessé teszi Isten előtt. Szent Lukács sajátos igé-
alakot alkalmaz és így írja: khaire kekharitomené, amit legjobban a német tud lefordítani egy szóban: Du Begnadigte. Ez annyit tesz: Isten különös jóságának befejezett remeke vagy. A bölcsek azt mondják, nagyon helyesen: a szépség tündöklő tökéletesség. Olyan csodálatos valami, aminek pusztá látása hódolatra ragadja és ámuló örömmel tölti el az embert. Az Írás szerint a kegyelemben több vonás van: egy valóságnak lényegi gazdagsága ez.

A kegyelem először szeretet, mert Isten maga a szeretet, tehát választottait is magához hasonlóvá teszi. Ezért is mondják Máriáról, ő a szépszeretet anyja. Ám ez a szeretet erős mint a halál, különben nem lehet igazi. Az Evangélium, más szóval a megváltás, az Isten országa, isteni erő, amely minden akadályt, minden ellenséget legyőz, és szinte mindenható lesz tőle az ember, mert Szent Pál kijelenti, mindent meg tudok tenni abban, aki engem megerősít. Továbbá a kegyelem új teremtmény, vagyis az ember természetét alakítja át, és azt magasabb létszintre emeli, amely semmiképpen nem jár neki, amire semmiféle joga vagy igénye nem lehet. Ennek birtokában az ember az isteni természetben részesedik, és megistenülve bemegegy az ő Urának az örömébe.

A Megváltó számdéka szerint minden ember erre az isteni életre van hivatva, hogy gyümölcsös szőlővessző legyen az isteni tőkén. Mária ennek a tőkének anyja, a test szerint, és azért a kegyelem teljességében született és élt. Ezért elsősorban szeplőtelenül fogantott. Ő is Ádám leánya, az átkozott faj sarja, de mégsem született bűnben. A bűn ugyanis az öröklődő nyomor, ami éppen azért bűn, mert Isten szándéka ellen van. Ádám az egész családnak kapta az isteni vagyont és rangot, nemcsak magának, de mindnyájunknak elvesztette, amit mindnyájunknak bírni kellene. Azóta mi mind a lázadás és tagadás állapotában születünk, sérülten és koldusan. Mária azonban kiváltságos volt, habár ő is megváltásra szorult, ám a Fiú jövődő Anyját előre megőrizte ettől a nyomortól. Ez szükséges volt, mert a végtelen szentség anyja nem lehetett a bűnnek részese, és a Szabadító nem származhatott olyan anyától, aki valamikor a Sátán rabságában volt.

AZ ELSŐ MEGVÁLTOTT

Ezek mind a teológia kristályos, de elvont nyelvén kimondott igazságok. Éppen ezért Mária lényének gazdagságát csak halványan fejezik ki. Csak az tudja teljesen látni Mária nagyságát, aki az életben állva, küzködve, az emberi nyomorral harcolva nézi a Szeplőtelenent. Akkor értjük meg igazán Bernát tételét: Mária minden századok ügye. Az Istenanya az első megváltott, az első tökéletesen isteni ember. Tehát ő az első tökéletesen boldog ember, akinek egészen sikerült az élet, a legtöbbször ugyanis nem sikerül, és ha ebből a tényből indulunk ki, akkor mindennél izgatóbb lesz a dogma. Mária az igazi ember, aki értéke szerint élt. Csak a máriátlan kálvinista tudott olyan keservesen följajdulni: Mit ér az ember, ha magyar!? Itt a földön a természet vonalán nem lehet boldogulni, itt minden és mindenki megbukik, mert a lehetőség határa siralmasan szűk. Márpedig az élet a lehetőségek megvalósítása. A sors a pogánnyal szemben könyörtelen, és ez jól van így. Fényes asztalnál találkoztam már olyan bolond em-

berrel, aki azt merte mondani: nekem minden sikerült, csak még egy kívánságom van, és remélem, az is teljesedni fog. Az élet delén volt akkor, és bámulatos bizalom ragyogott a szemében. Három hónap múlva láttam a koporsóját: fényesen temették és halála megváltás volt egy családnak. Csakegy irányban van korlátlan távlat és lehetőség az ember előtt: fölfelé, arra ahol a győzelmes Boldogasszony áll. A mi létünk legfőbb kérdésére Máriaiban adta meg válaszát a Teremtő. Ez nem elmélet, nem tudomány, nem költészet, nem színes álom, hanem diadalmas, verhetetlen tény. Ő is egészen teremtmény, egészen a mi családunkból való, de teljesen megvalósította az élet isteni lehetőségét, és szabad volt attól a nyomortól, ami miatt a többi olyan szánalmas féreg.

Az első nagy baj a látásban van. A legtöbben nem ismerik az ember isteni értékét. Nem is gyullad ki érte a kívánság. A világ nagy részében pl. most Mária helyett a szovjet-embert magasztalják. Az Ő képe helyett egy útonálló, egy tömeggyilkos szörnyeteg képét tisztelik. Ez a méltó büntetés, ez a kemény csapás az emberiség képébe, mert megtagadta Máriát. Istennel nem lehet büntetlenül packázni. Nem véletlen az, ami néhány éve Budapesten történt. A Regnum temploma helyébe Sztálin szobrát állították. A Sátán ledobta álarcát és meg akarta mutatni, mire való a kommunista forradalom. Ez az esemény jellemzi és jelképezi az egész világ mai helyzetét. A legtöbben annyira ostobák már, hogy észre sem veszik, micsoda sötét hatalom szabadult rá a földre. A Sátán tudja, hogy kicsoda Mária, és a bukott óriás hívei vakon teljesítik őrült parancsait. Tudom, a protestáns testvéreknek fáj, mégis ki kell mondani kertelés nélkül: Wittenbergától egyenes út vezet a Damjanich utca végén álló förtelmes szoborig. Aki Máriát tagadja, azelőtt az ember értéke is semmibe foszlik, és Sztalinnak tömjénez a párizsi egyetemi tanár, aki a Notre Dameba nem teszi be a lábát. Félelmetes logika van mai sorsunkban. És azért, ami most történik, igen felelős a katolikus papság is. Most értem meg igazán, amit P. Müller Lajos a noviciátusban a lelkünkre kötött: ha Máriáról fognak beszélni, erősen készüljenek és mindig a legjobban beszéljenek. A legtöbb prédikáció szánalmas közhelyek gyűjteménye volt, és inkább eltakarta, mint megmutatta Mária nagyságát. Bizonyára a szónok is unalmasnak találta a tárgyat, a hívek még inkább. Azért kellett Fatima, hogy ismét meglássák a valóságot.

A SZEMÉLYISÉG ÉS SZABADSÁG CSODÁJA

Olyan ember vagyok, amilyen az, akit tisztellek. Azért a Mária-tisztelet sorskérdés, és nem egyszerűen ájtatos lelkek szépszókása. Első keresztény tökéletesség most az emberi lét isteni nagyságát, a kegyelemben elért magaslátot hirdetni, és megjeleníteni, mert milliós tömeg már nem hisznek az emberben, hanem csak rendszerben és pártban gon-

dolgoznak. Lemondtak a szabad emberről és dühödten rohannak a szolgaságba, mint egyetlen megváltásba. Ettől az értékvakságtól kell most kortársainkat megszabadítani, hogy ismét elhiggyék: tudnak még főségesen emberek lenni. Ehhez pedig elsősorban egy nagy új látomás kell, olyan, amelytől fénygyullad az értelemben, és tüzet fognak a szívek. Úgy kell leírni Máriát, amilyen a valóságban volt és amilyen ma. Lássák az ő dolgos, szürke és szenvedő életét, lássák mennyire egy közülünk, mennyire hasonló hozzánk és egészen a mi fajtánkból való. Kívülről nézve ő is csak olyan volt, mint bármelyik céhszerű szegény ember. Főzött, kenyeret sütött, mosott, söpört, hajtotta a kézimalmot és vállán hordotta a falú kútjáról a vizet. Belülről azonban egészen más volt, mint a többi názáreti asszony. Belül csodálatos ország, a mérhetetlen gazdagság birodalma volt ez az asszony, aki a világon senkivel sem cserélt volna, mert annyira boldog volt. A Mária-tiszteletnek ez a célja: befelé fordítani a szemet, oda ahol az egyetlen én lakik, a titokzatos valami, ami sohasem lehet merő tárgy és dolog, hanem mindig valaki. Mária lelke végtelenül több és nagyobb, mint az egész látható mindenség. Tágasságát fényévekkel sem lehet mérni és minden anyagi mértéket el kell dobni, ha róla némi fogalmat akarunk alkotni. Mária teste kilenc hónapon át Isten lakása volt, a lelke azonban mindig az. Ott ahol a teremtett lét öntudatban fénylik, ahol szinte teremti önmagát szabad szeretetben, ahol magát énnak mondja, és a másiknak azt tudja mondani: te, és mi ketten, mi mindnyájan, ott az ember Isten társaságában él. Az olasz ég alatt is, amikor tündöklő verőfényben mosolyog a föld, még ott is belül minden fekete, sötét, ami kevesebb, mint az ember. Belül sötét a tölgy, sötét a márvány, sötét a legszebb állat is, mert csak dolog és valami. És bizonyos értelemben az ember is ilyen sötét valami lesz, ha kialszik benne az Isten, és a kegyelem. De a kárhozat tudata mégis fojtogatja, és azért igyekszik a szocializmus az éntudatot is lefokozni, habár egészen kártani nem lehet. Eszménye a bambán jóllakott állat lesz, az engedelmes szóttlan barom a politbüro kormánya alatt. Mária neve és személye a szabadság, a szent lázadás csatakiáltása az embert leromboló sátáni merénylet ellen. Ezt jelenti az angyal köszöntése: üdvözlégy, malaszttal teljes.

A Magnificatban kimondta önmagát és ez a vallomás az ő szívének tükre. Úgy mondta el, hogy a legutolsó ember is értsen belőle valamit. Az is megdöbbenjen tőle, akinek szemében csak a fenevad éhsége villog, és a kárhozat éjszakája sötétlik. Ezeknek a szomorú állapotoknak, akiknek arcáról és szívéről eltűnt az Isten képe, ezeknek énekelte ő a megváltott élet győzelmi dalát. Ha jól magyarázzák, ki nem figyel fel arra, amit a szegény falusi asszony mond? Ujjong az én lelkem Üdvözítő Istenemben, és lássátok, mától fogva boldognak mond engem minden nemzedék.

Micsoda tett, micsoda egészen emberi szavak! A betöltött, a végtelenbe érkezett vágy, a végtelen erőtlől elragadott szív beszél így, amikor ez a szív nehéz a szeretet aranyától, és a drága eleven kehelyből kicsordul az isteni szeretet bora. Ez az igazi Mária, a történelmi Szűzanya. Ez a Nagyhatalmú Szűz. Minden más kép csak festett hazugság róla. Nem úgy hangzik ez a Magnificat, mint rozzant egyházi anyókák álmos mormolása dohos templomok mélyén, vagy ványadthitű szónokok unalommal fertőzött kintornája az Evangélium tanszékén. Hányan vannak ma híveink között, akik megértik, mit jelent ez a szó: Nagyot cselekedett nekem a Hatalmas? Jól mondta a Tiszántúl egyik kiváló papja, az én híveim nem tudják mi a kegyelem. Hozzá lehet venni nyugodtan: és azt sem tudják, kicsoda Mária. Kemény, durva férfiak pedig zokogtak, amikor megnézték Werfel filmjét. Vagyis az emberek szíve Mária után sűr, de már csak abban a mélységben, ahova a papok nem tudtak gyakran leszállni.

A MEGVÁLTOTT NŐ

A régi szavak hangja kopott és színtelen, de azért nem szabad ezeket elhagyni. A katolikus gondolat teremtette őket, és azért mindig szentek maradnak. Ám amint a Szűzanya szinte minden században kinyilatkoztatja magát a földnek, éppúgy az ő hírnökei is beszéljenek azok nyelvén, akikkel küldetnek. Mária az örök újság és ifjúság, amint Ágoston mondotta Istenről: Az én Jézusom mindig fiatal. A kultúrák és népek azonban megöregednek, mert az öregség az eredeti bűn egyik csapása. Ám az Egyház nem lehet öreg, nem vénülhet együtt a világgal, hiszen a Fő és a test egy: Krisztus. Úgy kell tehát megmutatni a mai társadalomnak Máriát, mint az örök újat. Aki a történelemben járatos, jól tudja, minden forradalmat kihevernek a népek, de a család, a nő forradalma bizonyosan tönkreteszti őket. Amikor a nő lázadásba megy a saját hivatása és természetellen, meghal a kultúra és elvész a nép. Amíg a feleség és anya örhelyén marad, meg van mentve a élet legfőbb vagyona. Végső fokon nem a politikusok és hadvezérek intézik a népek sorsát, hanem az anyák kezében van a jövő. És amíg az anyák hisznek, hívó marad a nemzet is. A kommunista forradalom tudja, mit tesz, amikor a dolgozó nő eszményét hirdeti. Ez a nő már csak szülni és dolgozni fog az államnak, azután pártmunkát végez, de nem lesz többé keresztény édesanya. A kapitalizmus kezdte a család szétbontását, a szocializmus folytatja a rombolást. A kommunista nő a szörnyű torzkép és a Sátán legnagyobb támadása a teremtés isteni célja ellen. Amikor az asszony nem lesz többé a családi otthon őrzője és papnője, nem lesz sem keresztény, sem pap a társadalomban, és meghal az emberben az ember. Hiszen mindenki csak annyit ér, amennyire szeretni tud, és a tiszta szeretet legfőbb tanárai az édesanyák. Az é-

let legfőbb tudományában az édesanya nélkül még az Egyház is csak másodrendű munkát tud végezni. Ez a lelkipásztor mindennapi tapasztalata. Az Isten jóságát a hitből ismeri a keresztyény, és tapasztalati ismerete csak a misztikusoknak van róla. Ám mindenki könnyen megérti, miért és milyen jó az Isten, akinek ezt a keresztyény anya magyarázza meg, mert az ő szívében keresztül Isten ősjósága, teremő gazdagsága világít és melegít a földi éjszakában. Ezeket a szempontokat még jóformán alig dolgozták ki a hit-tudományban, de a mostani idő feltétlenül sürgeti a munkát. Másszóval mélységes megváltási értelme van annak, hogy az Isten Máriától született, mert ezzel kezdődött a nő, az anya és a család megváltása. Máriában lett a nő, a leigázott és sokszor meggyalázott másodrendű lény megint teljesértékű emberré, mert az anygali üdvözlettel kezdődött a világ új történelme. Aki malaszttal teljes, annak föltétlen tisztelet és hódolat jár, és benne tanulna meg az emberiség a nőt és anyát igazán tisztelni. A kigyó most a szocializmus képében kísérti az asszonyt, és ha az elbukik, magával rántja a romlásba a férfit és a gyermekét is.

Ámde ha valakinek, akkor a nőnek kell eleven, világító és megragadó tiszta eszmény, mert az ő lelkét a meglátás mozgatja, és nem az elvont elvek vagy a fárasztó következtetés. Ezért lett a Mária-tisztelet a mi korunkban hangsúlyozottan sorskérdés, mivel a megváltott nő nélkül nem lehet új keresztyény kultúrát teremteni. Ha a mai női társadalmat nem tudják Máriához vezetni, kipurstul a földön az édesanya. A papoknak és mindenkinek érdemes volna azon is gondolkozni, hogy az utóbbi két évszázad nagy jelenéseiben nem Krisztus, hanem Mária beszél a világhoz, és napjainknak legnépszerűbb szentje nem egy tudós vagy apostol, nem vértanú vagy pápa, hanem a lisieuxi óras leánya. Vajon a Gondviselés nem beszél elég világosan ezekben a jelekben is?

A LELKIÉLET MESTERE

A malaszttal teljes istenanya a lelkiélet mestere, és a lelke kalauza Krisztushoz, mert ő maga egészen Fiában és Fiának élt. Neki édesgyermeké volt az, akiről mi fáradtságosan elmélkedünk. Mi csak sejteni tudjuk, milyen lehetett a mindennapi-élet Betlehemben és Názáretben, de ez a sejtés is mondhatatlanul lenyűgöző. Lukács könyvében villan föl róla egy-két megjegyzés. Azért is gondolják joggal, hogy egyes részeket ő a Szűzanya személyes közléséből jegyzett föl. Az a kis családi otthon a szó szoros értelmében Isten-Háza volt, ahol a halhatatlan boldogság lakott. Minden kiváltság valóban megillette azt az asszonyt, aki a világ Alkotóját, magát az Életet tejjével táplálta, főztjével etette, szöttessel ruházta. Beszélni tanította Mária az Isten örök Igéjét, és a Teremő enygelmes volt a szüleinek. Ki tudja egészen fölmérni ezeket a hallatlan táv-

latokat? Föltűnés nélkül Názáretben mindennap főséges ünnep volt, egyetlen csendes elragadtatás, egy fődél alatt, egy asztalnál, egy műhelyben a Teremtővel. Az a bizalmas együttlét, familiaritás volt ez, amiben a nagy mesterek a lelkiélet velejét látják. A személyes Isten kedvessége, gyermeki bája, fiatal ereje, férfi komolysága, gyermeki figyelme, főséges tapintata, szolgálata és udvariassága, egyszóval isteni finomsága uralkodott az otthon légkörében, és a gyermek hódolata versenyzett a szülők jószágával. Mária tehát valóban páratlan tapasztalásból tudja, mit tesz Jézust ismerni és szeretni.

Azért is segít mindenkit hathatósan, aki lelke ügyében hozzá fordul és Jézushoz akar menni. Az egész kereszténység tapasztalatát mondta ki Szt. Bernát, a Szűz lovagja és énekese: soha sem lehetett hallani, hogy te valakit magárahagyta volna. Fiának első munkatársa lett a megváltás művében és joggal tiszteli őt az Egyház mint az Apostolok Királynoáját. Jézus után ő az első lelkivezető. A szentek ezt jól tudták, és addig nem nyugodtak, míg vérré nem lett bennük Mária tisztelete. Krisztus anyja Fiának híveit is anyai hűséggel gondozza. Isten anyja nélkül is föl tudta volna venni az emberi természetet, de amint anyától akart születni, éppúgy szerepet adott neki a lelkek gondozásában is. Mária nagysága, személye, szépsége már maga a vonzó kegyelem. Nem kell itt sokat okoskodni. Csak nézni kell ezt az anyát Fia mellett. Megre meg a boldog örömtől a lélek, amikor ezt a csodát szemléli: ime egy asszony, akinek a végtelen Főlség azt mondja: Anyám. Ilyen valamit csak Isten mindenhatósága tudott művelni. Ha tény nem volna, szinte képtelenségnek kellene mondani. Hiszen Isten a kimondhatatlan, az Egészen Más, aki hozzánemférhető fényben lakozik! Hiszen az egész mindenség csak annyi hozzá képest, mint egy csepp víz a végtelen óceán partján. A teremtmény az alig létező, az alig valami, a magától semmi, és mégis van egy teremtett lény, egy asszony, olyan mint a mi szülőnk, akinek Isten azt mondja: Anyám. Megszédül és összeroskad az emberi értelem, amikor a léte ilyen mélységeibe néz. Egy igazi édesanya maga a tiszta jószág: a világnak minden tündöklő szépsége, a természet és művészet minden ragyogása semmivé halványul, ha anyánk szemébe nézünk, mert ott az élő szeretet szépsége fénylik, hívón, ölelőn, melegén. Tudom, különösen hangzik, mégis kérdezem: Isten nem akart anya nélkül lenni e világban? És akkor már tudom, milyen jó az Isten, akinek ilyen anyja van. Fölfoghatatlan jó ember az Isten, akit Mária szült és nevelt és még jobban megértem, amit Szent Pál írt: Átkozott legyen, aki a mi Urunk Jézus Krisztust nem szereti. Ma így vezet minket Jézushoz Mária, mert lehet-e azt az Istent nem szeretni, akinek ilyen anyja van? Mária anyasága különösen megmutatja, mennyire emberré lett az Isten. És így vezet minket Mária Jézus-

hoz, aki mondotta: az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, egyedül igaz Istent, és akit küldöttél, Jézus Krisztust.

Képtelennek látszik, mégis így van: lehet a vallásosság is embertelen, és bizony sok a buzgó, de embertelen keresztény. Aki azonban az igazi Máriát tiszteli és jól szolgál neki, az soha embertelen nem lehet. Ilyen anyát nem lehet kőszívvel, hideg és könyörtelen lélekkel szeretni. Benne valósággal testet öltött Krisztus új parancsa, a kereszténység sajátos törvénye, a jel, amelyről meg lehet ismerni Krisztus igaz híveit. A protestáns vallásosság borzalmasan rideg, és előbb-utóbb el is taszítja magától híveit, vagy közeledni kénytelen a katolikus életformához. A katolikus áhitatban viszont szükségképpen van valami családi meleg, megvan a finom gyöngédség, de ez egyáltalán nem gyöngeség, hanem az egészen kiművelt, érett szeretet. Akiket Mária szíve vonz, azokat nyomban küldi is a többiekhez szolgálatba, küldi őket árvákat táplálni, nyomorékokat ápolni, rabokat látogatni, gyászolókat vigasztalni, egyszerűen vidám szívvel gondozni Krisztust az ő testében, amint a Szűzanya tette annak idején Názáretben és Betlehemben. Ha valaki nem értené, mi Krisztus új parancsa, és nem értené, mit mond Szent Jakab az igazi vallásosságról, nézzen Máriára, és mindent meg fog érteni. Igen szép volt a mi májusi templomunk, tele fénnel, a gyöngyvirág és rózsza meleg illatával és finom muzsikával. És mégis itt van a véres északi orkán, és elsöpri ezeket a kedves ünnepeket, mert alig volt pap, aki a májusi estéken kimondta volna: most pedig menjünk, híveim, az áldás után áldást vinni, minden utcába és házba, és addig nem szabad nyugodnunk, amíg minden szennyes otthont ki nem tisztogatunk és meg nem töltjük az egész községet a szolgáló jószág erős illatával. A kommunizmus fürgetege azért szakadt ránk, mert nem volt bennünk igazi áhitat Mária iránt. A májusi és októberi estéken, a kongregációs gyűléseken édes hangulatot, vagyis magukat keresték a hívek, nem pedig az isteni erőt, amely újjá teremti a föld színét. Már pedig ez és egyedül ez az igazi áhitat. Amíg mi kedvesen énekeltük Mária dicséretét polgári szalonná lett templomokban, milliók tagadták és gyalázták az Evangéliumot, mert úgy hitték, ez is a gazdagok kiváltsága lett. Egyszerűen, aki Máriát tiszteli, annak helye ott van a társadalomban, ahol Mária volt, mikor a földön élt, vagyis az élet naptalan oldalán. A szegényeknek hirdetik az Evangéliumot, és egy század óta éppen a szegények, az ácsok és kovácsok tömegei lázadtak fel a szegény Mária ács fia ellen. Most aztán a papok lesznek nincstelen proletárok, hogy újra hitelt találjon szavuk ebben az örült világban.

Igy vezet minket kézen az igazi áhitatban, a valóban mély lelkeségben a malaszttal teljes Szűzanya.

A SZENVEDÉS ERŐS ASSZONYA

A kegyelem Szent Pál egyik kifejezése szerint a jövő világa ereje bennünk. A legtöbb erő a szenvedéshez kell. Mária Fia után ebben is az első volt. Beátissima, a boldogságos, és Mater Dolorosa, a Fájdalmas Anya egyszerre. Minél finomabb, minél érzékenyebb egy szív, annál fájóbban és sajtóbban szenved. Csak sejteni tudjuk, nagyon halványan, kicsoda szenvedésekben élt a Szűzanya. Lelki szemei előtt folyton ott állt a borzalmak fája, a gyalázat keresztje, már akkor, amikor édes csókban ölelte magához kisdégyermekét, mert igen jól tudta, hogy az Ő Fia a bűnösök áldozata lesz. És azután jött az iszonyatos péntek. Fiának kínját az Édesanya szívében szenvedte végig. Őt a szívében korbácsolták meg, a szívében verték arcul, a szívére fonták a tövist, a szívébe verték a szögeket és a szívébe taszították a római lándzsát. És mindezt némán, nehéz sírásban, szívesen viselte, mert így volt a Fiú akarata. Ez is a kegyelem műve volt. Az isteni erő győzelme a természet gyöngesége fölött.

Amint az Atya nem kímélte Fiát, és a Fiú nem kímélte önmagát, Mária is teljes készséggel adta Egyszülöttjét azokért, akik őt halálra kínozták. Vajon a keresztények gondolnak-e elégszer arra, mi be került Máriának a mi lelkünk üdvössége? Azért igazi áhitat a Szűzanyairánt nem lehet gyermeki nagy sírás nélkül, egészen úgy, mint valaki jól megírta: Hol az ember, ki nem sírna, Krisztus anyját mikor látja ekkora nagy gyötrelében.

A PAP ELSŐ MUNKATÁRSA

Van-e ma igazi pap, akit az apostoli munka közben nem ragadott meg a kísértés: szökjél el a világból valami rejtett magányba, imádkozni, vezekelni, mert a papi tisztet teljesíteni már úgysem tudod. Micsoda nyomorult féregnek érzi magát a pap, amikor találkozik a néma asszonnal és iszonyatos szeméből szó nélkül megért mindent! Ott áll a szerencsétlen a családi otthon romjain, az üszkös temetőben, meggyalázott testtel. Könnye nincs már a sírásra, fakószürke a megfagyott arc és kieggett, megdermedt a szív. Csak szeme ne volna, csak legalább örülten, bomlottan jajgatna, de nem teszi, csak néz. És a szemében van a vád a mi Istenünk ellen, lázadó káromlás: Én mindég jó voltam, és ez történt velem. Ám a nézés olyan, mint a tüzes korbács, amelyet a Sátán kezel, és dühödten vágja vele a papi szívet, míg véres cafat nem lesz belőle. Úgy érzed, abban a pokoli temetőben, a boldogság és becsület ravatala mellett beszélni nem lehet, mert minden emberi szó csak ostoba vérlázító dadogás volna.

Akkor jön segítségedre Mária. Ha ő nem volna, nem tudnál ma pap lenni, és kénytelen volnál az asszony vádja elől, a Sátán korbácsa elől kiszökni a világból. De ha Máriát szereted, ha jóságát élvezed,

így fogsz beszélni: Asszony, ismered az Anyát, akinek a neve a Fájdalmas? Látod, őt nagyon szerette az Isten, hiszen Anyja volt és egészen tiszta volt. Malasztal teljes, büntelen és szent. És látod mi lett a sorsa? Ha valaki, ő tudja, mi az a szöges korbács, tudja, mi a hóhér kalapácsa, mi az ártatlanul ömlő vér, a halálkínban vonagló test, az ő Fiának szép vére és teste, és ő tudja, mi a temetés, mi a fekete, néma gyász. És ő mégsem vádolt senkit. Még Istent sem, hiszen Istenét temette el ott a koponyák hegyén. És nem hűlt ki a szíve és nem tört össze, mert okossága és hűsége erősebb volt, mint a gyűlölet, erősebb mint a halál. Látod asszony, én csak nyomorult ember vagyok, én nem tudok segíteni rajtad. De elvezetlek Hozzá, a Hétfájdalmú Anyához, a te Anyádhoz. És beszélj vele, mint asszony az asszonyhoz, anya az anyához. Mutasd meg neki a poklot, ami a szívedben most tombol, öntsd az ő szívébe a panaszt és a sírást, aminek határa nincs, és ha bízol benne, a Sátántipró Asszonyban, csodát fogsz látni. Otthonra találsz nála, és megingt imádni fogod a megfeszített Istent.

Igen, ez a mi anyánk, a malasztal teljes. Aki másnak látja, álmodik és téved. Nem valami szende törekenység, riaszt kis lelkek vértelen eszménye ő, hanem minden poklok fölött diadalmas királynő, a sántítpró Nagyhatalom. Lába alatt görnyed a kegyelmetvesztett szellemóriás, a világ bukott fejedelme. Isten háborúja ma hevesebben folyik, mint valaha, és az ádáz harcban a győzelmi zászló Mária, mert a világ gyöngéit választja ki Isten, hogy megszégyenítse az erőseket. Aki Máriát megismeri benne és megkívánja a kegyelem hatalmát, az egyetlen hatalmat, amelyet az embernek érdemes keresni.

Varga László SJ

A SZÉCHENYI KÖNYVKÖZÖSSÉGGEL kapcsolatban Békés Gellért OSB, az Actio Catholica Kulturális Szakosztályának titkára, azzal a kéréssel fordul a Ft. Papsághoz - elsősorban a magyarok lelkipásztoraihoz, hogy támogassák az A.C. apostoli és nemzetnevelői jelentőségű kezdeményezését. „Ki értené meg jobban mint a papság, a világnézetű nevelőmunka fontosságát, és azt, hogy ehhez könyv is szükséges. Az előfizetés áldozatot is jelent. Igen, de ezer áldozatkész magyar széles e világon lehetővé tenné, hogy nem kolduspénzen, hanem a magunk filléreiből adhassunk rendszeresen megfelelő szellemi táplálékot elitünk számára. Kitől várhatja inkább az A.C. megfelelő címek közlését, mint épp a papságtól? Fáradtságukat bőven kárpótolja majd világi apostolaink segítsége. Kérünk ezért minél több címet és legalább erkölcsi támogatást. A Tájékoztatóban közölt határidő az illetménykötetek megszavazására vonatkozott, belépést, címek közlését, értékes tanácsokat mindig köszönettel fogadunk.”

XXIII. JÁNOS PÁPA ENCIKLIKÁJA A PAPI LEKISÉGRŐL

az arsi szent plébános halálának 100. évfordulójára
(3.rész)

III. Apostoli buzgóság

Az arsi szent plébános az apostoli buzgóság példaképe

A papi aszkézisnek és imaéletnek az a ragyogó példája, Tisztelendő Testvérek, amelyet az eddigiekben szemetek elé állítottunk, arra is világosan rámutat, melyik forrásból merítette Vianney szent János lelkipásztori buzgóságát és honnan származott csodálatos, természetfeletti sikere. Idevágóan bölcsen intett b.e.Elődünk XII. Pius: „Jegyezze meg a pap, hogy a rábízott nehéz munka annál eredményesebb lesz, minél szorosabb kapcsolatban marad Krisztussal és minél inkább vezeteti magát munkáiban az Ő szellemétől”. (Menti Nostrae, AAS 42 (1950) 676) Valóban, az arsi plébános élete új és fényes bizonyítékot szolgáltat az apostoli tevékenységnek ahhoz a legfőbb törvényéhez, amely Krisztus ezen szavain alapul: „Nélkülöm semmitsem tehettek” (Jn 15, 5).

Itt természetesen nem lehet ennek az alázatos falusi plébánosnak minden bámulatos tettét felsorolni, akinek a gyóntatószékét harminc éven át hatalmas tömegek ostromolták, hogy egyesek őt megvetésből „a 19. század felforgatójának” nevezték (Arch. Secr. Vat. 227 k. 629). Azt hisszük nem kell egyéni módszereit ismertetnünk, amelyekkel hivatalát ellátta. Ezeket nem lehet mindig a mi viszonyainkra alkalmazni. Csak egy idevágó dolgot szeretnénk megemlíteni. Ez a Szent a lelkipásztori buzgóság példaképe lett egy hitvány faluban, amely a francia forradalom hatásaként a keresztényhit és erkölcs teljes megfogyatkozásának a képét mutatta. Mielőtt hivatalába lépett, ezt a megbízatást kapta: „Azon a plébánián kevés istenszeretetet találsz; tégy róla, hogy lángra lobbanjon.” (U. o. 15) Isten fáradhatatlan munkása volt, buzgó és okos az ifjúság megnyerésében, a családokat keresztény erényekre nevelte, ugyanakkor gondoskodott juhái evilági szükségleteiről is, életmódjukhoz alkalmazkodott, mindenféle gondot és fáradságot vállalt, hogy keresztény iskolák létesüljenek és népmiessziókat tartsanak. Mindez azt mutatja, hogy Vianney szent János a rábízott kis nyáj mellett valóban a jó pásztor szerepét töltötte be, aki ismeri juhait, távortartja őket a veszélyektől és erős kézzel de jósággal vezeti őket. Akaratlanul is saját magát dicsér-

te, amikor egyszer szentbeszéd közben így kiáltott fel: „Jó pásztor az a pásztor, aki teljesen megfelel Jézus Krisztus parancsainak és kívánságainak! Ez a legnagyobb jótétemény, amit Isten egy plébániának adhat!” (Sermons, 2. k. 86)

Ennek a szent férfiúnak példája három szempontból mindig időszerű marad. Ezekre akarjuk most Tisztelendő Testvérek a figyelmeteket felhívni. Lelkipásztori felelősségérzet

Először is feltűnő nála a lelkipásztori tisztség nagyabecskülése. Olyan nagy volt az alázatossága, annyira ismerte a hit alapján az emberi üdvösség értékét, hogy plébánosi hivatása mindig félelemmel töltötte el. „Barátom - így szólt egyszer egy paptársához - te nem tudod milyen rettenetes a papnak a lelkek gondozása után Isten ítélőszéke elé állni!” (Arch. Secr. Vat. 227 k. 121). Egyébként közismert, - említettük is már - mennyire kívánta, hogy visszavonulhasson a magányba, hogy ott - mint mondotta - nyomorult életét megsirassa és érte vezekeljen. Tudjuk, hogy csakis az engedelmesség és mások üdvének a keresése vitte rá, hogy apostolkodása színteréhez, amelyet már elhagyott, újra visszatérjen.

Ha ennek a tehernek a nagyságát annyira érezte, hogy az néha szinte agyonnyomta, ez azért volt, mert hivatásáról és lelkipásztori felelősségéről olyan magasztos felfogása volt, amelyet csak igen nagy lelki erővel lehet elérni. Plébánosi működése elején ezzel az imával könyörgött az Úrhoz: „Istenem, add hogy a rám bízott juhok a jó útra visszatérjenek. Kész vagyok egész életemen át mindent elszenvedni, ami Neked tetszik”(U. o. 53) Ezt a buzgó imát Isten kegyesen meghallgatta, mert később megvallotta a Szent: „Ha a szenvedéseket, amelyek utólag Arsan rám vártak, mindjárt idejöttemkor ismertem volna, a félelemtől kétségkívül azonnal meghaltam volna”. (U. o. 991) Minden időskor apostoli férfiainak nyomdokain járt, azért jól tudta, hogy leginkább a kereszttel működhetik közre a reá bízott lelkek üdvösségén. Értük panasz nélkül tűrt el mindenféle rágalmat, eldöntetést, nehézséget. Értük szívcsen vette magára a keserves testi-lelki gyötrelmeket, amelyeket a 30 éven át szinte szakadatlanul tartó gyónatás magával hozott. Értük harcolt, mint Krisztus bajnoka, a pokolbeli ellenség ellen. Értük önkéntes sanyargatással szolgátságba hajtotta testét. Ismerjük idevágó feleletét, amelyet egy papnak adott, aki panaszkodott, hogy apostoli munkái nem hozzák meg a kellő gyümölcsöt: „Buzgón imádkoztál Istenhez, sóhajtoztál, könnyeket is ontottál. De vajon bőjtöltél is, virasztottál, aludtál a földön, ostromoztad magad? Míg ezeket meg nem teszed, ne hidd, hogy mindent megpróbáltál.” (U. o. 53)

Ismét azokhoz a papokhoz fordulunk, akik a lelkipásztorkodásban dolgoznak, és nagyon kérjük őket, hogy értsék át ezeknek a súlyos szavak-

nak az erejét. A természetfeletti okosság fényénél, amely vezesse minden cselekedetüket, vizsgálja meg mindenki életmódját, olyan-e ez, amilyent a rábízott nép lelkipásztori gondozása megkövetel. Abban az erős bizalomban, hogy az irgalmas Isten nem fogja soha megvonni segítségét az emberi gyengeségtől, tekintsenek Vianney szent Jánosra, a fényes példaképre és elmélkedjenek a magukra vállalt terhekről és kötelességekről. „Ránk plébánosokra nézve - így panaszkodott a szent - nagy szerencsétlenség, ha lelkünk reménység és lankadság folytán erejét veszti.” Ezekkel a szavakkal azoknak a lelkipásztoroknak a lelki állapotára célzott, akiket már nem bánt az, hogy annyi rábízott híve a bűn rabszolgaságában él. Akik közelebről akarják az arsi plébánost követni, figyeljék meg mennyire szeretik azokat akiknek a gondozását Isten rájuk bízta és akikért Krisztus meghalt. A Szent meggyőződése volt, hogy szeretni kell az embereket, hogy jót tehessünk velük. (U.o.1002)

Nyilván az emberi szabadakaratnak és oly körülményeknek kell tulajdonítani, melyek az ember szabad elhatározásától nem függnék, ha néha a legszentebb emberek fáradozásai is eredménytelenek. Mégis tudatában legyen a pap annak, hogy az isteni Gondviselés titokzatos végzése szerint igen sok ember örök sorsa az ő papi buzgóságától és papi életének példájától függ. Nemde az ilyen megfontolás súlya tette indítja a lankadókat, és Krisztus buzgó munkásait még serényebb munkára serkenti. Szentünk mint hitszónok és hitoktató

Vianney szent János, amint feljegyezték róla, „mindenkor készen állt, ha a lelkek rászorultak”, (U.o.580) és mint jó pásztor, buzgón hirdette híveinek a keresztény igazságokat. Egész életén át hitszónok és hitoktató volt.

Hogy alkalmas legyen erre a hivatalra, amelyet a tridenti szent zsinat az első és legnagyobb papi kötelességnek nevezett, közismert, mennyit és mily kitartóan dolgozott. Előrehaladt kora miatt tanulmányait nehezen végezte; a néphez intézett első beszédei jó sok álmatlan éjszakába kerültek. Mennyit tanulhatnak ebből az Isten igéjének szolgálói! Vannak, akik csaknem minden tanulmányozástól felmentik magukat, és igen könnyen, de helytelenül hivatkoznak a Szent csekély képzettségére. Állítsák inkább maguk elé követendő példa gyanánt azt a rendíthetetlen lelki szilárdságot, amellyel az arsi plébános tehetségéhez képest alkalmassá tette magát ennek a hivatalnak betöltésére. Ez a tehetség különben nem is volt olyan gyenge, mint ahogy a közvélemény tartja, hiszen világos értelemmel és helyes ítélőképességgel rendelkezett (U.o.3897 k.444).

A pap egyébként köteles magának megszerezni azt az általános műveltséget és azt a teológiai tudást, amely tehetségének és hivatalának meg-

felel. Bárcsak mutatnának a lelkipásztorok e tekintetben akkora szorgalmat, amekkorával az arsi plébános a tanulás nehézségeit legyőzni, emlékezetét gyakorlással erősíteni, főleg pedig az Úr keresztjéből tudományt meríteni iparkodott. A kereszt volt legfontosabb tankönyve. Ezért püspöke egyszer lekicsinylőihez így szólt: „Hogy képzett-e, nem tudom, de mindenesetre természetfeletti megvilágosítása van.” (U.o. 272)

Teljes joggal állította tehát b.e.Elődünk, XII. Pius ezt az alázatos falusi plébánost Róma hitszónokai elé példaképpül: „Az arsi szent plébános nem volt oly szónoki tehetséggel megáldva, amilyennel P. Segneri és Bossuet rendelkeztek. De eleven, világos és mély gondolatai kicsendültek a hangjából, kicsillantak tekintetéből, és hallgatói gondolat- és érzésvilágának annyira megfelelő kifejezéseket, képeket, erdeti hasonlatokat sugalmaztak neki, hogy azokat akár egy Szalézi szent Ferenc is megcsodálhatta volna. Ezek azok a szónokok, akik keresztény hallgatóságukat megnyerik. Aki telítve van Krisztussal, az könnyen megtalálja az eszközt és a módot, hogy másokat is Krisztushoz vezessen.” (Alloc. 16. Mart. AAS 38 (1946)186) Ezek a szavak nagyszerűen vázolják az arsi plébánost, mint a hitoktatás és a hitszónoklat mesterét. Mikor földi életének vége közeledett és gyenge hangja már nem ért el hallgatóihoz, lángoló tekintete, könnyei, Isten szeretetéről tanúskodó sóhajai, mély fájdalomnak megnyilatkozása akkor amikor a bűnre gondolt, mégis jó útra térítették a híveket, akik szószékét körülállták. Hogyne hatódtak volna meg mindnyájan, amikor előttük egy egészen Krisztusnak szentelt élet ragyogott!

Vianney szent János egész haláláig hű maradt kötelességéhez és oktatatta mind saját híveit, mind a jámbor zarándokokat, akik templomát felkeresték. Korholta a bűnt, „akár alkalmas, akár alkalmatlan volt”(2 Tim 4, 2.) és bármily módon álcázták. Főleg pedig Istenhez iparkodott a lelkeket vezetni, mert: „szívesebben mutatott rá az erény szépségére, mint a bűn rútságára”. (Arch. Secr. Vat. 227 k. 185) Ez az alázatos pap teljesen átértette, mekkora az igehirdetés méltósága és fensége. „A mi Urunk, - mondotta - aki maga az Igazság, nem becsüli kevesebbre igéjét, mint testét.”

Könnyen megérthetjük tehát Elődeink örömét, hogy a keresztény nép vezetői elé egy ilyen példaképet állíthattak. Mert tényleg igen fontos, hogy a klérus tanítói hivatalát nagyra becsülje. X. szent Pius ezt mondja: „Nem lehet eléggé hangsúlyozni, a papnak nincs ennél fontosabb feladata és szorosabb kötelessége”. (Enc.: „Acerbo nimis”, Acta Pii X. 2, 75) Tisztelendő Testvérek, Elődeink ezen állandó intelmét, amelyet a kánonjog is előír (can. 1330-1332.), az arsi szent hitszónok és hitoktató jubileumán Mi is megismételjük. Ezzel kapcsolatban dicsérjük a több országban történt bölcs és körültekintő kezdeményezéseket, amelyek arra irányulnak, hogy az if-

júság és a felnőttek vallásos oktatása változatos legyen és korszerűségben mindjobban tökéletesedjék. Mindezek a törekvések hasznosak. De Isten ezen jubileum alkalmával új fénybe akarja helyezni ennek a pápnak ellenállhatatlan apostoli erejét. aki szavával és életével bizonyosságot tett a keresztre feszített Krisztus mellett „nem az emberi bölcsesség meggyőző szavaival, hanem a lélek és az erő bizonyításával” (1 Kor 2, 4).

A fáradhatatlan gyóntató

Végül Vianney szent Jánosnak azt a lelkipásztori tevékenységét kell bővebben méltatnunk, amely hosszú életének mintegy állandó vértanúsága volt: dicsőséges és rendkívül eredményes tevékenységét a gyóntásban. „Naponkint mintegy 15 órán át hallgatta nagy türelemmel a gyóntókat. Ezt a megerőltető munkát kora reggel kezdte és késő éjszakáig folytatta.” (Arch. Secr. Vat. 227 k. 18) Amikor pedig már megtört a fáradságtól és nem volt már ereje, utolsó gyónói öt nappal halála előtt odamentek hozzá a halálos ágyhoz. Nyolcvanezerre becsülik azok számát, akik élete vége felé évenként hozzá siettek. (U.o.)

Alig lehet elképzelni ennek a férfiúnak keserűségeit, kellemetlenségeit, testi fáradalmait, amik a végnéiküli gyóntatással egybe voltak kötve, annál is inkább, mert a bőjt, az önsanyargatás, betegségek, virrasztás és álmatlanság amúgy is gyötörték. Főleg a lelki szenvedések kínozták. Halljuk őt magát: „Amivel Istent megbántják, az olyan borzalmas, hogy az ember szeretné néha a világ végét kívánni... Arst kell felkeresni, hogy a bűnök súlyát és szinte végtelen tömegét megismerjük... Sajnos nem tudom mit kellene tenni. Itt csak szomorkodni és imádkozni lehet.” Hozzátehetne volna még ez a szent ember, hogy a bűnök engesztelésének egy részét önként magára vállalta. Azoknak, akik erre nézve tanácsot kértek tőle, ezt mondta: „Akik jól gyónnak, azoknak csak kis elégtételt adok fel. A többi magam végzem el helyettük” (Arch. Secr. Vat. 227 k. 1018).

A „szegény bűnösöket”, ahogyan őket nevezte, mindig szemmel tartotta és a szívébe zárta. Mindig remélte, hogy még látni fogja őket, amint Istenhez térnek és bűneiket megsírattják. A bűnösöké volt minden gondolja és gondolata, ezekre fordította idejét és csaknem minden erejét. (U.o. 18) Mint gyóntató tapasztalatból tudta, mekkora gonoszság rejlik a bűnben és mily szörnyű pusztítást visz végbe az emberek lelkében. Ezt sötét színekkel szokta festeni. „Ha egy halálos bűnnel szennyezett lelket a hit szemével közelről láthatnánk - mondotta - meghalnánk a rémülettől” (U.o. 290).

Ami azonban fájdalmanak nagyságát és szavainak erejét növelte, az nem annyira a megátalkodott bűnösökre váró büntetés, mint inkább Isten szeretetének elfeledése és megbántása volt. A bűnökben való megátalkodottság és Isten nagy szeretete láttára sokat könnyezett. „Barátom, - mondta -

azért szomorkodom, mert te nem szomorkodol.” (U.o. 999) Viszont nagy jó-
sággal fáradozott azon, hogy a bűnbánó bűnösök szívében reményt keltsen!
Fáradtságot nem kímélt, hogy mint az isteni irgalom szolgája, mellettük áll-
jon. Ez az irgalom - hogy szavaival éljünk - „mint valami megáradt fo-
lyam magával sodorja a lelkeket, (u.o. 978) melegebben ver, mint az a-
nyai szív, hiszen Isten gyorsabban megadja a bocsánatot, mint amilyen
gyorsan az anya gyermekét a tűzből kiragadja.” (u.o. 3900 k. 1554)

Az arsi plébános példája serkentse a lelkivezetőket, hogy ezt a sú-
lyos hivatalt teljes odaadással, szívvel-lélekkel és kellő tudással felszerel-
ve lássák el. Mert itt győzedelmeskedik leginkább az isteni irgalom az em-
beri gonoszszágon, itt békülnek ki Istennel a bűneiktől megtisztult emberek.
Arról se feledkezzenek meg, hogy b.e. Elődünk, XII. Pius, „igen súlyos sza-
vakkal” helytelenítette azok felfogását, akik lebecsülik a gyakori gyónást,
amennyiben abban bocsánatos bűnökről van szó. Ezt jelentette ki a pápa:
„Az erényben való gyorsabb előhaladásra nyomatékosan ajánljuk a gyakori
gyónást, amelyet az Egyház a Szentlélek ihletésére vezetett be.” („Mystici
corporis”, AAS 35 (1943) 235) Nagyon bízunk abban, hogy a papok hűen fog-
nak engedelmeskedni a kánonjog előírásainak, amelyek meghagyják, hogy
a gyónáshoz, amely annyira szükséges az életszentség elnyeréséhez, jámbor
lélekkel és meghatározott időben járuljanak (CIC can. 125 § 1), a legna-
gyobb mértékben becsülik és vigyék át a gyakorlatba azokat az utasításo-
kat, amelyeket ugyancsak közvetlen Elődünk ebben az ügyben nem egyszer
„fájó szívvel” adott: Mystici corporis, AAS 35 (1943) 235, Mediator Dei,
AAS 39 (1947) 585, Menti Nostrae, AAS 42 (1950) 674

Befejezés

Körlevelünk végén, Tisztelendő Testvérek, szeretnénk kifejezést ad-
ni annak a reményünknek, hogy ez a jubileum Isten segítségével az összes
papokat lelkesíteni fogja szent hivatásuk buzgóbb betöltésére, főleg arra,
„ami a legfontosabb: az egyéni életszentség elérésére.” („Menti Nostrae”,
AAS 42 (1950) 677)

Ha főpapi tisztünk magaslatáról, ahová az isteni Gondviselés titok-
zatos terve emelt Bennünket, végigtekintünk az emberek reményén és vá-
rakozásán, akár a világ azon részein, amelyeket az Evangélium fénye még
nem világított be, akár a keresztény népek számtalan szükségletein, min-
dig ott lebeg szemünk előtt a papnak a képe. Ha nem volna pap, vagy na-
pi munkája elmaradna, mi lenne valamennyi apostoli kezdeményezésből,
ha még oly időszakok is azok? Mit tehetnének azok a világiak is, akik ne-
mes lélekkel segítik elő az apostolkodás művét? Az összes papokat tehát, a-
kiket annyira szeretünk és akitől annyit vár az Egyház, Jézus Krisztus ne-
vében kérjük, a legnagyobb hűséggel tegyék meg mindazt, amit tőlük ma-

gas egyházi méltóságuk kíván. Kérésünket erősítsék meg X. szent Pius bölcs szavai: „Jézus Krisztus hitének terjesztése szempontjából semmiesem szűkebb, mint az egyházi férfiak életszentsége, hogy példájukkal, szavaikkal és tanításukkal utat mutassanak a híveknek.” (La ristorazione, Acta Pii X. I. 257) Ily értelemben nyilatkozott Vianney szent János is püspöke előtt: „Ha azt akarja, hogy az egész egyházmegye Istenhez térjen, legyen minden plébános szent.”

Nektek pedig, Tisztelendő Testvérek, akiken elsősorban nyugszik papságtok megszentülésének súlyos gondja, nagyon ajánljuk ezeket a Mi szeretett fiainkat, hogy szerető gonddal siessetek a segítségükre, ha életük vagy hivataluk betöltése nehézségekbe, különösen ha nagy nehézségekbe ütközik. Mít nem érhet el a püspök, ha az örökösére bízott klerust szereti, annak bizalmát bírja, azt jól ismeri, róla állandóan gondoskodik, azt erélyesen és atyai szívvel kormányozza? Ha az egész egyházmegye lelki gondozásának súlya rátok nehezedik is: mégis különösen azokról kell gondoskodnotok, akik az egyházi rend szentsége folytán legközelebbi munkatársaitok és akiket szent kötelékek fűznek hozzátok.

Ezen jubileum alkalmával az összes híveket is kérni akarjuk, hogy papjaikért buzgón imádkozzanak, és megszentülésükhöz a maguk részéről is járuljanak hozzá. A buzgóbb hívek nagy reményekkel és várankozással fordulnak a pap felé. Amikor szélteben-hosszában a pénz, élvezetekre való csábítás, a technikai vívmányok túlbecsülése uralkodik, benne látják azt a férfit, aki Isten nevében szól hozzájuk, akit erős hit vezet és aki önzetlenül tud szeretni másokat. Jegyezzék meg tehát mindnyájan, hogy sokat tehetnek annak érdekében, hogy a papok ezt a magas célt elérjék, ha kellő tisztelettel vannak a papi méltóság iránt, ha jól ismerik és értékelik a papi hivataást és annak nehézségeit, és ha őket egyre hatékonyabban segítik.

Nem mulaszthatjuk el, hogy külön ne gondoljunk hõn szeretett fiataljainkra, akik az Egyház jövő reménysége. Az aratás nagy, de a munkás kevés (Mt 9, 37). Hány országban várják már õket a fáradalmaktól megtört hithirdetõk, hogy helyükbe lépjenek. Vannak népek, amelyek többet szenvednek a lelki, mint a testi éhség miatt. Ki fogja nekik az élet és igazság kenyerét nyújtani? Bízást reméljük, hogy amint régebben, úgy korunk ifjúsága is nemes lélekkel fog az isteni Mesternek válaszolni, ha ennek a nagy fontosságú ügynek az elõmozdítására hívja õket.

A papok sokszor nehéz körülmények közt élnek. Ezen nem szabad csodálkozni. Az Egyház ellenségei elõször a papságot szokták bántalmazni vagy alattomosan támadni. Az arsi plébános mondta: „Akik a vallást ki akarják irtani, azok gyûlöletükkel elõször a papok ellen fordulnak.”

A legnéhezebb körülmények közt is nagy és igazi vígasztalása a buz-

gó papoknak hivatásuk tudata. Hiszen tudják, hogy az isteni Üdvözítő azért hívta meg őket, hogy a legszentebb ügynek szolgáljanak, az emberi lelkeket megmentésük és Krisztus titokzatos testét felépítsék. A keresztyén családok abban lássák legszebb feladatukat, hogy papokat adnak az Egyháznak és ezért örömmel és hálatelt szívvel ajánlják fél gyermekeiket erre a szent szolgálatára. Mivel buzdító szavunk, Tisztelendő Testvérek, a ti leketeket is megindítja, nem szükséges ennél a tárgynál tovább időznünk. Meg vagyunk arról győződve, hogy gondunkat és szavaink súlyát teljesen megértitek és támogatjátok. Egyben Vianney szent János imáiba ajánljuk ezt a nagyfontosságú ügyet, amellyel számtalan ember üdve függ igen szorosan össze.

Azután a szeplőtelenül fogantatott Szűzanyához emeljük szemünket. Kevéssel azelőtt, hogy az arsi szent plébános, érdemekben gazdag, hosszú életpályáját megfutotta, a Szűzanya megjelent Franciaországnak egy másik vidékén egy ártatlan és egyszerű leánynak, hogy általa anyai gondossággal buzdítsa és szólítsa fel imára és vezeklésre az embereket. Fenséges szava most, száz év múlva is megindítja a lelkeket, és szinte határtalan visszhangra talál. Amiket ez a szentté avatott pap tett és mondott, akinek jubileumát ünnepeljük, mindaz szinte égi fényvel világította meg azokat a természetfeletti igazságokat, amelyeket a Szűzanya a lourdesi barlangban az ártatlan leánynak kinyilatkoztatott. A Szent, a ki a Szűzanya szeplőtelen fogantatását bensőségesen tisztelte, 1836-ban plébánia-templomát a szeplőtelen Szűznek szentelte és 1854-ben a legnagyobb kegyelettel és örömmel fogadta a dogmát, amely ezt az igazságot tévmentesen megerősítette.

A nagy Isten iránti hálával foglalkozunk egybe a lourdesi és az arsi ketős jubileumot, ami a Gondviselés rendelkezéséből egymás után következik és becsületére válik a Nekünk annyira kedves nemzetnek, amelynek területén ez a két szent hely fekszik. Visszaemlékezve a már kapott kegyelmekre és erősen bízva abban, hogy Magunkra és az egész Egyházra újabbak is fognak áradni, az arsi szent plébánostól kölcsönözzük azt az imát, amelyet ő igen gyakran elmondott: „Áldott legyen a boldogságos Szűz-Istenanya Mária szent és szeplőtelen fogantatása. A föld minden nemzete magasztalja, hívja segítségül és hirdesse a Te szeplőtelen Szívedet!” (U. o. 1021)

Abban az erős hitben, hogy a Vianney szent Jánosra való százéves jubileumi visszaemlékezés mind a papoknak, mind pedig azoknak, lelkesedését is felkelti, akiket Isten a papi pályára hí és hogy a hívek is tevékenyen fogják a papok munkáját és hivatását támogatni: az egyesekre és az összesekre elsősorban reátok, Tisztelendő Testvérek, szerető szívvel adjuk az égi kegyelmek zálogául és jóakaratumk jeléül apostoli áldásunkat.

Kelt Rómában, Szt. Péternél, 1959 aug. 1-én, pápaságunk 1. évében.

XXIII. JÁNOS PÁPA

A MUNKÁSPAPOK MOZGALMA

Csak egy módon lehet beszélni a munkáspapokról: az önkéntes úttörőknek járó tisztelettel és a kockán forgó lényeges dolgokhoz illő kérelmetlen tárgyilagossággal. Nem csekélyebb dolog forog kockán, mint egyrészt a krisztusi tanítás integritása, másrészt Franciaország és közvetve a világ munkásosztályának elpogányosodása vagy Krisztusra találása.

A jelen írás három fejezetet foglal magában:

1. A munkáspap mozgalom kifejlődése.
2. A mozgalom válsága.
3. Az új utak.

1. A munkáspap-mozgalom kifejlődése

A 20. század legnagyobb és legcsendesebb botránya talán az, hogy igen sok helyen az Egyház elvesztette kapcsolatát a munkásvilággal, vagy ha úgy tetszik a proletársággal. Lényegében ezt állapította meg az éleslátású X. Pius pápa, aki 40 évvel az első szociális pápai körlevél megjelenése után rádőbentette a közvéleményt arra, hogy a katolikusok többsége nem teljesítette kötelességét szociális téren.

A második világháború sok szép ábrándot lerombolt. Franciaországban a századeleji kultúrharc sēbeiből kigyógyult Egyház lassan visszazerezte iskoláit, újra kereszténnyé tette a polgári réteg nagyrészt, életerős sajtót hozott létre és a közéletben is újra hallatni tudta szavát. A Belgiumból átvett Jeunesse Ouvrière Catholique (JOC) a legszebb eredményeket kezdte elérni.

Ennyi siker láttán a katolikusok és a papság nagyrésze képtelen volt felmérni azt a tényt, amely mellett minden szép eredmény eltörpült: sok helyen a parasztság és a munkásosztály teljesen elkereszténytelenedett. A második világháborúnak köszönhető, hogy ezen a téren is megmozdultak a lelkiismeretek. A német megszállás megaláztatása hiteltelnekben és hívőkben, antiklerikálisokban és papokban egyaránt felkorbácsolta a nemzeti érzést. A nagy cél a haza felszabadítása lett s emellett a világnézeti harcok jelentősége is eltörpült. Leon Blum, a szocialista vezér, egy katolikus püspökkel osztotta meg fekete kenyérét egy koncentrációs táborban. A németországi kötelező munkaszolgálaton a kommunista vagy szocialista munkások ezrei körében francia papok százai dolgoztak. Számukra a plébániai vagy kolostori életből való hirtelen kiszakadás és a kényszermunka kemény valósága valóságos kinyilatkoztatással járt együtt. Rádőbentek arra, hogy a munkásság iger távol áll nemcsak az Egyháztól, hanem egyszerűen a valástól is. A hitközömbös vagy vallásellenes munkások pedig felfedezték,

hogy az Egyházzal kapcsolatos előítéleteiknek jórésze alaptalan. A „KZ-Lager”-okban és a német gyárakban megindult a nagy dialógus, amelyben igen sok polgári származású francia pap megtanult a nép nyelvén beszélni és a proletárság fogalmai szerint gondolkodni. Felfedezték, hogy létezik egy munkásszolidaritás, testvériség, amely a maga istentelenségében néha nagyobb áldozatokra készíti a munkásokat egymással szemben, mint a keresztény polgárság sokat hangoztatott „charité”-ja. Rájöttek, hogy az Egyház módszerei közül igen sok elavult és képtelen a munkások körében eredményt elérni. 1945-ben új papi nemzedék jött vissza a fogságból és az illegalitásból, ahova az ellenállási mozgalomban való részvétele miatt nem egy lelkipásztor kényszerült. Valami újat akartak. Újat a 19. századból örökölt individualista keresztény életforma helyébe, amely az egyéni üdvösség biztosításán kívül más elsődleges krisztusi kötelességet nem ismert, újat a középkorból örökölt érthetetlen szertartások és módszerek helyébe is, amelyek a néptől a legszentebb dolgokat szigetelték el, újat végül az úgynevezett „politikai kereszténységgel” szemben, amely az Egyházat a hatalmon lévő politikai rendszerrel próbálta összehasonlítani.

Újat, de hogyan? Erre a kérdésre több nagy egyéniség között első sorban Suard bíboros, párizsi érsek és Abbé Godin, egy fiatal JOC-lelkész próbálták a választ megadni.

1947-ben jelenik meg Suard bíboros „Essort ou déclin de l'Église” („Fellendül vagy hanyatlik-e az Egyház?”) című körlevele. Ezzel a gondolattal kezdődik: A háború véget vetett egy világnak, új korszak kezdődik. Ki fogja ezt a korszakot egységbe foglalni? Keresztény részről két irányzat jelentkezik: a progresszizmus és az integrizmus. Az integristák a tanok és az elvek érinthetetlenségének nevében még a külső felépítményekben, életformákban sem hajlandók változást elfogadni. A tegnap formái szerint akarják a jelent és a jövőt is kialakítani. A progresszisták az ellenkező vélet emberei. Az életre hivatkozva elvetik nemcsak a múlt formáit, hanem az elveknek és a tanoknak is egy részét. Amíg az integristák a „rendre” hivatkoznak, addig a progresszisták a forradalmat szítják. Az egyik a falakat védi, a másik rombolja, de egyik sem épít. Suard bíboros szerint bár az igazságból egy tapodtat sem szabad engedni, a vallás távlatába be kell foglalni minden új, valóságos emberi értéket: a társadalmi újjáéledést, a technikát, az új művészeti irányokat. A keresztény ember aktivitásának, az Egyház módszereinek alkalmazkodniok kell anélkül, hogy megalkudnának. A merevség és a felfogatás végletei között a MEGTESTESÜLÉST kell megvalósítanunk: az örök krisztusi üzenetnek újra-megtestesítését a mai kor adottságai szerint. A kovász munkájához hasonlóan kell a hitnek átjárnia az emberiséget. A kereszténynek

„nem toboroznia kell és magához csalogatnia a hitetleneket, hanem el kell vegyülnie közöttük, hogy úgy metnse meg őket, ahogy vannak” - írja a híboros s hozzátéveszi: „Nem él az ember valóban szent életet és hiába hivatkozik az Evangéliumra, ha nem harcol, hogy minden ember emberhez méltó lakással, munkával, táplálkozással, szórakozással és kultúrával rendelkezék”.

Mgr. Chappouline 1952-ben hasonló módon mutatott rá az új utak szükségességére Szent Rémi-ről, a frankok megtérítójéről szóló beszédeben. Szerinte Rémi a barbárok érkezésekor nem zárkózott be az erős falak mögé, nem kérte a római légiók segítségét, nem is fordította minden idejét vezeklésre és imádkozásra, hanem pusztá kézzel a barbárok elé ment, közöttük élt és végül megtérítette őket.

A francia integristák elég rossz néven vették, hogy egy híboros és egy püspök így beszélnek. Ők nem az apostolkodást akarták alkalmazni az emberekhez, hanem az embereket kívánták adaptálni az ősi, hagyományos és szerintük örökérvényű formákhoz. Állandó feljelentésekkel zaklatták a Vatikánt az új hangon beszélő katolikusok ellen, úgy hogy egy időben Franciaországból egyedül érkezett annyi feljelentés, mint az egész világból együttvéve...

Különösen egy kifejezésen vitatkoztak késhegyig az úgynevezett „jobb- és baloldali katolikusok”: a „misszió” kifejezésen. A háború utáni újjászületés keresői ugyanis azt állították, hogy Franciaország missziós terület, tehát előlről kell kezdeni a hit hirdetését. A hitet kell a néphez vinni, a maga teljességében, de új hangon, és nem szabad arra várni, hogy a nép jöjjön a hithez. Hiába van az országnak közel 1900 évre visszatekintő egyházi szervezete, papsága, püspökségei, ha a nép nem tart maradandó kapcsolatot velük. Egyébként is a papság aránytalanul osztódik el az országban. Vannak városok, ahol túl sok a pap és vannak vidékek, ahol egy falusi plébános egymaga 10 falú lelki gondozását kénytelen ellátni.

Suhard híboros azt a tételt fogadja el, hogy az ország igenis elég nagy részben missziós terület. A belső missziók elősegítésére már 1941-ben létrehozta Lisieux-ben a MISSION DE FRANCE szemináriumát, amelynek az a hivatása, hogy a vallásilag leginkább elhanyagolt területekre küldjön kellően előkészített papokat. 1942-ben négy tanárral és közel 30 növendéssel megindul a munka. Abbé Augros, a szeminárium igazgatója kezdettől fogva kénytelen harcolni egyes püspökök megnemértése ellen. Nem egy közülük azokat a kispapokat küldte a Mission de France szemináriumába, akikkel az egyházmegyei szemináriumban egyszerűen nem bírtak... Így kezdettől fogva zavarosfejú, fegyelmezetlen, eltanácsolt fiatalok serege kopogtatott a lisieuxi szeminárium kapuján, akikkel Abbé Augrosnak csak nagy-

nehezen sikerült megértetnie, hogy nem tudja őket a missziókban használni.

A Mission de France kialakulását a továbbiakban két jelentős hatás érte: Abbé Godin és a németországi kötelező munkaszolgálatról (STO) hazatért papok befolyása.

Ki volt Abbé Godin? Ma már legendássá vált egyéniség, de legenda nélkül is rendkívül rokonszenves ember. A svájci határvidéken született. Gyermekkorát szerény anyagi körülmények között töltötte. Drogériai kiszolgáló, majd villanyszerelő lett. Később joggal mondhatta magáról: „Je suis né peuple” (a leforcíthatatlant lefordítva: „a nép gyermeke vagyok”). A kemény munkásélet után késői hivatással szemináriumba ment, ahonnan rendkívüli apostoli szellemmel gazdagodva került ki. 1934-ben a katolikus ifjúmozgalomhoz, a JOC-hoz jelentkezett lelkésznek. Tíz évig végzte ezt a munkát. Fedetlen fővel, molyrágta, ócska reverendában járt. Közmondásossá vált apostoli szegénysége és rendetlensége, de egyénisége ellenállhatatlan erővel hatott a fiatalokra. A háború alatt egy misszionáriussal folytatott beszélgetés rádöbbenette arra, hogy a francia papok többsége azon fáradozik, hogy a gyermekeket az első áldozásra és a bérmlásra készítse elő, azonban mielőtt a gyermekek belépnek a felnőtt világba, vallástalanná válnak. Nem egyszer az első áldozás egyben az utolsó is... „A tömegeket nem tudjuk befolyásolni, csak a fiatalságot, de azt is hamar elveszítjük” - állapította meg. Az egyetlen megoldás az, hogy missziós módszereket alkalmazzunk. Ez abban áll, hogy „bennszülötteké leszünk a bennszülöttekkel”. A 16. század jezsuita hit hirdetőinek példáját kövessük. Tudvalevő, hogy abban az időben egyes portugál hit hirdetők az európai felsőbbrendűség érzésével eltelve mentek Kínába és európai módszerekkel európai, görög-latin szellemi örökségű keresztényekké akarták varázsolni a bennszülötteket. Ezzel szemben az olasz jezsuiták mindenekelőtt elsajátították a kínai kultúrát, megismerték Konfucse tanítását, és abból kiindulva hirdették a Konfucsenél teljesebb igazságot adó keresztény hitet és erkölcsöt. Az ősök tiszteletét nem ellenezték, a helyi szokásokat, ha csak mód volt rá, megkeresztelték.

Godin szerint a párizsi külváros proletárjaihoz is úgy kell fordulni, mint a jezsuiták a kínaiakhoz. Nem szabad, hogy a kereszténység importárúnak tűnjék fel a szemükben. A proletárokkal proletárrá kell lenni. A munkásemberek nyelvén, az ő életformáikat figyelembe véve, kell hirdetni az Evangéliumot. Ha szükséges, le kell vetni mindazt, ami a törvényben nem lényeges és nem örökérvényű, hiszen Szent Pál szerint „nem a törvény cselekedetei által igazul meg az ember, hanem a Krisztus Jézus-ha vetett hit által”.

Godin a hagyományos-stílusú plébániákkal szemben, amelyekbe

francia munkásember nem teszi be a lábát, természetes közösségekre épülő keresztény közösségeket akar. Például egy munkástelep, egy szakszervezeti csoport, egy szakiskola, egy összeszokott varrónőcsoport vagy egy fiatal házaspárokból álló baráti kör alapjaira kísérel meg építeni. Mindezt az Actio Catholica szellemében és módszereivel. Ezenkívül nagy súlyt fektet a népszerű szabadtéri összejövetelekre.

Abbé Godin ezeket a gondolatokat egy paptársával, Abbé Daniellel papírra vetette és átadta Suhard bíborosnak. A párizsi érsek egyetlen éjszaka alatt elolvasta az eléggé terjedelmes jegyzetcsomót és reggel nyomban hívatta a szerzőt. Meghagyta neki, hogy írását, úgy ahogy van, nyomassa ki haladéktalanul. 1943 szeptemberében jelent meg Godin írása „LA FRANCE PAYS DE MISSION?” - címmel. Hamarosan közel 100.000 példány fogyott el belőle. A könyv első oldala már mellbevágja az olvasót:

„Ha Villedieu-la-Blouère-be megyek, Maine et Loire megyében, egy 1500 lakosú községben találok magamat. A lakosság egyharmad része paraszt, kétharmad része cipőgyári munkás. A lányok kivétel nélkül gyakorolják a vallásukat. A legények közül nagyvön kevesen nem járnak templomba. Az esti közös imádság csaknem általános szokás. A sokgyermekes családok nem mennek ritkaságyszámba. Ki merné mondani Villedieu-la-Blouère-ről, hogy missziós terület?

Clichy-ben, a Bac d'Asnières negyedben, 2500-3000 ember lakik. Kevés gyermek végzi el első áldozását, első áldozás után pedig a vallásgyakorlat egyáltalán nem létezik. Egyetlen férfi sem jár templomba. Évek óta hiába próbálnak a JOC fiataljai egy apostoli sejtet létrehozni. Itt teljesen missziós területen, pogány földön vagyunk.”

Villedieu látványa nem nyugtatja meg Godint, mert az ottani vallásosságot a hagyományok és a társadalmi keretek őrzik, és nem alapszik mindenhol egyéni meggyőződésen. Hiszen amikor a fiatalok elhagyják a falút és pogány környezetbe kerülnek, könnyen elhagyják a vallásuk gyakorlását. - Clichy, ez a párizsi külváros, annyi más hellyel együtt meg a vészharang megkondítására készíti a fiatal papot. A néger pogány törzseknél még van mire építeni, mert van vallásos érzés és még pogányságukban is követnek egy Isten által természetükbe oltott törvényt. Bac d'Asnières-ben: sem vallásos érzés, sem természetes erkölcs. Az anyagiasság és a szeszivás világa ez, ahol legfeljebb a kommunista propagandisták terjesztenek valamilyen materialista hitet és lelkesedést, amely bizony nem képes megakadályozni a szekszuális szabadosságtól kezdve a magzatelhajtásig és a gyermekkínzásig semmiféle társadalmi rákfenét. - A könyv további részeiben azt keresi Abbé Godin, hogy miként lehetne missziós eszközökkel erre a milieu-re hatni.

Röviddel a „France pays de mission” megjelenése után 1944 júliusában Suhard bíboros megalakítja a MISSION de PARIS nevű papi szervezetet, amelynek célja a proletárvilág áthatása, módszere pedig a „travail en équipe”, a kis csoportokban végzett apostoli munka. XII. Pius pápa szóbeli beleegyezését adja.

Érdekes és tanulságos megjegyezni, hogy a párizsi plébánosok többsége meglehetősen bizalmatlanul, sőt ellenségesen fogadta a Mission de Paris megjelenését. Amikor az érsek a plébánosokhoz fordult, hogy egyikük vállalja el a Mission vezetését, hét közül hat elutasító választ adott. A hetedik, Abbé Hollande, hosszas tétovázás után elfogadta. A főpásztor komoly szavakkal fogadta: „Ezen az úton, amely ha nem is a legkönnyebb, de biztosan a legtermékenyebb, a párizsi érsek nem fogja magára hagyni. Magával fog dolgozni, imádkozni és ha kell, szenvedni is”.

A Mission-nak fejest kellett ugrania az ismeretlenbe. Először fiatal házaspárok összefogásával indult meg a munka. Majd feltűnő, népszerű, látványos vállalkozásokkal próbálkoztak: a hírhedt Pigalle-i mulatónegyed közvetlen közelében, a Place Clichy-n keresztúti ájtatosságot rendeztek, a Metroban prédikáltak. De mindez nem tartott sokáig, mert nem vezetett kellő eredményre. Mindenesetre ezek a kísérletek ösztönző hatást gyakoroltak a szertartások leegyszerűsítését és érthetővé tételét célzó mozgalmakra. Godin, a Mission szellemi irányítója, lelkesítője, nem hozott végleges megoldást, de a franciaországi egyházat fiatalos erővel felrázta. 1944 januárjában, amikor már 6 pap dolgozott a Mission de Paris keretében, a 37 éves úttörő kijelentette: „Minden megindult, én már elmehelek”. Január 17-én reggel holtan találtak rá a Mission 18. kerületi szegényes otthonában: egy rossz kályhából kiáramló széngáz ölte meg.

1945-től 1948-ig egymás után jönnek létre a felnőtt munkásokból álló közösségek, amelyek a plébániáktól függetlenül fogják össze az első megtért munkásokat. A mise este van egyszerű szobában, egyszerű fehér lepedővel letakart asztalon. A pap munkásruhája fölé veszi fel a miseruhát. A beszéd közvetlen hangú és az életből fakad. A Mementónál a jelenlevők közül hol ez, hol az szólal meg, hogy egy-két szóban kérje, kiért imádkozzék a közösség: „Az öreg Jean-ért, aki kórházban van... Azokért, akik ma igazságtalanok voltak velünk... A szomszéd kisfiáért, aki halálán van.”

Mauriac és Gilbert Cesbron az irodalom nyelvén kezdtek szólni az első munkásközösségekről. Több-kevesebb tapintattal és okossággal. A munkáspapok hiába kérték a sajtót, hogy ne beszéljenek róluk, mert nem akarnak reklámot és mert nem akarják, hogy a munkások egyházi agitátoroknak tekinték őket. Cesbron regénye, „Les saints vont en enfer” (A szentek a pokolig mernek) a valóságot költői szabadsággal kezelte és ez-

zel éppen annyi jót, mint rosszat tett. Jót annyiban, amennyiben széles körökben felrázta a hagyományos keresztények túlságosan nyugodt lelkiismeretét, rosszat annyiban, hogy a nagyközönség eltorzítva és eltúlozva ismerte meg a munkásközösségek életét. Kissé felelőtlenül nagyította fel például a plébánosok és a munkáspapok között felmerülő nehézségeket és főleg Suhard bíboros és utóda, Feltin érsek között az ellentétet. Az elsőben a zseniális kezdeményezőt és megértő támogatót, a másodikban a hideg, gyanakvó, parancsokkal intézkedő egyházfőt testesítette meg. Feltin érseknek ez annál is inkább rosszul esett, mert ő is szívvel-lélekkel az új kezdeményezés mellé állott. Kár volt a természetesen adódó nehézségeket irodalmi eszközökkel kiélezni, mint ahogy kár volt egy párizsi plébánosnak nyílt levélben ostromozni a munkás-közösségeket ilyenféle szólamokkal: „Hajoljatok meg, mélyen hajoljatok meg a mi ősi francia templomtornyaink előtt!...”

Loew atya, a munkásvilágban élő papok egyik legnagyobbja, saját tapasztalatai alapján sokkal tárgyilagosabban fogalmazta meg a plébániákkal felmerülő nehézségeket: „Egy adott negyedben a plébános legjobb akarata és az én legtapintatosabb óvatosságom ellenére is csaknem lehetetlen elkerülni, hogy a közvéleményben ne keltsük két, párhuzamos egyházmegye benyomását: egyik oldalon a proletárokéét, a szegényekét, az Evangéliumét, a másik oldalon a „bebiztosított”, fél-burzoá keresztényekét, az egyházi adminisztráció fellegrátát”. Loew atya szerint ezen lehet segíteni. A plébános fokozatosan megnyitja az egyházköztség távlatait a munkásság felé, a missziós pap pedig fokozatosan az egyházköztség felé irányítja megtért munkásait.

1946 az első fordulópont. Ekkor kezdenek a munkás-közösségek háttérbe szorulni és a gyátfan dolgozó, a szó szoros értelmében vett munkáspapok megmozdulásai terjedni. Néhány éves visszapillantás szükséges annak a megállapítására, hogy milyen befolyásra történt ez így.

Az első francia munkáspap a már említett Loew atya, domonkos szerzetes volt, aki a háború alatt, 1941-ben dokkmunkásnak ment a Marseille-i kikötőben, hogy átéléssel tanulmányozza a munkáséletet. Ott is maradt, de most már nem tanulmányi, hanem kimondottan apostoli célokkal.

A munkáspapság elterjedését azonban főként Hitler Adolfnak köszönheti az Egyház... Ő tette kötelezővé 800.000 francia számára a németországi munkaszolgálatot. A francia püspöki kar arra kérte a megszálló hatóságot, hogy engedélyezze a lelkesység megszervezését ezekben a munkatáborokban, mint ahogy ezt a hadifoglyok számára is megtették. A németek olyan feltételekhez kötötték az engedély megadását, hogy a püspökök kénytelenek voltak eredeti tervükről lemondva titokban, illegálisan küldeni lelkeseket a munkaszolgálatosok közé. 250 pap jelentkezett önként erre a ve-

szedelmes vállalkozásra. 25-öt fogadtak el közülük. Feladatuk nem a misszió és a szentségek kiszolgáltatása volt elsősorban, hiszen a német plébániák ezt a szolgálatot a kényszermunkások számára is elláthatták, hanem 2300 munkaszolgálatos kispapnak és a 8000 akció-katolikus felelősnek lelki vezetésként adni. A 25 lelkész közül 24-et lefogott a Gestapo. Hárman közülük koncentrációs táborokban vagy börtönfogság következtében meghaltak.

Ezek 25-en és a karhatalmi úton Németországba hurcolt, gyárakban dolgoztatott papok voltak az első „munkáspapok”. Munkásruhában, merev keretek és kényelmes megszokottságok nélkül éltek hosszú hónapokig a megpróbáltatásban megnyílt lelki munkástömegben. Távól a sekrestyétől, a perselytől az unalmas prédikációtól, a kovász életét éltek a kegyetlenül meggyúrt ember-tésztában. A hitetlen munkások között örömmel fedeztek fel keresztény értékeket: a munka szeretetét, a bajtársiasságot, az áldozatkészséget. „Jelenlét és tanúságtétel”: ez a kettő volt a jelszavuk. A példaadás volt az egyetlen prédikációjuk. Az egyik közülük, Perrin atya írja naplójában: „A munkatársaink érzik, hogy hiszünk és ugyanakkor nem akarjuk rájuk tukmálni a vallásgyakorlatot. Később rájönnek, hogy ez a vallásgyakorlat éltet minket lelkiileg. Akkor már beszélünk nekik az imádság erejétől, értelméről”.

A felszabadulás után a munkaszolgálatból szabaduló papok hazahozták ezt a szellemet és ezeket a módszereket. Nyomban ellenzékbe ütköztek, amely azt tartotta, hogy elég jól kiképzett és meggyőződéses világi hívőket kell a proletárok közé küldeni, a papoknak nem az a feladata, hogy gyárban robotoljon vagy gyümölcsösládákat emelgessen a vásárcsarnokban. Erre az ellenvetésre az volt a munkaszolgálatos papok válasza: Nem elég a világi hívő jelenléte ahhoz, hogy a munkások eltűnni lássák az Egyház és a proletárvilág között tátongó szakadékot. A munkások munkásmódrá gondolkodnak. Számukra egyelőre az Egyház: a pap. Ha papok jönnek közéjük kétkézi munkára, akkor hajlandók lassanként megváltoztatni azt a meggyőződésüket, hogy az Egyház a kapitalizmus szövetségese.

„L'ouvrier n'accepte pas l'étranger qui vient lui donner des leçons. Pour exercer sur lui une influence, il faut être naturalisé, reconnu comme membre du monde ouvrier” (A munkás nem fogadja be az idegent, ha az őt ki akarja oktatni. Hogy hatni lehessen a munkásra, munkássá kell honosodni, a munkásvilág elismert tagjává kell válni.) Így fogalmazta meg a kérdést Feltin bíboros, a jelenlegi párizsi érsek. Gyakorlatilag a munkáspapok ehhez tartották magukat. Csak akkor árulták el a gyárban papi mivoltukat, amikor már mint embert és bajtársat befogadták őket.

A volt munkaszolgálatos papok egy másik ellenvetéssel is találkoz-

tak: a munkaszolgálat kényszermunka volt, minek folytatni hát idehaza, szabadon ugyanezt az életmódot? Hát azért megy az ember papnak, hogy egész nap csavarokat szorítson?... A válasz egyszerű volt: Egyetlen munkáspap sem ment azért papnak, hogy munkás legyen, hanem azért ment munkásnak, mer hivatását átérző pap volt. - Vissza is fordították az ellenvetést a paptanárookra, a politikus papokra és a plébániai sport-papokra célozva: hát talán azért megy az ember papnak, hogy kémiai tanítson, vagy hogy a pálinkafőzést szabályozó törvényjavaslatra szavazzon, vagy hogy nap-hosszat a labdát rúgja a gyerekekkel? Ha mindez nem öncél, csak eszköz az Isten országának a terjesztésére, mennyire inkább jogos eszköz erre a kétkézi munka! Szent Pál példájára is hivatkoztak. Bár a görög világ megvetette a kétkézi munkát, az Apostol nem restelt sátorszöví mesterséget űzni. Mert jóllehet természetesnek tartotta, hogy azok, akik lelki javakat kapnak a hirdetőktől, gondoskodjanak ezek anyagi ellátásáról. Azt is természetesnek tartotta, hogy az Evangéliumot, amelyet „ingyen kaptak az apostolok, ingyen is adják a népnek”, és ezért, ha kell, kétkézi munkával is meg tudják keresni a kenyerüket. Pál egyik levelében ez áll: „Emlékezzetek, testvérek, keserves munkánkra és fáradozásunkra. Éjjel-nappal dolgoztunk, hogy senkit se terheljünk közületek, s úgy hirdettük nektek Isten evangéliumát” (1 Tessz. 2, 9.). Mint az Apostolt, úgy a munkáspapokat sem lehetett azzal vádolni, hogy kényelmes utat választottak és maguk számára kaparták ki a gesztenyét.

Túl az Apostolon a kézműves Krisztushoz akartak hasonulni a munkáspapok. Ahhoz, aki „isteni mivoltában nem tartotta az Istennel való egyenlőség állapotát olyan dolognak, amelyhez csökönyösen ragaszkodjék, hanem szolgálai alakot vett fel, kültetését magáé és hasonló lett az emberekhez” (Fil. 2, 6.). Mindezt azért tette, hogy a bűn kivételével minden emberit felvegyen magába, a születéstől a halálig, az emberiség megváltásáért.

A munkáspapok működésének legnagyobb akadálya a munkásosztály erőteljes és általános ateizmusa volt. A francia munkásosztály valódi befogadóképessége minimális. Idealizmusának a marxizmus elég tápot tud adni. Isten számára már nem igen jut hely. Prédikálni nem lehet nekik, mert azt propagandának veszik, és ha már propagandát kell hallgatniok, akkor szívesebben veszik a földi javakat ígérő beszédet. A munkáspap tehát csak a tanúságtétellel hathat. Tanúnak lenni nem abban áll, hogy kínáljuk a portékát vagy megdöbentjük, felrázzuk az embereket, hanem abban, hogy misztérium elé állítjuk őket: „Il faut faire mystère, c'est-à-dire vivre de telle façon, que notre vie soit inexplicable si Dieu n'existe pas” (Hittitkot kell nyújtani, ami abban áll, hogy úgy élünk, hogy

életünket Isten létezése nélkül ne lehessen megmagyarázni, megérteni”).

A munkáspapok mozgalma egyre inkább terjedt. Párizs után Lyon, Limoges, Bordeaux, Toulouse, Nice, Le Havre, az északi megyék és a nagy völgyzárógátak építőtelepei kaptak egymás után munkáspap-csoportokat. 1949-ben már ötvenen voltak. Az egyházmegyei papokhoz szerzetesek is csatlakoztak. Domonkosok, ferencesek, jezsuiták, kapucínusok. Sajnos nem egy kalandor lelkű pap is volt a mozgalomban. Sokan idézik még most is azt a mondást, amelyet egy egyházi előljárónak tulajdonítanak: „Ez az ember használhatatlan, menjen el munkáspapnak!”... Tény az, hogy nem egy merev beállítottságú egyházi előljáró, nemcsak nem támogatta, de úgyszólván szabotálni próbálta az új kezdeményezést. Másrészt természetes dolog, hogy minden úttörő és reformáló mozgalomban van jónéhány szent, egy-két zseni és meglehetősen sok egzaltált, forrófejű vállalkozó. Meg kell jegyeznünk, hogy a munkáspapok nagyrésze nem munkácsaládból származott. Így többen közülük kisebbségi érzéssel küzdöttek, amikor a munkások közé mentek. Ezt túlzásokkal igyekeztek legyőzni, úgy hogy munkásabbnak akartak lenni a munkásoknál. A munkásszármazású papok és az elpogányosodott vidékek vallásos elitjében felnőtt fiatalok váltak be leginkább. Már be voltak oltva a fertőzés veszélye ellen. A legnehezebb válságokban is józanak tudtak maradni.

Mielőtt a munkáspapok mozgalmának válságáról beszélénk, meg kell állapítanunk, hogy emberfeletti feladat hárult rájuk, amely csak az ejtőernyős franc-trieur-ökéhez hasonlítható. Ezt a feladatot csak jó egészséggel, vasidegzettel, vasakarattal megáldott, jó teológiai, szociológiai, gazdaságtani képzettségű, hatalmas hittel rendelkező férfiak tudták megvalósítani. Érthető, hogy sokan elbuktak a küzdelemben. Senki sem vehet rájuk követ. A szellemi, lelki harcban elesett hősök tisztelete jár nekik.

Fizikai értelemben is volt áldozata a mozgalomnak. 1951-ben a Bordeaux-i kikötőben halálos baleset áldozata lett Michel Favreau, egy egészen fiatal, rendkívüli apostoli tehetséggel megáldott munkáspap.

A mozgalom első szakasza körülbelül 10 évig tartott. A Mission de France, a Mission de Paris, Suhard bíboros és Abbé Godin nyomán a munkásközösségek és a volt munkaszolgálatos papok megtörték a jeget. A közvéleményt és az Egyház felsőbb rétegeit felrázták, már ahol ez még szükséges volt. Megértették sok egyházi felelőssel, akik megelégedtek a *Re-rum novarum* és a *Quadragesimo anno* elvi hirdetésével, hogy ezen a téren elsősorban a tettek beszélnek. Ateista munkásokat térítették meg. A kommunista elvek hiányosságára és embertelenségére életük példájával és nem antikommunista propagandával mutattak rá. Még ha el is buktak a harcban, éppen a marxista nyomás áldozataiként, modern példáját adták az aposto-

lok ősi lendületének, és hozzájárultak ahhoz, hogy az Egyházban fiatallá váljon, ami vén és élővé, ami halott vagy penészes. Loew Atya Marseille-ben, a nemzetközi Cabucelle negyedben már valóságos munkás-plébániát tudott létrehozni, ahol néhány év alatt kétszeresére emelkedett a templombajáró munkások száma. E plébánia papjai felváltva dolgoztak a gyárban. - Északon Billy-Montigny-ban három jezsuita munkáspapot fogadtak be a bányászok, úgy hogy valóban szívük és kasztjuk ajtaját nyitották meg előttük. - A völgyzáró gátak arab, spanyol, olasz és francia munkásai között 11 pap gyakorolta a személyes befolyás apostolkodását, kihasználva a déli és esti munkaszüneteket. Mohamedán arabok és kabilok is jöttek hozzájuk. - Végül a De Foucauld szellemében élő Petits Freres de Jésus (Jézus kis Testvérei) a legimádságosabb kontemplatív életet tudták egyesíteni a proletár-élettel, és ezzel valóban misztériumot adtak a hitetlenek számára. Egyedül az Isten tudja, hogy mennyi jót tettek 10 év alatt a munkáspapok.

Gánóczy Sándor

(Folytatjuk. A következő számokban: A munkáspap mozgalom válsága és: Új utakon.)

BESZÁMOLÓ A DÉLAFRIKAI MAGYAROKRÓL

A kudarcba fulladt csúcskonferencia után a világ érdeklődése ismét Afrika felé terelődött. Azt hiszem, alig akad kultúremler, akit ne érdekelnének az itteni, az egész világpolitikára kiható érdekes, figyelemreméltó események. Egész Afrika kétszázmilliós színes embertömegével teljes társadalmi és politikai átalakulási lázban és folyamatban él. Beszámolómnak nem célja ezzel a kérdéssel foglalkozni. Ezt kimerítően ismertetik a napilapok, helyesen vagy helytelenül állítva be a problémákat. Én inkább a miniket közelebből érdeklő Délafrikában szétszórtan élő magyar testvéreink életkörülményeit szeretném a paptestvérekkel megismertetni.

Az egész Délafrikai Unio területén kb. 2000 ember él, aki még magyarnak vallja magát. Ebből az 56-os forradalom után bevándoroltak száma megközelítőleg 1600, a többi régi emigráns vagy a második világháború menekültje. A hivatalos országos statisztika nemzetiségek szerint 1910-től 1957-ig évről-évre kimutatja a bevándoroltak pontos számát. Ezen statisztika után ítélve az utóbbi félévszázad alatt összesen 7000 magyar érkezett ide. Ezeknek a jó része már elhunyt, egyesek máshová vándoroltak, sokan pedig már asszimilálódtak. Néha lát az ember üzlet-felíráson tiszta magyar nevet, pl. Szendrey, de az utódok már egy szót sem tudnak

magyarul. Durbanban, az egyik plébánián, van egy magyar nevű fiatal káplán, aki szintén nem beszél magyarul. Nagyszülei voltak a bevándorlók, az anyja angol. Ilyen eset sajnos sok van. De nemcsak a magyaroknál, hanem a többi nemzetiségnél is. Nemzetiségüket úgy-ahogy még a németek és olaszok őrzik meg legjobban, mert ők sokan vannak és lehetőleg nagyobb csoportban élnek. A németeknek van egy-két elemi iskolájuk is. Már a búr háború idején is élt itt néhány magyar, akik az angolok ellen harcoltak. Sőt van egy magyar nevű kis település is a Fokváros környékén, amely a mi világhírű Tokajunk nevét viseli. Az itteni borok (jó minőségűek), a magyarországi Tokajról szállított venyigék terméke. Még jelenleg is él ott egy 1912-ben kivándorolt öreg magyar, de már könnyebben beszél angolul, mint magyarul.

A legtöbb magyar Johannesburgban, Afrika Csikagojában él, továbbá Pretoria, Durban, Vanderbijlpark, Vereeniging és környéke, Capetown vidékén. Ezek a nagyobb ipari városok, ahol legkönnyebb megfelelő munkát találni. Egyébként mindenütt található egy-két magyar, még farmokon is.

Ami foglalkozásaikat illeti kb 10%-a szellemi, a többi fizikai munkás. A szellemi foglalkozásúak között legtöbb a mérnök, van 2 praktizáló orvos Johannesburgban, mindkettőnek jó neve van, 2 egyetemi rendkívüli tanár működik Pretoriában, néhányan dolgoznak állami statisztikai hivatalban, többen a provinciáknál különféle beosztásban, postánál, vasútnál tekintélyes számban, mások privát vállalatoknál. A fizikai dolgozók legnagyobb része mint mechanikus, szerelő gyárban, szén-, arany-, gyémánt-bányákban dolgozik. A legutóbbi nagy bányaszerencsétlenségénél egy magyar fiú is áldozatul esett. A 6 fehér között ő volt az egyetlen katolikus. A régi magyarok közt van néhány, aki jólmenő saját gyárral, üzemmel rendelkezik. A kereseti lehetőségek nem olyan jók, mint pl. Amerikában, de jobbak mint Európában. A munkatempó viszont könnyebb, mint bárhol. Az átlagos havi kereset szakmunkásnál 70-120 font, aszerint, hogy mennyi a túlóra. Mérnököknél magasabb. Eből a pénzből szépen meg lehet élni, sőt még félre is tenni, módjával luxusra is jut, mert a megélhetés olcsóbb, mint bárhol. Egyedül a lakás drága európai szemmel nézve, a kereset 20%-a. Ennek fejében sok a szolgáltatás is: hideg, meleg víz, a takarítás is a háztulajdonos kötelessége és a legtöbb lakáshoz hozzátartozik a nagy hűtőszekrény is. Rengeteg üres lakás van minden városban, mert hihetetlen arányú az építkezés. A magyarok is mind szépen laknak, saját új bútorokkal berendezve, zenegép mindenkinél, mosógép, porszívó, jégszekrény. A legtöbbnek van autója, néhánynak saját háza.

Aki akar dolgozni, az kap itt munkát. Csak ott a baj, hogy egyes fiatalok sokat rontottak a magyarok becsületén: mert minden bejelentés nélkül otthagyták a munkahelyüket, mert akadt egy jobb állás. Ezért egyes munkahelyeken, ha magyar jelentkezik, azt mondják: „köszönjük, de magyart nem alkalmazunk, mert már becsaptak bennünket”. Az 1600 menekült között akad, sajnos, jónéhány bűnöző, sőt kommunista agens is, akik csak ártnak a magyarságnak. Ezek után ítéli meg sokan a magyarokat, még hivatalos személyek is. Egy eset, ami júniusban történt meg Johannesburgban. Egy 24 éves magyar autólopásért bíróság előtt áll és az ügyet tárgyaló bíró ezt a kijelentést teszi: „Én azt hittem, hogy már egyetlen magyar szabadságharcos sincs börtönön kívül”. Igaz, hogy újságban kellett a bírónak bocsánatot kérnie, de a kijelentés elhangzott és ebből sokat lehet következtetni. Jelenleg is ül a különféle városokban, különösen Johannesburgban, összesen 17 magyar lopás, csalás, betörés és nemi erőszakoskodás miatt. Nem nagy százalék ez, a többi nemzetiségeknél, sőt az afrikánusoknál is akad ennyi bűnöző. De azok nem érdekesek az újságok számára, csak a magyarokat figyelik árgus szemekkel és rögtön így írnak: „Megint egy magyar szabadságharcos.”

Mint mindenütt, itt is az a helyzet, hogy a régi és új magyarok nem nagyon értik meg egymást, nem tartanak össze. A legtöbb éli a maga egyéni világát. Ezért a társadalmi, kulturális élet nagyon gyenge. De ez általános tünet az egész országban. A kultúrtnívó nagyon alacsony. Johannesburgban és Pretoriában működik úgy-ahogy egy magyar klub. Ez az egész. Nincsen egyetlen magyar lap sem ebben az országban. A gyermekek iskoláztatása is sok gondot okoz a szülőknek. Az állami iskolák teljesen ingyenesek, de elég alacsony nívójuak és katolikusellenesek. A katolikus iskolákban mindent fizetni kell, hisz nem kapnak államsegélyt, csak gáncsoskodást. Ezek sokkal jobbak, mint az állami iskolák. Sok nem-katolikus szülő is oda adja iskolába a gyermekét. Így vagy nincs mindig hely a magyar gyerek számára, vagy sokallják a fizetést. Ezért több magyar gyermek megy afrikánus iskolába, ami elég hátrányos, különösen vallási szempontból.

Az új magyarok 70 %-a katolikus, a többi evangélikus és református. A régiek közt nincs ennyi katolikus. Ami a vallásgyakorlást illeti, eléggé elszomorító a helyzet. Sokat mondok, ha 15 %-ra becsülöm a vallási kötelességeit komolyan teljesítő katolikusokat, különösen az új magyarok között. A másvallásuak talán még rosszabbul állnak ebből a szempontból. Igen nagy kár volt, hogy nem jött legalább 2 magyar katolikus pap velük együtt. Jó 3 évig nem volt itt lelkipásztoruk. Ennek a hiánya kézzelfogható. Az emberek elszoktak a templomtól. Így okolják

meg ezt: „Kezdetben nem értettünk semmit az itteni nyelven, ezért nem is mentünk templomba. De sok helyen nem is találtunk a közelben katolikus templomot. Lassan már hiányát sem éreztük, mert a kezdeti nehézségek, anyagi gondok eléggé lekötöttek bennünket.” Lassan kezdenek egy kicsit érdeklődni a magyar misék iránt, és mindig látok egy-két új Nikodémust. Ez egy kis reményt nyújt a jövőre. Minden vasárnap két különböző városban miséznek és havonta egy kis egyházi értesítőt küldök minden általam ismert címre. Így valami kapcsolatot tudok velük tartani, azokkal is, akikhez személyesen nem tudok eljutni a nagy távolság vagy idő hiánya miatt. Egy pap nagyon kevés ide, hiszen tudvalevő, hogy milyen óriásiak a távolságok. Az egész Unio Magyarország területének 13-szorosa és az ország minden részében élnek szórványosan magyarok.

Swazilandban, a Szent József misszióban, működik egy magyar minorita atya, P. Boglárý. Ezideig még hozzá sem tudtam eljutni. Transvalban pedig, egy conventben él 3 magyar orsolyita apáca, akik iskolában tanítanak. Egy magyar református lelkész van Krügesdorpban, de ő magyarokkal nem foglalkozik, mert neki afrikánsz lelkészsége van. 1957-ben 2 hónapig itt volt a magyarokat meglátogatni Leopoldvilleből P. Horváth Kálmán SJ, akit még mindig nagy szeretettel emlegetnek. Bármerre megyek, mindenütt igaz magyar szeretettel fogadnak, még a nem-katolikusok is. A püspökök (az Unionak 26 püspöke van), papok kedvesek, barátságosak, segítőkészek, amennyire tőlük telik. Anyagilag nagyon megterheli őket a missziós iskolák fenntartása. Nagyon figyelik, hogy járnak-e a magyarok templomba, de a saját híveiket is. Nem nehéz számon tartani a híveket, mert a fehér lakosság 5 %-a katolikus, a színesnek pedig 10 %-a. Nagy baj, hogy kevés a magyar leány, ezért a nőülendő fiatal emberek kénytelenek idegen leányt keresni. De ritkán akad katolikus. Több házasság máris érvénytelen.

A legerősebb vallás itt a D.R.C. Dutch Reform Church. De egészen megmerevedett: Krisztus korabeli farizeus módon kezelik a híveket, a katolikusokat gyűlölik és sokat beszélnek a római veszedelemről. A színeseket másodrendű embernek tartják, aki csak arra való, hogy a fehérnek szolgálja legyen. A katolikusokat kommunistáknak tartják, mert a négeket is beengedik a templomukba. Ők nem. A szekták százai burjánoznak a feketék és nem-feketék közt.

Nagy Sándor, Pretoria, Délafrika

FIGYELEM! Jóskay Katalin nővér (München) levélben fölkeresi a magyar kedves nővéreket, hogy közöljék vele nevüket és címüket. Kérjük, hogy fogadják szívesen felhívását, a MPE szerkesztője nevében végzi ezt a szerzőmunkát.

VIRÁGOS SIR MÜNCHEN SZIVÉBEN

1916 december 30-án az Erdőskárpátokban egy orosz gránát széttroncsolta a német hadsereg legszebben dekorált tábori lelkészének, Rupert Mayer jezsuita atyának ballábát. Mire a völgybe leszállították és az amputálást elvégezték, félig elvérzett. A súlyos beteget egyik erdélyi magyar tábori kórház gondos ápolása adta vissza az életnek és Münchennek.

Rupert Mayer SJ, „München apostola”, 1876 január 23-án született Stuttgartban. A jómódú, hatgyermekes, buzgó katolikus kereskedő szülők gondtalan, boldog gyermekkort biztosítottak a kis Rupertnek, bátyjának és négy húgának. A vékonyka és gyöngye egészségű gyermek feltűnő módon kitűnik a testedzésben. Hat éves korában úszik, tíz éves korában vív, rúd-mászásban és versenyfutásban mindig ő nyeri az iskolai versenyeket. Kedvenc sportja a lovaglás. Pap és szerzetes létére az ezred legjobb lovasainak egyike volt. Amikor félhalottan a hordágyra tették, csicskásától így búcsúzott: „Ezután már nem ülhetek lóra.”

Szemleli „hobby”-ja a hegedű volt. Szülei jóvoltából hat éves korában elkezdte már a vonót kezelni. Káplánkorából mesélik, hogy ha hétvégén a prédikációra való készülés közben nem jutott előbbre, elővette kedvenc zeneszerszámát és azzal lökte meg a gondolatok elakadt szekerét.

A szorgalmas, de általános tehetségű gyermek a hittanban mindig kitűnő volt. Sokszor és szívesen szolgált az Úr asztalánál. Sőt még a miséző paptól kapott ajándékot is továbbajándékozta pajtásainak azért, hogy helyettük ő ministrálhasson.

1899-ben szentelték pappá. Egy évi káplánkodás után - eredeti szándékának megfelelően - belépett a jezsuita rendbe. 1912-ben került Münchenbe, ahol megbízást kapott a bajor fővárosba ezrével özönlő vidéki munkások lelki gondozására.

A fiatal pap fáradságot nem ismerő lelkesedéssel dobta bele magát a nehéz apostoli munkába. Világi munkatársi gárdát szervezett, amelynek a segítségével nyilvántartotta a városba özönlő vidékiek tömegét és bekapcsolta őket az egyházközségek és a katolikus egyesületek életébe. Kézilámpájával felszerelve szorgalmasan járta a kopott munkásbérkaszárnnyák sötét lépcsőit, hogy a nagyvárosba szakadt vidékieket megismerje, őket ügyes-

bajos dolgaikban eligazítsa és ennek az új és idegen világnak a veszélyeivel szemben felvértezze. A lelki és anyagi gondok közt vergődő munkás-lányok és családok megsegítésének szándékával vett részt a Szent Családról elnevezett modern női szerzetesrend alapításában is.

A háború kitörésekor is azért jelentkezett önkéntesen katonai szolgálatra, mert ebben a legnehezebb megpróbáltatásban is együtt akart lenni híveivel. Hádírokkantsága és csonka lábának gyakran kiújuló fájdalmai sem akadályozhatták meg abban, hogy az elkezdett munkát folytassa. Sőt a régiék mellé még újabb feladatokat is vállalt. Az egyházi főhatóság rábízta a müncheni férfikongregációk irányítását. Saját kezdeményezéséből megszervezi az állomás épületében a kirándulók miséit és teljes erővel beledobja magát a kommunizmus elleni küzdelembe. És közben gyóntatószékébe, fogadóóráira özönlik a vigasztalást, tanácsot és segítyt kérők tömege.

Egy kommunista gyűlésen találkozott össze Hitler Adolfal. P. Rupert Mayer felszólalása után Hitler kért szót azzal a megokolással, hogy „miután a pap vallási okból támadta a kommunizmust, ő politikai érvekkel kíván ellene fellépni.” P. Mayer ettől kezdve figyelemmel kísérte Hitler gyűléseit és amikor meggyőződött a „mozgalom” keresztényellenes voltáról, nem habozott fellépni vele szemben. A Nemzetiszocialista Párt 1923-ban gyűlést tartott ezzel a címmel: „Katolikus ember lehet-e nemzetiszocialista?” Az előadás után P. Mayer szólásra jelentkezett. A dobogóra lépő páter, aki akkor állott népszerűsége tetőpontján, tomboló taps köszöntötte. P. Mayer azonban már első mondatával megfordította a hangulatot: „Túlkorán tapsoltak nekem - mondotta - mert világosan meg kívánom mondani önöknek, hogy egy német katolikus férfi sohasem lehet nemzetiszocialista.” Erre lehurrogták és majdnem meglincselték.

A tíz év múltán uralomra kerülő barna diktátúra P. Rupert Mayert, aki a hatalom birtokában lévő Hitlerrel szemben is nyíltan hirdette a keresztény világnézetet, csapdába akarta csalni. Beteglátogatás ürügyén egy lakásba hívták, ahol meztelen nők és fotográfusok vártak rá. A csel azonban nem sikerült. A fényképeken a páter arca elé tartott kézzel az ajtó felé fordul. Erre eltiltották a prédikációtól. Mivel azonban a páter így is tovább folytatta apostoli tevékenységét, előbb börtönbe vetették, internálótáborba csukták, majd pedig az ettali bencés kolostorban háziőrizetben tartották.

Az összeomlás után P. Rupert Mayer visszatért szeretett müncheni hívei közé és bár testi ereje fogyóban volt, a régi lendülettel kezdte el a lelki és erkölcsi romok eltakarításának a munkáját. Megviselt szervezete azonban már nem bírta a terhet. 1945 nov. 1-én, Mindenszentek

napján a Szent Mihály templomban prédikáció közben szélütést kapott és néhány óra múltán meghalt.

Sírja - München belvárosának közepén, a Neuhauserstrassén levő Bürgersaalkirche altemplomának oltára előtt - a szó szoros értelmében zarándokhellyé változott. Naponta ezrek és ezrek térdepelnek a virágos sírbolt körül, hogy München apostolára emlékezzenek, közbenjárását kérjék és szenttéavatásáért imádkozzanak.

Faulhaber kardinális már 1950-ben megindította a P. Rupert Mayer egész életére és tevékenységére kiterjedő tájékoztató eljárást, mint a szenttéavatási per bevezető lépését. Azóta egyháziak és világiak százai kérték a Szentatyától P. Mayer boldoggáavatását. 1956-ban az iratok átvizsgálása után a Szerzetesek kongregációja, az erre illetékes vatikáni testület, kijelentette, hogy a per megindításának nincsen akadálya. Ilyen előzmények után adta meg a Szentatyá 1960. júli. 20-án az engedélyt arra, hogy meginduljon a perrendszerűen lefolyó boldoggá-, illetőleg szenttéavatási eljárás.

Dr. Közi Horváth József

Amikor a MPE száma megérkezik, mintha nem is valami, hanem valaki jönne hozzám látogatni. Mintha csak érezném a holt betűk mögött azoknak a szíveknek szeretettől sugallt dobogását, akik hozzájárultak a lelki táplálék előkészítéséhez. Mert bizony lelki szempontból a MPE minden száma annyit jelent számomra, mint egy falat kenyér az éhségtől haldoklónak. Habár franciául és angolul jobban beszélek, mint magyarul, mégis a magyar szónak egészen más a visszhangja a lelkemben, mint a mesterségesen megszerzett idegen szavaknak. Nagyon érdekel minden. Habár 23 év óta már egy kissé elszoktam a magyar nyelvtől, mégis amikor magyarul olvasok, akkor elfelejtek mindent: külföldet, életkort, napi gondot; egészen megifjodom és boldognak érzem magam, mint 23 évvel ezelőtt Magyarországon.

Sajnálom, hogy különös munkaterem nem engedi, hogy néhány cikkel én is hozzájáruljak a lap megszerkesztéséhez. Így csak szerény, de buzgó imáimmal igyekszem biztosítani a MPE életbenmaradását. Adja a jó Isten, hogy gazdagítsa minden magyar papi lélekben az „Isteni Életet” a nagyvilágban. Ez is missziós munka. Hiszen nem mozdítja-e elő a missziókat az, aki a külső művek előmozdítására szolgáló anyagi segély hiányában lelkileg igyekszik a misszionáriust segíteni arra, hogy a sarat megállja.

A jó Isten áldja meg mind a két kezével mind azért a jóért, amelyet a MPE holt betűin keresztül nyújt a magyar pap-lelkeknek szerte a világban. Oltártestvéri szeretettel

A. Tóth József, lazarista misszióspap, Oran, Algeria

MAJD REGGEL

Tiszteletem és nagyrabecsülésem az összes karthauzi, trappista és karmelita Atyáknak, Testvéreknek, Anyáknak és Nővéreknek, minden csendőszóval éjfélelőtt fölvert virrasztónak és imádkozónak külön-külön és összesen, névtelenül és név szerint mindegyiknek!

Az éjszaka könnyen tovatűnik alvás közben. Társalgással és szórakozással is. De napokon, heteken, éveken és évtizedeken át mindig ugyanúgy felkelni rövid álom után egy órára, hogy utána megint csak rövid álom következék - ez nem lehet könnyű.

Onnan tudom, mert láttam egy levelet. Egy karthauzi felelt arra a kérdésre, hogy mi életükben a legnehezebb. Ezt írta: „Kinek hogyan. Nekem az éjszakai fölkelés a legnehezebb. Sohasem tudom megszokni. Húsz éve nem aludtam ki magam.”

Ilyen éjszakai virrasztót magam is láttam. Mikor Shanghaiban koncentrációs táborban szorongtunk, volt nálunk egy trappista atya. A ruhája más volt, de kívülről úgy nézett ki, mint a többi fogoly. Egyszer egy filmet mutattak be, azon is megjelent. Csak utána hallottam, hogy tizenegykor került ágyba, tizenkettő előtt fölkel, egykor megint lefeküdt és fél négykor már újra talpon volt.

De hát tapasztalatom az éjszakai virrasztásról személyes tapasztalat. Szokás az én szerzetemben, hogy az ember két évig gyakorolja az imát meg a nagyszámú erényeket és ezzel a készüllettel három évig filozófiát, négy évig teológiát reggelizik, ebédel, uzsonál és vacsorál, a változatosság kedvéért ugyanazt is lélezkzik. Nos, ekkora nagy tudomány netán megártana a léleknek, újra noviciátus következik egy évre. Noviciátus, de más néven: terciának hívják. Ezt az évet harmincnapos lelkigyakorlattal, azaz napi öt egyórás elmélkedéssel, belső vizsgálódással és egyebekkel szokás kezdeni. Ezalatt a harminc nap alatt enyhén szólva is legálább húszszor volt módunkban az éjszakai imádság édeségeit megízlelni.

Egy hétig roppant érdekes és romantikus a dolog. Az ember elképzeli, hogy együtt virraszt az egész világ éjszakai vezeklőivel és imádkozóival. Míg mások alszanak, íme őrzöd álmodukat. Míg mások szórakoznak vagy kasszát fúrnak, te az égi kincsek tárházát nyitogatod.

Igy az elején. Az ember lassan megszokja az úgy romantikus oldalát, de nem szokja meg azt, hogy tekintve a mérsékelt étkezést és a megelőző elmélkedéseket, a térde sajog és minden porcikája álmos. Nem mint ha súlyos és nehéz lennél magadnak. Könnyű vagy, nem sok a felesleges zsírod, olyan könnyű, hogy majd elszállsz. De éppen oda, ahova nem kell: álomország felé.

Úgy a tizedik éjszaka körül a téma édes és nem nehéz volt. A Megtestesülés Misztériuma, magyarul Karácsony.

+

Amint a kápolnába értem, ott csend honolt, hideg és sötétség. Csak az örökmécses küzködött velem a novembervégi nyirkos idővel. A kis fény is sokat segített. Éppen az egyik oltárképre vetődött, amelyen a Boldogasszony tartotta kezében a Kisdedet.

Eszembe jutott, hogy odahaza valamikor cserépkályha mellett vártuk a karácsonyi csengőjelet. Kint esett a nagypelyhű hó, jól esett a házias meleg. A csengettyűszóra az ebédlő ajtaja kitérült. Benn karácsonyfa fénylett, rajta gyertyaláng lobogott, alatta ajándékok voltak kiterítve. Az öregek imára térdeltettek, de szemünk az ajándékokra lesett.

Hát ez is karácsony. De most nem ilyen volt. Nem mintha így nem lett volna jó, hiszen ha nem leszte, mint a kisdeded, nem mentek be a Mennyei Országába. Csak arról van szó, hogy amint belenövünk az évekbe, velünk kell nőjön a Karácsony is.

Térdelsz hát a kemény zsámolyon, fáradtan és álmosan. Szeretnél valamit megérteni az érthetetlen titokból.

Eszed végigkutat könyvekből merített tudományodon, aztán könyököd a padra ütöd és az egész könyvtártudományt félrelököd az eszedből.

Fogod magad és az angyal híradását hallgatod. Ballagsz a legöregebb pásztor után, válladon egy kisbáránnyal. Szűd jól a füledre húzod.

... Lekocogunk a völgybe, át a hajlason, föl az oldalon a barlangszáj felé. Az idén kevesebb az állat, mint tavaly, üresen maradt egy-két teletető. Az egyik barlang előtt szép magasan ragyog az angyalok ígérte csillag és a nagy fényességben már látni odabent a jászlat, a Boldogasszonyt, Józsefet meg a Kisdedet.

Rákezdünk szép csendben:

Kírje, kírje kisdedöcske,
Betlehemi hercegöcske,
Ki miértünk sok jót tettél
A pokoltól megmentettél.

Tisztára úgy, ahogy odahaza.

A többi pásztor is átveszi a hangot és hozzádörmögi:

A Kisjézus aranyalma,
Boldogságos Szűz az anyja,
lábainál ringatgatja,
két kezével ápolgatja.
Aludj, aludj, drága.

A Boldogasszony ugyan nem ringatja a jászolt, mert az keményen

van megépítve és úgy látszik a Kis Jézust is fölvertük a zajongásunkkal.

Mindegy mostmár. Meglátott bennünket. Meg se haragudott, még ránk is mosolygott.

... Egyszerre térdre huppantunk, ahányan csak voltunk.

Magam, mint fiatalabb, illendően hátrahúzódtam és szemmel nyeltem mindent, ami fénylett. Az öregpásztor szónoklatából se sokat hallottam, mert csak a bajsa körül mormogott valamit. Csak azt láttam, hogy utánam nyúlt, a bárányt leemeli a vállamról. A Boldogasszony fölemeli a Kisdéd fejét, mire az öregpásztor a kisbárányt a feje alá igazítja. A kisbárány meg se mozdult. A Kisjézus mosolygott és menten elaludt.

- Talán mehetnénk is, - egyenesedett az öregpásztor és egyik lábáról a másikra állt. Csak rövid tiszteletünket tettük. Majd reggel hozunk takarót, élelmet, miegyebet.

... Míg ezt szép körülményesen kicirkalmazta, látjuk ám, hogy a jászolban megmozdul a kisbárány feje és odadugja orrát a Kisjézus kezére. Éppen oda, ahova harminchárom év múlva miérettünk a szegék verettek.

... A Kisjézus mosolyogva ébred, amin csodálkoztunk, mert rendszeren sírva ébred ilyenkor a kisbaba. Mosolygott, mondom, és átkarolta a bárányka nyakát.

- Isten báránya, vedd el a mi vétkeinket, - térdelt neki a földnek újra az öregpásztor és vele mi is a többiek. A kisdéd erre feléje nyújtotta kezét, mire a Boldogasszony kivette a jászolkából és az öregpásztor karjára tette. Na, ringatott ő már kisbát és mindjárt motyogott is neki valami érthetetlen történetet, amit csak gyerekek meg a nagyon öregek értenek. Aztán újra a Szent Szűz ölébe tette a Jézuskát, mert oda illett legjobban.

... Bámultuk, hogy a Szent Szűz hogyan tartja. Elnéztük volna a világ végéig is. Lehet, hogy az angyalok még mindig énekeltek, de azt nem figyeltük. Néztük, hogyan babusgatja Mária Szent Fiát. Maradtunk volna, de már elég ideje kellemetlenkedtünk, menni kellett.

- Nem úgy, tartóztatott bennünket a Szűzanya. Hát a többiek? Ők ne tartanak karjukban a Kisdédet?

Ki nevetett, ki megijédt, de kifelé senki sem sietett. Egymásután léptek a jászolhoz a pásztorok. Mindegyik fölvette, becézte, visszatette. A Kisjézus nevetett és integetett.

... Már csak én voltam hátra. Szűz Máriára néztem. Rámnevetett, fölemelte a kezét és közelhajolt hozzám. A fülembé súgta:

- Te majd reggel!

A pásztorok nem vettek észre semmit, nagyon a Kisdéddel voltak elfoglalva. Én nagy zavarban voltam. Ha most elmegyünk, vissza tudok-e majd jönni reggel?

A féllálmos éjszakai elmélkedésből csengőjel zavart föl. Mi ez? Az angyalok elfáradtak az énekbe és most csengetyűznek?

Nem egészen. Vége volt az elmélkedésnek. A villanycsengő berregett. Mentünk aludni. Alig jött álom a szememre. Mit jelent az, hogy „te majd reggel”?

Az álom nagyobb zsarnok, mint a töprengés. Alig húnytam le a szememet, a csengő megint berregett. Félőt, fölkelés. Egy óra elmélkedés, utána szentmise.

Misézés közben töprengeni nem lehet. Nem azért van a szentmise. Az áhitatot azonban valami mégis megzavarta.

Megzavarta?

Az Oltáriszentséget mutattam fel, a ministráns csengetett.

Ebben a pillanatban eszembe jutott: „Te majd reggel”.

- Itt van! Itt a kezemben!

Mit mondhattam volna? Nincs erre szó, csak reszkető kéz, dobogó szív, kicsorduló könnyek.

Ó fogyhatatlan csodálatos ér,

Hópehely ostya, csöpp búzakenyér.

Benne lásd: az édes Úr

Téged szomjaz, rádborul.

Egy világgal ér fel.

Mi az, hogy egy világgal? Nem is egygel! De nem erről akartam beszélni. Ezt csak úgy megemlítem, úgyis tudja mindenki. Amit mondani akarok az, hogy tiszteletem és nagyrabecsülésem minden éjszakai imádkozónak, a karthauzi, trappista, karmelita Atyáknak, Testvéreknek, Anyáknak és Nővéreknek. Nem kis dolog virrasztani imában. Nap-nap után, hónapról-hónapra, évről-évre még nehezebb lehet!

Cser László SJ

Mínhogy Róma közös Édesanyánk és híveink közül az évek folyamán sokan megfordulnak az Örök Városban, az apostoli magyar gyóntatók kérésére szívesen leközzöljük a magyar gyóntató szolgálatot a római Szent Péter Bazilikában:

Vasár- és ünnepnap d. e.	8 - 11	Délután egy óra:
Hétfő	$\frac{1}{2}7 - \frac{1}{2}10$	a téli hónapokban 3 és 5 között
Kedd	$\frac{1}{2}7 - \frac{1}{2}10$	a nyári hónapokban 5 és 7 között
Szerda	8 - 11	
Csütörtök	9 - 12	
Péntek	9 - 12	

Az ausztriai magyarok Apostoli Vizitátora
Dr. LÁSZLÓ ISTVÁN
az új eisenstadti egyházmegye első püspöke

Az egykori győri és szombathelyi egyházmegyék Ausztriához csatolt kb. 100 plébániájából a Szentszék új egyházmegyét alakított, amelynek székhelyévé Eisenstadtot (Kismartont) jelölte ki. Az új (sideropolisi) egyházmegye első püspökévé a Szentatya az eddigi apostoli adminisztrátort, Dr. László István püspököt nevezte ki. Az új püspök jelmondata: Regi saeculorum. Okt. 31-én volt az egyházmegye birtokbavétele. Az ünnepélyes inthronisation pedig november 11-én, szent Márton ünnepén folyt le fényes keretek között.

László püspök az osztrák „Kathpress” szerint a burgenlandi nemzeti-ségi problémákban a legszerencsésebben megválasztott ember. Benne ugyanis a magyar, horvát és osztrák-német kultúra egyesül. Egészen kis gyermekként még magyar iskolában kezdte a tanulást, majd horvát iskolában folytatta és a bécsi gimnáziumban németül fejezte be középiskolai tanulmányait. Bécsben szentelték pappá 1936-ban. A teológiai doktorátus mellé a római Gergely egyetemen még egyháztjogi doktorátust is szerzett.

1913 február 25-én született Pozsonyban, mint magyar állami földmérnök és állami tanítónő fia. Édesatyja, mint tart. katonatiszt az első világháborúban orosz földön hősi halált halt. Így került édesanyja rokonsága révén a mai burgenlandi területre. Édesatyja öccse magasrangú hivatalnok volt a budapesti kereskedelmi minisztériumban. A kisdíák László István több vakációját töltötte nagybátyja vendégként Magyarországon. A nagybácsi kisöccsét körbeutaztatta az országban. Így László István alaposan megismerte Magyarországot.

Az 1956-os szabadságharc után a Szentatya a magyar menekültek apostoli vizitátorává nevezte ki a legizgalmasabb napokban (1956. nov. 11-én) felszentelt új püspököt. Akik vele összekötetésbe kerültek, tanúsítják, hogy a püspök úr mélyen emberi és maradéktalanul keresztényi alapokon áll hivatása betöltésében. Az elkerülhetetlen nézeteltérések között, amelyek a rendkívüli helyzetben önként adódnak, ő az, aki fáradhatatlanul hangsúlyozza: katolikusok vagyunk, túl kell tennünk magunkat politikai és napi kérdéseken. Az a nemes magatartás, amelyet a magyar menekültekkel szemben mindig tanúsított, meggyőzhet mindenkit, hogy gondviselészerű szerepet tölt be az új egyházmegye élén. Imáinkkal segítsük őt felelősségteljes tiszte betöltésében!

Eisenstadt első püspöke kétszer is meleg hangon emlékezett meg Magyarországról és a győri és szombathelyi anya-egyházmegyékről. A birtokbavételkor kijelentette, hogy az új egyházmegye a magyarságtól kapta a

mély Mária és védőszentje, szent Márton iránti tiszteletét. Az inthorisationapján pedig kiemelte, hogy a két anya-egyházmegye lélekben bizonytalannyal együtt ünnepel, mint édesanya leánya menyegzőjén. Hangsúlyozta, hogy imáiban mindig együtt fog érezni odatúli magyar testvérei szenvedéseivel és örömeivel.

A papság tisztelgése során a püspök úr testvéri melegséggel üdvözölte az egyházmegyés papsággal együtt megjelent magyar papokat is, akiknek soraiban ott láttuk Dr. Lepold Antal és Dr. Zágón József pápai prelátozókat is.

A Magyar Papi Egység táviratban üdvözölte az új püspököket és az inthorisation ünnepein is képviseltette magát.

Dicsértessék a Jézus Krisztus! Szeretett Testvér!

Milyen találékony a szeretet! Ime eljutott Patagónia ez eldugott falujába is, amit az örökhavas Cordillera de los Andes, a világ leghosszabb hegylánca rejteget ölen, egy kis csörgedező hegyi folyó völgyében. - Elképzelheted örömet ez örögedő magyar papnak, aki 1931-ben kelt útra az akkoriban újra virágózni kezdő, szeretett Hazánktól. Azóta itt dolgozom, Don Bosco álmai földjén, ahol ritka a magyar, magyar pap meg csak egyedül vagyok (t. i. Argentina Patagóniai részén, mert északra van több is).

Igen szívesen ölelkezek bele én is ebbe a Magyar Papi Egységbe. Hiszen a 29 év, úgy látszik csak növeszti bennem a honvágyat. Olyan jó néha magyar szót olvasni. Beszélni alig van alkalmam. - A munka vigasztal: plébános vagyok 12 ezer km² területen, három káplánnal (egyik öreg, félig vak), meg egy vándor-misszionáriussal; igazgató egy 200 növendékes elemi iskolában; katonalelkész egy ezer személyes kaszárnnyában...

A remény életet: talán még haza mehetek egyszer (eddig soha se tértem vissza), s dolgozhatok még valamit az újjáépítésen... Segítetek remélni!!! - Szívből köszönöm találékony szereteteket, kérem imátokat, hogy a jó Isten továbbra is segítsen dolgozni dicsőségére, remélni a visszatérésben. - Hálás imával viszonozza jóságotokat e messze került egyedül búsló magyar paptestvéretek. Proszta János SDB, Junin de los Andes, Patagonia

(János atyát, aki Patagónia zord éghajlata alatt is megőrizte meleg magyar szívét, örömmel öleljük bele a paptestvérek Egységébe. - Leveléhez két képecskét csatolt: a 13 éves Laura és egy indián fiú (Céferino Namuncura) képét, akiknek boldoggáavatási pöre már megindult. A leány az Atya székelyén halt meg, a fiúról pedig, akít „a patagóniai pampák liliomának” neveznek, megjegyzi: „testvérei, rokonai híveim”. A patagóniai föld e két nemes terméséhez szívből gratulálunk és kérjük János atyát, hogy imáiban ajánlja a magyar ifjúságot a két példakép oltalmába. Szerk.)

NÉPEK TALÁLKOZÓJA MÜNCHENBEN

Állítólag bizonyos elemek mindent elkövettek, hogy a VILÁGÜNNEP sikerét csökkentsék, de ennek ellenére vasárnap reggel München városa üres lett és a Sendlinger kaputól óriási emberfolyam ömlött három órán keresztül a Terézia-térre hitvallást tenni, vezekelni és imádkozni. Jó volt az előkészítő szervezés, de azt a sokaságot egyedül az a titokzatos Hatalom gyűjtötte össze, aki egyszer kimondta: Én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig. A hívők arcán nem volt semmi rajongás. Nem hangzott el egyetlen mondat, amely az érzelmet korbácsolta volna, sőt minden szó csak azt célozta, hogy magába szálljon az ember és keresse a kapcsolatot a végtelen Titokkal. Az isteni erő jelenléte fogható volt és egy órára csodálatosan szép lett az emberek arca, mert a bánattól és kegyelemtől megújult lélek fénylett föl rajta. Kempis maga írja: valahányszor emberek közé mentem mint kisebb ember tértem haza. Ez bizony nem volt érvényes Münchenben, mert olyan csodálatos jó volt abban a Jézustól érintett sokaságban lenni. Úgy éreztük magunkat, mintha valahol Galileában volnánk, amikor a Mester leült a domboldalán és a nép is körülötte, hogy étlen-szomjan hallgassa az isteni ajakról gyöngyöző szavakat. A Bavaria emlék roppant térsége egyetlen dóm lett: padlója a füves mező, boltzata a naptól szikrázó kékség és 1200 tanítvány osztotta a kenyeret annak, aki kérte. A kenyérszegés háromnegyed óráig tartott. A végén kicsordult a lelkünk könnye és csak azt suttogtuk magunkban: Uram, jó nekünk itt lenni. Jó sátrat vertünk Neked, csak maradj köztünk mindig s akkor boldogok leszünk. Aztán a többiek is mind ide jönnek lassan: a vakoló testvérek a páholyokból, a hóhérok Moszkvából és Pekingből, hogy a szívük nyomorát elsírják és foglyaik lábát mossák bűnbánó könnyekkel.

+

Azon a mezőn olyan világos lett megint, hol van az élet igazsága és milyen hazugságban él a népek zöme. Akárcsak az egyszerű, olyan nyilvánvaló lett, hogy egyedül az isteni emberfajtának, a kereszténynek van joga kormányozni a föld sorsát, mert ő ért hozzá. Két kancellár és számos miniszter ült az oltár alatt kissé szemléltetni ezt az igazságot. Sajnos nincs kezükben a döntő hatalom és ez épen a népek végzete. Az összes fajok képviselői ott voltak e találkózón és mind tiszta barátság-

gal fogtak kezét, mert Jézus barátságát hordják szívükben. Nem a szerződés, nem a jog, nem érdek fűzte őket egybe, hanem az élő Isten Szíve. Annak a finomsága mosolygott a diákok arcán, akik az állomáson fogadták az utasokat. Jézus kedves hordárai serénykedtek minden vonatnál, megragadták a bőröndöket, aztán próbálgatták, milyen nyelven lehet az idegennel szót váltani, hogy szállása felé igazítsák a tömkelegben. Úgy tetszett, mint ha németül nem is akartak volna beszélni. Például az en hordáromnak németül szóltam, de ő váltig angolul csevegett és pirulva kért bocsánatot, hogy a franciát nem tudja olyan jól. Ama napokban a krisztusi szívesség mosolyát éreztük az egész városban, ami abban is megnyilvánult, hogy naponta csak egy jegyet kellett váltani és azzal annyit utazott mindenki, amennyit akart. Ebből is látható milyen találékony tud lenni a figyelem, ha az ember egyszer Jézusra hallgat. Mekkora csoda teremne a földön, ha ez a keresztény nép egyszer már egészen öntudatra ébredne és vállalná a szerepet, amelyet a Gondviselés szánt neki. Akkor valóban megújulna a föld színe. Münchenben megmutatták a testvérek, milyen nagyok tudnak lenni, ha akarnak. Ami egy hétig sikerült, esztendőn keresztül is lehet csinálni, tehát a tényből fakad a mi felelősségünk, nem pedig az elméletből. Az utolsó mise előtt a bemondó fölszólította a közönséget, hogy amikor a pápai követ békével köszönti a neki szolgáló papságot az oltárnál, mindenki fogjon kezét szomszédaival az Isten békéjét kívánva nekik. Mihelyt a bíboros kimondta a szót, az ótiási tömeg egyszerre fölállt és mindenki csillogó szemmel szorított kezet szomszédjával és éreztük, hogy abban az órában egészen emberek vagyunk, annak a Királynak a népe, aki csupa szív, mert maga a szeretet. Akkor egészen éreztük, hogy Istennek szolgálni annyi, mint uralkodni és megvalósítani az élet igazi szépségét.

+

Mintegy 50.000 ember ment el DACHAUBA emlékezni és engesztelni abba a táborba, ahol Hitler idejében így fogadták a rabokat: Maguk itt addig fognak dolgozni, míg meg nem döglenek. Egyetlen pribék maga 3000 foglyot ölt meg. E borzalmas helyen most templomot építettek Krisztus haláltusájának emlékére és a müncheni segédpüspök szentelte föl, aki maga is hosszú éveket töltött abban a táborban és véletlenül életben maradt. Francia miniszter is beszélt az ünnepségen, aki szintén a tábor lakója volt. A borzalmak emléke ült a tömeg arcán és mindenki érezte, mennyire külső máz az egész műveltség, amivel annyira nagyra van az egész társadalom, ha nem szerzi meg az igazi műveltséget, amelyet Krisztus hozott nekünk. Ha ezt semmibe vesszük, igen könnyen a nép söpredéke kerül uralomra az államban és járszallagra fűzi az egyetemi ta-

nárokát is. Akkor aztán Hitler meg Rosenberg könyve lesz az új szentírás és a pokoli maszlagra esküszik az ifjúság.

+

A müncheni világünnepen senki sem ejtette ki a kommunizmus szót, de mindenki sejtette, miért történik ez. Nem akartak az üldözött egyháznak újabb bajt okozni, hiszen keletről nem engedtek senkit odajönni arra hivatkozva, hogy az egész ünnep merő tüntetés lesz a vörös hatalom ellen. Pedig a politika szóba sem került és Adenauer meg Raab kancellár is mint egyszerű hívő jelent meg a vasárnapi misén. A közönség alig vette észre, amikor helyet foglaltak az oltár alatt. Az a fönséges mise a kereszténység győzelme volt a német pogányság fölött és talán azt érezte a sátán Moszkvában, nemsokára jön az idő, amikor a vörös rémuralmat is temetni fogják és ennek előjele a hívő világ találkozója a bajor fővárosban. Az Isten majma nem yeszi észre, milyen nevenségesse tette magát ismét és ugyancsak elárulta, mennyire reszket a megtorlástól, amelyet Isten haragja készít neki. A sátán nem képes már megtérni, de a hívei is ebben az állapotban vannak, amíg nem akarnak ráeszmélni arra, amit a történelem olyan világosan tanít: az Isten országát nem a fegyver tartja fönns azért túléli minden ellenségét. A kommunizmus viszont annyira vaskos tévedés, hogy erőszak nélkül sehol sem tud boldogulni, vagyis más szóval minden sikere erkölcsi vereség, mivel tervszerűen rongja az emberi természetet, amit az Oltáriszentség isteni nemességre nevel. Ezt a szentséget pedig bombával megsemmisíteni nem lehet.

+

Különösen megrázó volt a BESZÉD, amelyet a pápai követ, Testa bíboros az utolsó misén mondott. Ezt senki sem várta és azért valósággal úgy hatott, mintha az utolsó ítélet első villáma dördült volna meg az ünnepi légkörben. Akkor éreztük, mekkora újság ma is a keresztény örömhír, sőt igazában az egyetlen újság ezen a földön, mert világosan megmondja, mit hoz a jövő. A bíboros súlyosan bizonyította, miért nem lehet e földön végleges paradicsomot teremteni az embernek s aztán ismételte Szent Pál tanítását: Valahányszor e kenyeret eszitek és e kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jön. Aztán az egész beszéd arról szólt, hogy elmúlik ennek a világnak az alakja, mert az Úr jönni fog ítéletet tartani és akkor új ég és új föld támad a régi helyén. A pápai követ ismételte az első keresztények jelszavát: Múljon el a világ és jöjjön el a kegyelem! Közben ilyen mondatok hangzottak a nyomasztó csendben: Egyedül az Isten tudja, milyen döntő óra ütött ma a történelemben. Közülünk senki sem tudja, vajon a mai válság rázkódásai mit jelentenek: vagy az idő végének előjelei ezek, vagy pedig egy jobb vi-

lág szülési fájdalmai, A pápai követ a Vatikán nevében beszélt és nyilván az ott uralkodó véleményt fejezte ki. Szinte halmozta a Szentírás szövegeit, amelyek az idő végét hirdetik és az isteni szóval figyelmeztette a hívőket, mindnyájan készüljünk a nagy napra, amikor az Úr teljes hatalommal megjelenik, sőt hívjuk Őt úgy, mint a Titkos jelenés végén olvasuk: Jőjj el, Uram Jézus! Mi keresztyének nem vagyunk álmodozók, nem hiszünk a földi paradicsom ábrándjában, de annál inkább valljuk, hogy a földi lét törvénye a keresztt, csak ezt nem önmagáért akarjuk, hanem a jövődő dicsőségeért, amely belőle fakad.

A mi hitünk lényeges eleme a másodík úrjövet tanítása. Ezt az Egyház mindig is hirdette, azonban az újkorban ilyen hangsúllyal még nem hallottuk a Vatikán részéről. Ez is mutatja, mekkora fordulóban élünk ma, vagyis más szóval ekkora vajadásból minden várható és az okos ember nyugodtan készül a többféle eshetőségre. 1938-ban az akkori pápai követ, Pacelli bíboros igen komor hangú beszéddel fejezte be a budapesti ünnepeket. Azóta iszonyatos idő ment el fölöttünk és nem látjuk, hogy az emberiség zöme levonta belőle a tanulságot. Európa szétmárcangolta magát, a fele a vörös tatárok zsákmánya lett nyugat árulása és balgasága miatt, de alig van valaki a világon, aki emiatt magába szállna. Nem csoda, ha egyesek attól tartanak, hogy a féktelen könnyelműség újabb pusztulást fog előidézni. Az volt a feltűnő, hogy a pápai követ erről nem szólt semmit, habár az általános feszültség hangulata nagyon érezhető volt.

+

A müncheni színházak is az ünnep szolgálatába álltak és Calderon, Claudel meg hasonlók voltak a műsoron. Nagyszabású volt a missziós kiállítás, de még inkább meglepte a közönséget Ázsia és Afrika sok képviselője. Ez a beszédes bizonyítéka az Egyház örök ifjúságának. A költséges utazást sokaknak az tette lehetővé, hogy egy bajor képviselő, dr. Merkt az egész országban gyűjtötte a pénzt azok számára, akik a nagy távolság miatt nem jöhettek volna. Ezt nevezték Ezüstsíralymozgalomnak és mintegy félmillió márkával segítette azokat, akik különben nem jöhettek volna szegénységük miatt. Mások is jelentékeny áldozatot hoztak erre a célra és így jött létre az összes népek találkozója a közös hit erejéből. Csak a vasfüggöny mögöl nem engedtek oda senkít, pedig ez lett volna az első lépés a béke felé, ha azt komolyan akarnák. Münchenben mindenki az igazi béke mellett tett hitvallást és ettől fél Moszkva, azért nem engedte a üldözött egyház tagjait a béke városába. Wendel bíboros, a német hadsereg tábori püspöke, a katonákat is meghívta a világunnepre és több, mint tíz nemzetből jöttek mintegy ötezren hitvallást tenni Krisztus mellett. Találkozóikat a Kereszthegyen tartották. Ezt München

romjaiból hordták össze a háború után, most már csupa zöld és a tetején óriási feszület áll vasból. A francia hadseregből ezer zarándok érkezett és ott ünnepélyesen megfogadták egymásnak a fiatal harcosok, hogy fegyverüket csak a támadással szemben használják és egymás ellen többé nem harcolnak, mert aki Krisztus testét eszi, annak első kötelessége a békét oltalmazni. A törmelékéből támadt hegy, a bajor főváros házainak temetője a háború örültségét hirdeti és néma tiltakozás a merénylők ellen, akik nem engedik megnyugodni a földet, jóllehet minden nép iszonyodik az új vérontástól.

+

A MAGYAROK a Szent Bonifác templomban gyűltek össze misére. Szép számmal voltak, habár a nagy műsor miatt esti misét nem tarthattak. Pénteken és szombaton a rádió sugározta hazafelé az ének és beszéd hangjait. Kodály mester onnan is hallhatta gyönyörű miséjét, amelyet a müncheni énekkarunk adott elő. A száműzöttek daloltak ott az otthoni raboknak síró lélekkel és az emlékezés a budapesti ünnepre gyászfátyollal vonta be a fényes templomot, de azt csak a magyarok érezték meg. Valahányszor mi találkozunk, láthatatlan ravatal magasodik fölénk, amelyen a nemzet boldogsága fekszik meggyilkoltan. Mi is tudjuk, amit Dachauban mondott az egyik szónok: Iszonyatos dolog az emberek kezébe kerülni, akik nem ismerik Istent.

Varga László SJ

MAGYAR PAPI TALÁLKOZÓ

a Müncheni Eucharisztikus Világkongresszuson

Münchenben nemcsak a népek találkoztak. A magyar papság is alkalmat keresett ünnepi és testvéri összejövetelre. A Sz. Bonifác templomban a kongresszusi hét minden napján voltak magyar misék. A péntekit László István burgenlandi püspök, az ausztriai magyar papok vizitátora pontifikálta, a szombatit pedig a leirai-fatimai püspök. Ezen két püspöki nagymise után gyülekezett a papság a Räthenhaus nagytermében ismerkedésre és eszmék-élmények kicserélésére. A pénteki Találkozóon 70, a szombatin 40 magyar pap vett részt. Ez volt a külföldi magyar papság első Világtalálkozója. Mert ezúttal nemcsak az európai országok voltak képviselve, hanem a tengerentúli országok lekipásztora is igen szép számmal vettek részt, akik híveik élén az Eucharisztikus Világkongresszusra jöttek Münchenbe. A külföldi magyar papság 10 %-a nyújtott ez alkalommal egymásnak testvéri jobbot.

Amilyen öröm volt pax-szal üdvözölni az amerikai, kanadai, ausztráliai és missziósországok paptestvéreit, ugyanolyan tanulságos volt hallani beszámolóikat örömről és bánatról, eredményekről és kudarcaikról. Bennük mintegy csokorba kötve látjuk a magyar emigráció problémáit, azért szívesen leközzöljük ezeket a megbeszéléseket, hogy a távollevő Testvérek is betekintést nyerjenek a magyar lelkipásztorkodás tövises útjaiba.

Msgr Dr. ADÁM György németországi főlelkész vezette le a találkozót és irányította a beszámolókat. Mindenekelőtt köszöntötte László püspök urat és a megjelent Testvéreket.

„Rövid az idő, azért csak formátlanul, de nagy szeretettel köszöntöm Püspök Atyánkat körünkben és a világ minden tájáról a Kongresszusra idesereglett magyar paptestvéreket. Egy örvendetes tény jelenthetek, amely nekem is nagy örömmre szolgált, mert eléggé el voltam keseredve magyarságunk miatt, hiszen az emigráció nem kedvező talaj a lelkiesség számára. A hét első három napján csak pro forma hirdettük meg a magyarmisét. Azt gondoltuk, hogy talán 20-25 résztvevő itt lesz. Közben hála Istennek, nemcsak a templom volt lényegében telt, hanem nagyon sokan járultak a szentgyónáshoz és szentáldozáshoz. Ez nekünk erőt és biztatást ad a további munkára. Szükségünk is van ilyesmire, mert ez ösztönzés a jövőre. Látjuk, nem pusztán kiáltó szó vagyunk. - A hátralevő két nap adja meg a híveknek és nekünk azt a lelki élményt, amelyet magunkkal vihetünk mint erőforrást a hétköznapiakra.”

Dr. LÁSZLÓ István burgenlandi püspök, az ausztriai magyarok apostoli vizitátora, németül szólt a Találkozó résztvevőikhez.

A bevezetésben elmondta, hogy már nehezen beszél magyarul, mert ő is egyik áldozata a világháború utáni eseményeknek, majd felsorolta emlékeit a régi hazához. Ebből levonta a következtetést, hogy az idők változását nekünk magyar papoknak is tudomásul kell vennünk és aszerint kell élnünk és cselekednünk.

„A magam részéről - folytatta a püspök úr - igen szívélyesen üdvözölöm Önöket. A magam nevében is, de otthon lévő püspökeik és előjáróik nevében is, akikkel most nincs összeköttetésük. Örömmre szolgál, de kötelességemnek is érzem, hogy lelki Atyáik nevében is szóljak Önökhöz.

Magam is indítványoztam, hogy Münchenben legyen találkozója a magyar papságnak. De nem azért, hogy itt keseregjünk, panaszkodjunk. Idegenben vagyunk és mégsem idegenben. Már a kongresszus látványa is eloszlatja az otthontalanság érzését. És azt hiszem, hogy főleg Önöknek, mint papoknak fogja megadni ezt az erőt, akiknek otthona az Egyház, és ezt ma itt főnségesen megéljük. Kérem segítsék erre híveiket is, hogy otthon legyenek az Egyházban, otthon az Istenben...

Ausztriában van egy kis lapunk, amelynek a címe: Az Út. Sokféleképpen úton vagyunk mindannyian. Úton, távol hazánktól, de úton egy új haza felé és főleg úton az örök haza felé.

Amikor Budapesten volt a Kongresszus, mi burgenlandiak nagyon készülődtünk a részvételre. De nem vehettünk rajta részt. Most megint itt vagyunk egy kongresszuson: mint szabad emberek. Ha néha sötét is a horizont, és reménytelennek látszik a helyzet, akkor sem szabad elcsüggednünk. Egy ezeréves ország van mögöttünk, de egy másik ezer év is el fog múlni és megint lesz kor, amikor az Egyház nyugodtan és szabadon dolgozhat. De ezt az időt kemény munkával, sok áldozattal és a vértanúk vérével kell előkészítenünk. Ha a mai időt nagyon komolyan is kell vennünk, nekünk, papoknak mindig bizakodóan kell tekintenünk a jövőbe."

A püspök úr beszéde után azonnal eltávozott, mert burgenlandi híveit vezette a dachauai kápolnaszentelésre. Távozása előtt az összes jelenlevőkre főpapi áldását adta.

+

A beszédek és beszámolók előtt Ádám atya röviden ismertette a délutáni programot: Két órakeresztúti találkozási lehetőség a magyar hívekkel, fél 4-kor magyar keresztút a Sz. Bonifác templomban. Szabó prelátnak rendezésében beszélgetés Dr. Habsburg Ottóval. Kápolnaszentelés és keresztút Dachauban a Nuncius úrral.

+

P. VARGA SJ a keresztény és elsősorban a papság nagy felelősségéről beszélt. Az Úr maga a szentség - mondotta - Ő mindig érdekes a történelmen és az örökkévalóságon keresztül. A kereszténység papjaival és híveivel, ahogy a történelemben áll, az Úr szentségét kell, hogy képviselje. Mindszenty is így futotta be a világtörténelmet. Ezen keresztül érdekesnek találják a kereszténységet! Néküle minden kisiklik a kezünkből. - Az Egyesült Európa csírájában készen van nélkülünk! Ha nem vigyázunk, ellenünk alakul ki! XII. Pius erősen kalapálta ezt a kérdést. Ez nemcsak európai kérdés, hanem a világ problémája is. Nem látom, hogy papságunk és keresztény közösségünk ebben nagyobb szerepet játszana. Nem azt mondom, hogy senki, de általánosságban. Hiányzik a keresztény felelősség! 500 millió keresztény roppant nagy egység, ez a világmentésért felelős! Két fiatal ember beszélget: „Most már rövid időn belül mi leszünk ennek a világnak az urai.” Van öntudatuk! - Híveink nevelésében ezt a felelősségtudatot kell felébreszteni és fejleszteni! Ez ma sorskérdése nemcsak a papságnak, hanem az egész emberiségnek is! - A dinamó megvan: az Isten! Tudjunk az egész világra szóló, egész emberi létet megragadó és egyéni életünknek értelmet adó tervet adni! Sokan baljósloán emlegetik, hogy baj lesz a négy napos

munkahéttel. Az ember rosszabb lesz, ha nem dolgozik. A mi válaszuk: a három napot apostoli munkára kell beállítani. Ez a második ipari forradalom óriási munkatöbbletet jelent, de lehetőséget ad, hogy a munkásságot kiképezzük és visszavezessük Krisztushoz. Így a mi vezetésünkkel fogják az új világot megteremteni.

+

ZÁGON prelátus úr „A magyar egyház és papság a nagyvilágon” címmel tartott érdekes beszámolót. A számbeli adatokat a Papi Egység 11. számából hozta, majd az egészet nagy látókörrel kiértékelte.

A magyar egyháznak sohasem volt ekkora területe, mint ma. Foglalkozásilag is kiterjedt. Egyetemi és teológiai tanárok, missziók, arabok és zsidók térítése, Rómában 4 magyar pap dolgozik a Kongregációban, egy az Államtitkárságon. Az emigrációs iskolák közül legnagyobb a Sao Paulo-i bencéseké. 500 növendéke közül 170 a magyar. Szabad egyetemet is nyitottak. Kastlban, Innsbruckban is nagy áldás a magyar iskola. Az utóbbi Dr. Gróh Béla érdeme. Vannak piarista, premontrei és ciszter iskolák. Női vonalon vezet az argentinai angolkisasszonyok iskolája 80 növendékkel. Ádám atya műve a müncheni Paulinum.

Lelkipásztori központok működnek: Brüsszelben a Magyar Ház, Hornban a magyar Lelkiigyakorlatosház.

Könyvkiadás: Rómában Misszáló, Katekizmus, Prohászka Naplók, Katolikus Szemle, az intelligencia részére. Internacionális kapcsolatok: Pax Romana, Caritas Internationalis, Katolikus Magyar Akadémia katolikus professzorok és világi tudósok részére. Fatimai Kálvária. Magyar telemek stb. Sohasé voltunk ekkorák!

Nagy baj, hogy munkánk elsősorban nem arra irányul, amire küldetve volnánk, magyar híveink ellátására. Pedig ez lenne első feladatunk. Nagy hiányok vannak sorainkban. Nem tudunk papot küldeni Dél-Amerikába. Ez abból is adódik, hogy ott szegénység és bizonytalanság a pap sorsa. Argentínában 30.000 magyar lelki ellátására 4 világi pap és két ferences atya van. Templom nincs. Protestánsokhoz mennek magyar szóért. Ausztráliában 25-30 ezer magyarra 8 pap jut. 4 jezsuita, 3 világi, és egy domonkos teológiai tanár vannak ott. Egy papra jut fél vagy egész Európa nagyságú terület. Csak repülőgéppel közlekedhetnek. Fizetésük kicsi! Jó papokat kérnek és fiatalokat. Három aposztatált nagy botrányok között. Peruba is kértek papot, s nincs! Ez a helyzet Norvégiában, Dániában, Luxemburgban. Egy akadt volna, de jobb, ha nem megy, mert mi nehezen férünk össze, nehezen tudunk alkalmazkodni és sok konfúziót csinálunk az egyházi hatósággal.

Sok a rendezetlen házasság. Afrikában sok a férfi, kevés

a nő. Feketével nem köthet házasságot. Híveinknek csak 20 %-a teljesíti vallási kötelességeit.

Nagy probléma a hivatások visszaesése. Külföldön nincs üldözés, mégisincs hivatás! A Collegium Germanico-Hungaricumban 22 hely van magyarok részére. Sok betöltetlen. Szóval, példával éllesszünk hivatásokat!

Őrizzük meg intézményeinket! A római Magyar Akadémia első és harmadik emeletét kommunisták lakják, a másodikat a magyar papság. - Az emigráció fel fog szívódni, de amit alkotunk, az megmarad! Kérem ehhez az Urak támogatását!

Gánóczy Sándor a franciaországi helyzetről ad villámjelentést: Tíz pap van, négy súlyos beteg. Háromezer magyar él egy helyen és nincs papjuk. Pedig amikor havonta egyszer összejönnek, a hívek 60-70%-a látogatja a szentmisét.

+

SZABÓ prelátus úr apostoli lelkű papokról beszél, akik a kivándorlókkal mentek Amerikába. Járták a vidéket, templomokat építettek, találkoztak. Így alakult ki a Katolikus Liga, Virág Benedek alapításaként. Az elmúlt tíz év alatt több, mint 200 pap ment Amerikába, s így a magyar tragédia ott áldás lett. Természetesen hiba is akad, de ha rövid ideig dolgozik is a pap, az is áldást jelent. Egyik vasárnap jött egy apáca, hogy az egyik pap rosszul prédikál. Ugyanakkor, ennek a prédikációnak a hatására meggyóntattak egy negyven éve nem gyónt magyart. Első pénteket-szombatot sokan tartják. Fontosabb helyeken van katolikus ember. - A végén egy érdekes eszmét vet fel: nem lehetne-e esetleg fiatalokat küldeni a Germanicumba, akik már nem beszélnek a magyar nyelvet, de valamelyik szülőjük még magyar volt. Az Intézetben lehetne magyar szóra is tanítani őket!

+

ÓRY atya a Magyar Papi Egységről tartott beszámolót. Három kérdésre adott rövid választ: 1) Hogyan kezdődött? 2) Mit akarunk? 3) Mik a nehézségeink? - Minthogy a szerkesztő a következő számban részletes programot kíván nyújtani, ezt a beszámolót itt mellőzzük.

+

PFEIFFER prelátus úr a berni nunciust idézi: „Az első generációnak életfogytiglan szükséges a saját nyelvű pasztoráció. Különben elvész az Egyház számára. 51 éves papi működésem meggyőződése ez.” Nagy köszönet Zágon prelátus úr beszámolójáért! Neki köszönhető, hogy Rómában vannak embereink a világegyház munkájában. Ez igen nagy érdem, mert eddig nem volt!

A magyar papság feladata az emigráció gondozása. Külön missziós

feladat. Nem áll, ha tudja a környezet nyelvét, nincs szüksége magyar pasztorációra. A menekült lelkiileg sebzett. Olyan, mint a tövestül kirántott fa. Hazai humuszra van szüksége, hogy otthon érezze magát! Ehhez kell a lelki gondozás! Én megelégszem az „Exul familia” pápai körlevéllel. Aki ezt nem akarja, az szabotálja a dolgot! 40 évvel a Rerum novarum után Dvorsák prágai érsek körlevelet adott ki: ha még 40 évig várunk, mindent elmulasztunk. Most ugyanez a helyzet.

Svájcban 10.000 menekült magyar van. Sikertült rávenni a püspöki kart, hogy anyagilag tegyék lehetővé a pasztorációt. Basel, Bern, Genf, St. Gallen, Zürich és bizonyos mértékig Luzern is központ. Csak nincs elég pap. Havi fizetés 500 frank, franciául, németül kell tudni. Roppant szigorú mértékkel mérnek a papokkal szemben. Konfliktust nem tűnnek, kényelmességet sem.

+

Dr. TÉTÉNYI Gyula: Ausztráliáról nyújt rövid tájékoztatót. Minden nagy városban egy, Sydneyben és Melbourneben két magyar pap van. Egyedül a legkeservesebb a küzdés, 10 év alatt egy papi összejövetelt sem engedtek meg. A szerzetesek helyzete szerencsésebb. Nem függnek annyira a püspöktől, otthonuk, anyagi biztonságuk van! 4 jezsuita működik, ebből 3 beteg. A világi pap híveiből él, de azok nem segítik. 120 az idegen pap, ebből 10 év alatt egy lett plébános, a többi maradt káplán. A híveknek talán 10 %-a jár templomba, viszont 90 % imádkozik. Csak az ifjúság körében akad, aki nem imádkozik. Lényeges a személyi kapcsolat. Ennek alapján jön el a 10 %. Melbourne 10 ezerjéből 200 jár misére. Ezen felül fölösleges minden: Magyar Ház, egyesülés. Csak veszekedés és gyűlölség van ott. Fiatalságunk elveszett. - Házassági probléma: 3 ezer fiúra 150 lány van. Ausztrál lányt nem akarnak elvenni, a szülők nem is adják. Marad az utcai barátság.

+

LAKOS atya Tóth Béla megbízásából a Pax Romana kérdéssel foglalkozott. Két Kongresszust tartott eddig a szervezet és Oslóban egy részöszejövetelt. Ezzel igyekeznek ellensúlyozni a baloldalt. Az Európában élő 4-5 ezer főiskolás közül 3 ezer a tagja. Hihetetlen nagy áldozat egy ilyen Kongresszus, de az ifjúság helyes nézetet kap és ez megéri! A segítségnyújtók egyre jobban visszavonulnak. A „Speckpáter” milliókra menőleg segíti a francia idegen papságot. Az emigráció a jövő világban nem játszik szerepet, azért inkább a vasfüggöny mögötti országokat támogatja.

+

Dr. KÖZI HORVÁTH József: Eddig csak panaszkodás volt, pedig a befogadó országoknak is elégük van ebből. Königsteini papságunk idegenkedett a Pax Romana gondolatától. Ennek ellenére is megszületett. Ma a freiburgi központ elismerte, hogy a magyar Pax Romana nemcsak a menekülteké,

hanem az otthon nem működhető összmagyar foederáció hivatalos képviselője is. Már ezért is érdemes volt megcsinálni! A hét elején zajlott le a PR. menekültügyi komissiójának gyűlése Münchenben. Magyar főiskolás szervezete, és őt választották meg elnöknek. Ezzel a PR. világszövetség alelnöke lett,

Legfontosabb városokint 5-6 emberből álló csoportot kialakítani. Érdemes! Ez a fiatalság különb, mint az őskeresztény magyar intelligencia. Nem megy gyógni, áldozni, nem veszi fel Szentsír-lovagrend ruháját, nem kíséri a nunciust, s közben a felesége mellett két szeretőt tart. Őszintébb és becsületesebb! Hibája van, de az nem egészen az övé. A PR. részére a Szent-
atyától 1000 dollárt, a kölni érsektől 300 márkát, a Caritastól több ezer márkát
segítséget kaptunk. Ezt csak akkor kapjuk, ha megfelelő módon és kész
üggyel megyünk!

Ádám atya: Konkrét adattal, kéréssel kell menni! Ilyen volt a kastli iskola esete is. Segítettek, de még több kellett volna. Egészen más-ként fogadtak, amikor azzal mentünk: tegnap 200 diákkal elkezdjük az iskolát!

+

A munkásifjúság problémáiról SCHERMANN atyától hallottunk. Az első európai gyűlés szépen sikerült Németországban. Öntudatosan szóltak a problémákhoz. Megható volt, mennyire ragaszkodnak magyarságukhoz. Még az Egyházban is - sajnos - sokat beszélünk a munkásságról, de keveset teszünk értük. A szélső jobb- és baloldali köréből sikerült őket keresztény vonzókörbe hozni. „Összefogás” címmel újság jelenik meg. Szempontjai teológián, az állami és gazdasági élet ismertetésén alapulnak. Talán kissé szokatlan is a hangja. Segítsenek cikkel, hozzászólással. Eddig csak ígéretet kaptam! Értesítsenek külföldi munkás ifjakról, hogy megteremt-hessük a nemzetközi kapcsolatot.

Ádám atya: Közi Horváth atya nem szólt arról, hogy 46 fiút és ugyanannyi leányt vitt lelkigyakorlatra. Schermann atya pedig Hornban tart kurzusokat, amik szintén fölérnek egy-egy lelkigyakorlattal.

+

GÁSPÁR Márton a kanadai helyzetet ismerteti: százezer magyar van, ebből újmenekült 40 ezer. A huszas években kb. 30 ezer vándorolt ki. Később családjukat is kihozták. Az Egyház kocsmákban született meg. Valami biztosítást kötöttek, söröztek. Aztán jött a gyerek, szükség volt papra! Egyházmegyében 6 pap van. Három jezsuita, két újmisési és én! A hívek 1 órás autózással elérhetők. - Mindenki hangoztatja, hogy tart-sák meg anyanyelvüket, mert ez adja Kanada európai színezetét. A Magyar Ház az egyházmegye nevéén álljon, különben kitérjék. Új magyarral nem tudunk mit kezdeni, nem értjük egymást. Ezek jó francia lányokat vesznek feleségül. Kanada a jövő országa. Még sokan fognak oda kivándorolni.

A Bécsi Magyar Egyházzociológiai Intézet a magyar egyházi adatokat dolgozza föl. Forrásra van szüksége. Segítsük ebben! (P. Morel Gyula SJ)

GALAMBOS bencés atya a kastli (Németország) gimnáziumról szól. 25 elsős közül 20 már alig tud magyarul. Most, amikor kiépült ez az iskola, évtizedekig nyújt lehetőséget ifjúságunk nevelésére. A középiskolában tanulja meg a diák, hogy mit tartson szépnek és értékesnek. Az innsbrucki és a kastli magyar középiskola működik még Európában. Fizetni kell valamit, de emiatt ne maradjon el egy gyerek se. 1960 aug. 24-én az egyetemisták-nak a világnézeti problémáit tárgyalják a kastli összejövetelen. A pap ve-
gyen részt az ifjúsági mozgalomban.

Ezek volnának a müncheni Papi Találkozó eredményei és problémái. Szerte a nagy világban sok a magyar fájdalom és sok a magyar hiba. Az eu-
charisztikus Király, Akinek imáadására itt egyesültünk, adjon erőt annak el-
viselésére, ennek javítására.

A megbeszéléseket Ádám atya köszönő szavai zárták be.

MAGYAR HITVALLÁS

(Az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából megtartott magyar keresztút
zárómája)

Századok Királya, mindenható Isten! Bilincsbe verve, bújdosva, kol-
dusan mi árva magyarok hálát adunk Neked, mert öröktől fogva akartál min-
ket. Urali pusztákon nemzetbe gyűjtöttél, szép hazát adtál a Kárpátok alatt
s pogány őseinket Szívedbe fogadtad. Európa szélén ott vertünk tanyát, ahol
folyton dühöng a vérivó vihar. Gyilkos Ázsia hordái zúdultak ránk sokszor s
mindig többen voltak, mint a magyar. Bizony magunk ellen is vétettünk na-
gyot, egymás vérebe balgán vertünk csapot, de bármilyen történt, Te mindig vi-
gyáztál ránk s hatalmad csodája, hogy még áll hazánk. Valami nagy szán-
dékod van velünk, valami cél, amitől eddig iszonyodva szöktünk. Mi akkor
hittük volna, hogy Atyánk vagy, ha mosolygó békében köthetjük szőlőnket
és borunkat dícsérve dalolnánk az égre. Miséztünk volna Szent Fiad kúnjáról
sohasem tudva, mi a nemzeti kereszt. Nem akartad, hogy végig gyermekek
maradjunk, kik pénzzel, könyvvel, karddal játsszak az életet, mert isteni
sorsra szántál minket, de hinni nem akartuk, hogy ennyire szeretsz.
Az erősekre nem kell vigyáznod, nem is kívánatos nekik az országod: a gyön-
géken mutatod meg hatalmadat, akik tiportan tanulják, mi az alázat.

Kérünk, Uram adjad, hogy megértsünk Téged, ki a halandók élén véresre verve, hősen viszed a gyalázat fáját, hogy veszted által legyünk mi élők. A poklot, halált, bünt legyőzted s akiknek ez kell, követnek Téged. Rajtuk nem fog semmi végzet, nem árt nekik ádáz csapás, minden kereszt növeli őket s tanúid lesznek, Neked, az erősnak. Edzi őket börtön, kínzás; nem árt nekik ostor, bitófa s bátran mennek a halálba. Keményebbek a zsarnoknál: míg testük omlik kín tüzeiben, Ielkük fut a Te Szívedre, mert Neked van Szíved szeretni minket és erőt a gyöngéken mutatod meg. Ezért, Jézus Urunk, megyünk Veled az éjszakába, ahol elárultak és bilincsbe vertek. Megyünk Veled a bíróságra, ahol a gazság ül törvényt. Megyünk szíjjal, tövissel veretni, hiszen a Te tested vagyunk, bennünk vérzel tovább a földön és a mi keresztünk is a tied. Véredhez ontjuk vérünket, keresztfád alá vállunkat adjuk és sírva Veled vonszoljuk a Golgotára.

Mohács óta minden csatánkon vesztettünk, de ha Veled harcolunk, biztos a győzelmünk, mert Te vagy a halálban győztes óriás, Te vagy a föltámadás. Ha akarnád, minden gőg porba rogya előtted. De rabszolgák imádata nem kell Neked. Te a szabadság Ura vagy s míg tart az idő, eltűröd, hogy a hetyke vakság ne lássa, hol a végtelen erő. Te vagy a Vezérünk és minden fegyverünk. Öldöklő gépeket nem is kívánunk, ha Te vagy a mi ronthatatlan várunk. Mások csak bízzanak acélos hadakban, a mi diadalunk egyedül Nálad van. Más sorsot nem adhatsz annak, akit szeretsz, csak szemet és szívet is adj hozzá, Uram, hogy értse már a magyar, mekkora áldás és dicsőség a kereszt. Akkor egyek leszünk a fő Akarattal s az egész világ nem bír velünk. Akkor a gonoszok csak vésőid lesznek: a mi márványunkat faragod velük s ha kész a remekmű, elhajítod hitvány eszközödet. Elverted földi fegyverünket, nem való e játékszer felnőtt nagyoknak, amivel hatalmas kamaszok marakodnak. Ha megnyitod szemünket, hogy a titkot lássa, sohasem hódolunk a bamba pogánynak, mert Jézus barátai a szenvedő népek, csak értük teremtette a földet, akik az egész világgal dacolni mernek. Ezért köszönöm Uram, hogy magyarnak alkottál s az utolsó napig az akarok maradni. Amen.

FIGYELEM. Kérjük a paptestvéreket, hogy a szétküldött kérdőíveket kitöltve küldjék be és címváltozásukat azonnal jelezzék a MPE kiadójának.

*

A Magyar Papi Egység minden kedves olvasójának kegyelemteljes karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kíván.

HAZAI HELYZET

Amikor időről időre próbálunk bepillantani az otthoniak szomorú, nyomasztó helyzetébe, rendszerint apró mozaikokból kell összerakni az e pillanati képet. Az üldözés fokozódik-e, vagy van-e kis türelmi idő? - Tudjuk, hogy a cél egy, megmásíthatatlan, akármilyen nagyfokú is ezzel szemben a ködösítés.

A katolikus papi békemozgalom 10 éves működésének ünnepségén elhangzott beszédek, nyilatkozatok akaratlanul is talán legjobban jellemzik a lelkek mélyén ülő feszültséget, reménytelenséget. A nagy ünnepség szept. 14-én az Országház kongresszusi termében zajlott le. Horváth Richárd adta a legfőbb nyilatkozatot: „Mi látjuk reálisan és őszintén azokat a nehézségeket is, amiket le kell győznünk. A pap, ha el is fogadja és meg is van győződve az együttműködés és a békés együttélés helyességéről és gyümölcsöző voltáról és az új rend nagyobb igazságáról és emberségéről, azért mégis állandóan intellektuális megerősítésre és belátásra szorul, mert mindig ott van benne a félelem az atheizmus-tól és a materialista gondolkodástól. Ezért fontos egy állandó és biztos ráhatás és vezetés. Itt van nagy szerepe a papi békemozgalomnak és lapjának a Katolikus Szó-nak. - Az atheizmus és a materializmus elvi adottság a marxizmus részéről és marad is. A pap is, a kommunista is erősen ideológiai alapon álló ember. Könnyen megtörténik, hogy az ideológiát mindkét részről keverik a politikával. A pap és a hívő számára is a párt, a kormányzat politikája helyeselhető és támogatható. A marxista ideológiának azonban nem minden tétele és törekvése az. Más a politikai sík és más az ideológiai sík. A kettő összekeverése zavart és bizalmatlanságot okoz...

Elvileg nézve két felfogás ütközik. Az egyik, amely Nyugaton egyházi körökben is uralkodó s ez az, hogy a kommunistákkal nem lehet együttműködni, nem szabad őket együttműködéssel erősíteni. Mindent meg kell tenni ellenük. Sokakban ez egy keresztesháború indításának gondolatáig is eljut.

Ezzel szemben áll a haladó papok és a mögöttük álló hívek felfogása és meggyőződése. A mai kor a történelemben korváltó idő. Nem átmene-ti és megszűnő, hanem maradandó... Az Egyház nincsen sem korhoz, sem

társadalmi, gazdasági, politikai berendezéshez kötve. Az Egyház feladata nem az, hogy ezeket megváltoztassa. Fizikai ereje síncs hozzá. Az Egyház feladata, hogy Krisztus üzenetét az emberiséghez közvetítse, az emberek lelkét megszentelje. Minden kor emberéhez elküldetett, a szocialista kor-
nak emberéhez is... Nem szabad hívő ember lelkében zavart és ütközést kelteni hite és államhűsége között... Hitünk nem akadály a hazaszeretetünk-
nek, sőt annak egyik legerősebb motívuma. -Hűségünk töretlen hit, er-
kölc és egyházfegyelem dolgában a Szentatya és Róma iránt, de
ezt nem tévesztjük össze, mert nem is szabad összetéveszteni azzal, ami
politikaként jelentkezik időnként a vatikáni rádióban és sajtóban. Népünk,
a nép mellett a helyünk. Népünk boldogításának ügyét mi nem nézhetjük
a nyugati kapitalizmus és az amerikai imperializmus érdekei szerint."

+

A hazai helyzetre ugyancsak sokat következtethetünk Kovács Vince püspök kettős jubileuma alkalmából elhangzott beszédekből. A váci egyházmegye papsága és hívei szeptember 22-én ünnepelték apostoli kormányzójuk pappászentelésének 50 és püspökkészítésének 20 éves jubileumát. Több mint 200 pap és a püspöki kar néhány tagja jött össze az ünnepségre. A székesegyházat zsúfolásig megtöltötték a hívek. Kovács Sándor szombathelyi püspök mondott ünnepi beszédet. Szentmise után a papság a püspöki palota könyvtárába vonult, hogy kifejezze szeretetét és jókívánságát főpásztora előtt. Ákos Géza püspöki titkár felolvas-
ta Tardini bíboros-államtitkárnak a Szentatya nevében küldött hosszú latin-
nyelvű üdvözlő táviratát. A püspöki kar nevében Hamvas Endre csanádi megyéspüspök köszöntötte a jubiláns főpásztort. Az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke, Olt Károly szintén üdvözölte a jubilánst.

Néhány szemelvény a beszédekből: „1945-ben jött valami, ami még nem volt sem Magyarországon, sem másutt: a katolikus Egyház találkozá-
sa a szocializmussal. Az igazi problémát a mi Egyházunk számára nem ma-
ga a szocializmus vetette fel, mint politikai, gazdasági és társadalmi rend-
szer, - végtére Egyházunk 2000 év alatt nem egy változást élt át, - hanem
a behelyezkedés szüksége egy olyan hatalmi körbe, amelyben az állam
a dialektikus materializmus világszemléletét kívánta és kívánja érvényesít-
teni. - Nem adhatunk eléggé hálát a Gondviselésnek, hogy voltak Főpapok,
amilyen a ma ünnepelt Kovács Vince püspökünk is, akik az államkormány-
zattal tíz éve megkötött megállapodásban lefektették azokat a síneket, a-
melyeken haladva Egyházunk töretlen reménységgel nézhet a jövő felé.”
„Érdemes egyenleget vonnunk. Az elmúlt kor püspökei közjogi méltóságok
voltak, nagybirtokosok, ahogy akkor előszeretettel nevezték őket „egyház-
fejedelmeknek”, akik legtöbbször híveik, sőt papjaik számára is megköze-

líthatetlen magasságban székeltek, akiket auláik - gondoljunk csak a nagy-
emlékű Mihályfi Ákos megállapítására - szinte légmentesen elszigeteltek
a való élettől. Voltaképpen ők jelenítették meg a „gazdag szegények” ti-
pusát. A mi püspökeinknek már nincsenek földjeik, nincsenek politikai elő-
jogaik, de annál meghittebb közösségekben élhetnek papjaikkal és híveikkel.
Ma a püspökökről mint „püspök atyáról” beszélünk s megszoktuk őket így is
szóltatni. Az atyaviszony jóságot, szeretetet, bizalmat foglal magában és
viszontszeretetet, hűséget és engedelmisséget hoz magával. Tagadhatná-
e valaki, mennyivel apostolibb ez a szellem és légkör, mint amilyen a
multban volt.”

„Az Úr Jézus nem a világi hatalomra, hanem a püspökökre és papok-
ra bízta Egyházát. Nem az állam feladata az Egyház „fejlesztése”, mert
mindenkor és mindenütt a püspökök bölcsességén és a papok szolgálatának
minőségén múlik, hogy a világnak ezen vagy azon pontján fejlődik-e vagy
sorvad-e az Egyház. Ha mi papok azokon a kereteken belül, a-
melyeket az állammal kötött megállapodás kijelölt, odaadóan teljesítjük
kötelességeinket... akkor nincs ok aggodalomra, mindenképp optimizmus-
sal lehetünk az Egyház jövője tekintetében.”

+

325-ik esztendeje volt az idei tanév a Budapesti Tudomány-
egyetemnek alapítása óta, 1635 május 13-án, amikor Pázmány Péter az a-
lapító levelet aláírta, a teljesjogú de még csonka felépítésű egyetem első
fakultása a teológiai fakultás volt négy tanárral. Pázmány alapító-levele
az egyetemet „a nemes magyar nemzet méltóságának szolgálatára” szánta.

+

Hamvas Endre csanádi megyéspüspöknek, 70. életévé-
nek betöltése alkalmából, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Ma-
gyar Népköztársaság Zászlórendje II. fokozatát adományozta. Ezzel a kitün-
tetéssel, amelyet Dobi István nyújtott át az Országház Munkácsy termében,
elismeréssel adózott a Kormányzat az Egyház és állam közötti jóviszony
mélyítéséért és hathatós munkálkodásáért a béke és a nemzetek egymásköz-
ti megértésének vonalán is.

+

A szegedi fogadalmi templom orgonáját, amely a vi-
lág nyolcadik legnagyobb orgonája, Európában pedig a harmadik helyen áll,
a 30 éves jubileumra megújították. A 262.000 forintos költségből 200.000
forintot az Állami Egyházi Hivatal folyósított, a többit a hívek adományá-
ból hozták össze.

HALOTTAINK

- Nagy István koroncói c. apát, ny. szászvári plébános (77. 54)
Sumi János ny. novaji plébános (66. 43), a székesfehérvári Papi Otthonban
Szabó Sándor ny. mátraderecskei plébános (79. 55) Szolnokon
Dr. Unger Barnabás András ciszterci aranymisés áldozópap, ny. gimn. tanár (82. szerz. 65) a győri kórházban. Pannonhalmán temették el.
Pongrácz Tibor hajmáskéri lelkész (50), a Széher-úti kórházban. Az Új Köztemetőben helyezték örök nyugalomra.
Huszár Elemér dr. volt Bp.-zúgligeti lelkész (88. 63)
Diósi István Ákos benedekrendi volt tanár (62. szerz. 45. 39) Pannonhalmán
Nagy Jenő derecskei s. lelkész (27. 3)
Varju Lajos kiérd. esperes, ny. bárándi plébános (89. 65) Székesfehérváron
P. Buzna Viktor SJ volt gimn. tanár és főigazgató (85. 68)
Németh Ferenc Döme szentbenedekrendi (63. szerz. 46. 40) Pannonhalmán.
Az elhunyt Pannonhalmán, Pápán, Esztergomban, Győrött és Kőszegen tanított.
Dr. Streda Rezső érseki tanácsos, hitoktatási szakfelügyelő (77. 65). A temetési szertartást Schwarz-Eggenhofer Artur esztergomi apostoli kormányzó végezte. Fertőszentmiklóson temették el.
Küllős Ede érd. esperes, a váci egyházmegye áldozópapja (78. 55) Budapesten
Tóth Kálmán pécselyházmegyes pap, mágocsi káplán motorszerencsétlenség áldozata lett. Szülőfalujában, Abonyban temették el.
Bánkővi Kornél érd. esperes, egri főegyházmegyei lelkész (75. 52) Tiszavasváriban
Magyar János ny. egri főegyházmegyei lelkész (77. 54) a székesfehérvári Papi Otthonban
Monostory Gyula, Füred község lelkésze, szívroham következtében Keszthelyen
Viola Mihály győrszékesegyházi éneklőkanonok (72. 47) Győrött
P. Schrotty Pál a magyar ferencesek általános rendfőnöki delegátusa (75. szerz. 57. 50) Budapesten
Dr. Aistleitner József pápai prelátus, volt egyetemi tanár, aranymisés áldozópap (78) Budapesten
Forrai István kecskeméti piarista tanár, zeneszerző (32) Budapesten

+

Elhunyt paptestvéreinket foglaljuk mementőinkba!

+ REQUIESCANT IN PACE! +

Az elhúnytak sorából ezúttal két papi arcélt emelünk ki: egy katonapapot és egy tudóst. Az egyik otthon halt meg, a másik idekint az emigrációban.

+

Aistleitner József (1883-1960) a tudós pap típusa. A keleti nyelvészet magyar kutatóinak oszlopa és világhírű képviselője volt. Főleg az ugaritológia terén örvendett világtekintélynek. A rasz samrai leletek ékírtos tábláinak megfejtésében döntő szerepet játszott. Ezért az ötvenes évek elején a lipcsei Szász Tudományos Akadémia őt bízta meg a ugariti szótár elkészítésével.

Az otthoni Szent István Társulat magyar Szentíráskiadásában főleg a sapientialis könyvek fordítását vállalta magára. Jób, Példabeszédek, Prédikátorok, Énekek Éneke, Bölcsesség és Jézus Sirák fiának könyve az ő szorgalmának és nagy nyelvtudásának a gyümölcse.

Mint ember és pap is egészen mély hatást gyakorolt tanítványaira. Tudományával nevelt és apostolkodott. Egykori tanítványa és most a katedrán professzorutódja, Szörényi Andor közölt róla megleghangú megemlékezést a Vigilia 1960. nov. számában. Adatainkat innen vettük. Szép papi halálát így írja le:

„Szeptember 9-én még elimádkozta a papi zsolozsmáknak azt a részét, melynek a magyar fordítását éppen ő készítette el kiváló szépségben: „Katonasor az ember élete a földön és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7, 1). Este az Isten fölmentette a további „katonai szolgálat” alól, a tudományos munkának napszámosága alól... Súlyos beteg volt már régóta, de az ágyban fekvé is újabb tudományos kutatásainak céduláit rendezgette, amikor szép csendesesen, ahogy élt, úgy „obdormivit in Domino”, a szó szoros értelmében elaludt az Úrban.

Ravatalánál Görgényi professzor a következőképpen jellemezte: „Tudományos elmélyültsége, nemzetközi tekintélyének súlya nem nehezedett rá a vele érintkezőkre. Egyéniségének szerénysége, kedves és közvetlen modora, mindenkivel szembeni szolgálatkészsége bizonyítja, hogy jellemében egyéforrt szülővárosának (Sopronnak) gótikus magasbaívelése a barokk forma gazdag finomságával.”

Huszonöt évet töltött el a Pázmány-Egyetem katedráján, de nyugdíjazása után is tíz éven keresztül tovább dolgozott és tovább is tanította a Hittudományi Akadémián a keleti nyelveket. Generációkat tanított és nevelt. Nevelt pedig azzal, hogy őbenne a tudomány élet volt s az élete tudomány volt.”

+

Borbándy János táborigesperes 72 éves volt, amikor augusztus 5-én az Élet Ura kiszóította az élők sorából. Alsókorompán (Pozsony környé-

kén) született 1888. jún. 13-án. 1912-ben szentelték pappá Temesváron. Az első világháború tábori lelkészt faragott belőle s hivatása szolgálatában naggyá nőtte ki magát az emberismeréstől kezdve a lélekismeretig szinte művészi értelemben. A katonapap minden jellemtulajdonsága díszítette: alapos teológiai tudás, rendkívüli általános műveltség, emberszeretet, széles látókör, aminek hat nyelv biztos tudása volt az alapja és velejárója. A két világháború között átmenetileg hittanár és szegedkörnyéki plébános is volt, de szíve a katonasághoz vonta vissza.

Az emigráció világában (Belgiumban és Németországban volt lelkész) nyelvtudásával és műveltségével, bámulatraméltó honszeretettel védte és pártfogolta a magyar ügyet, amiért nemcsak beszélt és tett, hanem igen-igen sokat imádkozott. A honvágy emésztette és ebbe is halt bele. Halálának közvetlen oka agyvérzés volt.

Földi maradványait a hattersheimi (Main) temetőben helyezték nyugalomra. A városka dízsírhelyet adományozott a visszavonultságában is közkedvelt „Herr Ungarn-Pfarrer”-nek. (Pannonia Sacra)

V A S M I S E

Bardon István ny. plébános augusztus 17-én tartotta vasmiséjét a pusztavári templomban.

+

Kovács Mihály tb. kanonok ny. esperesplébános acélmiséjét a jászberényi főtemplomban mutatta be (júl. 8.)

G Y É M Á N T M I S E

Kummergruber Emil piarista a budapesti rendház kápolnájában mutatta be gyémántmiséjét (júl. 10.)

A R A N Y M I S E

Upponyi József pápai kamarás, ny. plébános a székesfehérvári Papi Orthonban (júl. 12.)

Dr. Balanyi György piarista professzor a kecskeméti piarista templomban (júl. 2.)

Batics György ny. törökbálinti plébános szülőfalujában, Bakony-szúcsón (júl. 4.)

P. Böle Kornél a Rózsafűzér Királynéja Thököli-úti templomában (júl. 17.)

Dr. Szabó József c. esperes enyingi plébános Enyingen (júl. 26.)

Timaffy László püspöki tanácsos győregyházmegyei áldozópap a Patrona Hungariae leánygimnázium kápolnájában (aug. 20.)

A KINAI MAGYAR JEZSUITA MISSZIÓ FORMÓZÁBAN

1960 a menekültek esztendeje. Az egész világ figyelme a világon szétszórt millió és millió menekült felé fordul. E menekültek között a legtragikusabb a magyar menekültek sorsa, akiket a Gondviselés bontott kéve módjára az egész világon szétszórt.

Az orthoni magyarság sorsában osztozik a mi magyar kínai jezsuita misszióink is. Fejlődésének a legszebb napjaiban érte a szomorú sors, hogy több mint harminc esztendő munkáját ott kellett hagynia és a száműzetésbe távoznia. A misszió vállalása egy fogadalom gyümölcse volt, amit az első kommunizmus napjaiban az akkori provinciális, megboldogult P. Somogyi a száműzetés napjaiban tett: ha a Gondviselés a Társaság szétszórt tagjait újra összehozza, a Provincia külföldi missziós munkára ajánlja fel szolgálatát.

A budapesti rendház tagjainak szétszórtsága akkor csak rövid három hónapig tartott: március havától július 31-ig. Szent Ignác ünnepe után újra visszatérhettek a Mária-utcai rendházba.

A tamingi misszió reménysége

1921-től kezdve minden két-három évben újabb és újabb csapatok mentek a Távol-Keletre: felszentelt papok, fiatal skolasztikusok és laikus testvérek. 1926-ban hozzájuk csatlakoztak a Kalocsai Szegény Iskola nővérek.

1936-ban a tamingi misszió, mint apostoli prefektúra önállóvá lett. 1946-ban megalakult a kínai hierarchia és Taming külön egyházmegye lett: élén egy apostoli kormányzóval. A kinevezéskor már az egész misszió kommunista kézen volt, úgyhogy az újonnan kinevezett apostoli adminisztrátor nem a rendes kanonikus módon, hanem külön római engedéllyel léphetett csak hivatalába. A hithirdetőkből ekkor már csak négyöt volt a misszióban, akik a bennszülött papsággal együtt folytatták a 43000 hívő gondozását, amennyiben ezt a kommunista uralom megengedte és lehetővé tette.

A Kálváriajárás

1952-ben a kommunista uralom a külföldieket őrizet alá helyezte. Megkezdődött a nyilvános vádemelés és ítékezés, éjjeli kihallgatások.

1953 virágvasárnapján a hívek saját felelőségükre kiszabadították a puyangi két misszionáriust. De a kommunisták újra lefogták őket és 1954 februárjában közölték a kiutasítási rendeletet, az apostoli adminisztrátort külön őrizet mellett átadták a kwantungi határon a honkongi angol hatóságnak. Két hónapig még hátramaradt két hithirdető a misszió déli részén, de utána ezeket is kiutasította a hatóság.

Hongkong, angol gyarmat, lett a Kínából elűzött misszionáriusok gyülekező és szétesztő helye. Tudnunk kell, hogy egész Dél-Ázsiában több mint tíz millió kínai él szétszóródva különböző országokban. Ezek között kerestek a kiutasított misszionáriusok új munkateret. A legtöbb hithirdető egy-két évre visszatért otthonába, az anyaországba, hogy bebörtönzés, nyilvános ítélezés, agy mosás stb. által megrongált testi és lelki egészségét helyreállítsa. A magyar misszionáriusok erre az enyhülésre nem számíthatnak, minthogy Magyarország ebben az időben már kommunista uralom alatt állt és a magyar jezsuita tartomány több tagja otthon is börtönben volt. A kik kimenekültek, főleg az ifjúság, az egész világon 32 provinciában voltak szétszóródva. A kiutasított kínai magyar misszionáriusok egy része a Fülöp-szigeteken talált új munkateret az ottani kivándorolt kínaiak között, másik része pedig Formózában, a Szabad Kína e szépséges szigetén kért és kapott befogadást.

Formóza fekvése és története

Formózáat, vagy más néven Thawant, a portugál hajósok fedezték fel a XVI. században. Ők nevezték el először ilha formosanak vagyis Szép szigetnek. A XVII. századtól inkább Thawian néven szerepel, vagyis La Baie en terrasses. Nyugatról tekintve a szigetnek a háttérben hegyek alján terraszszerű fekvése van. Az egész sziget 400 km hosszú és 140 km széles. Lakóainak száma 1911-ben csak 3, 200, 000; 1942-ben 5, 900, 000. Az 1959-iki népszámlálás tíz milliónál több lakosságot számlál. Ebből 250.000 az őslakós, akik legnagyobb részt a hegyek közti erdőkben laknak és malayi eredetűek. Nemrég még emberáldozatot mutattak be. Ma jórészk már keresztény. Náluk még érvényesül a régi mondás: cuius regio, eius religio. Ha a törzsfő megkeresztelkedik, vele megy az egész törzs.

A XVII. században a Ming-dinasztia itt Formózában keresett menedéket. Koxinga innét akarta megszervezni az ellenállást, de 1682-ben a mandzsuk elfoglalták a szigetet. Amikor a XVII. században a hollandok itt kikötöttek, csak 25,000 kínait találtak. A hollandokkal együtt jöttek a protestánsok. Három évre rá követték őket a spanyolok és a hollandok 1624-ben kénytelenek voltak elhagyni a Halálszigeteket, amelyek a déli partok közelében terülnek el. A spanyolokkal együtt jöttek a Fülöp-szigetéről misszionáriusok is, de ezeket 1642-ben a hollandok a spanyolokkal együtt el-

űzték. A következő 200 év alatt csak egy jezsuita misszionáriusról, P. J. B. Maillaról tudunk, aki itt a kínai császár megbízásából fordult meg, hogy a sziget térképét megrajzolja. Katolikust azonban nem talált. A mandzsuk Thairvant Fuchien tartomány egy részének tekintették, ahonnan sok cukrot és rizst szállítottak az anyaországba. 1885-ben Thairvan Kína külön tartománya lett.

1959 október havában ünnepelték a domonkos atyák százéves fordulóját annak, hogy a Szent Domonkos-rend atyái másodszor megkezdték a hitterjesztés munkáját Thairvanban. A misszió új központja Kaohsiung, amely egészen a sziget déli részén fekszik. Innét mentek ki az atyák észak felé egészen a 400 km távolságban levő Thairpeig. Egyházilag a misszió a fuchieni vicariatushoz tartozott.

Japán uralom alatt

Az 1895-iki Shimonoseki békeszerződés értelmében Thairvan a japánoké lett. A lakosság kezdetben ellenállt, de négyhavi ellenállás után kénytelen volt behódolni. 1907-ben és 1928-ban újabb lázadások voltak. A megszálló csapatok a hegyi lakossággal állandó harcban álltak. A japánok a második világháború végéig lákták szigetét. A lakosság nagyon sokat köszönhet a japán megszállásnak. Hogy manapság a szigetnek elsőrendű közlekedése van és nagyerejű öntözőművekkel rendelkezik, az a japánok érdeme. A sziget a japánoknak valóságos éléskamrája lett. Az iskolában a tanítás japán volt. Manapság is a 25 éven felüli tanultabb osztály szívesebben beszél japánul. A lakosság, bár japán házban lakott, japán ételeket evett és japánul beszélt, azért megmaradt kínainak, ami jellegzetes sajátysága az idegenbe szakadt kínaiaknak.

Az Egyházi helyzet

A japán megszállás bár directe nem akadályozta a hitterjesztést, de indirecte igen. A protestánsok könnyebben képeztek ki bennszülött pásztorokat, így erősebbek lettek. Ma a katolikusok felülmúlják a számukat. 1913-ban Thairvan külön apostoli perfectura lett. 1945-ben alig volt 4-5 ezer keresztény az egész szigeten. Egyetlen női középiskola állt fenn Thairpeiben, a spanyol dominikánus nővérek vezetése alatt. Fiú középiskolájuk nem volt. Ma apostoli nunciaturája van, egy érseksége, négy apostoli prefecturája és több mint 400 misszionáriusa, 250 missziósnővére, 40 laikus testvére. A megkereszteltek száma az elmúlt évben elérte a 160 ezret. Az anyaországból kiűzött püspökök közül tizenöt talált a szigeten új beosztást és munkateret. A püspökök legnagyobb része az öt helyi ordinárius területén mint egyszerű misszionárius, plébános működik idemenekült misszionáriusaival együtt.

A nyelv

A sziget jelenlegi lakosságának nyelve egy bábel. Az a-

nyaországból idemenekült dél-kínaiak a sanghaji vagy a kwantung-i nyelvet beszélik, az északiak a mandarin nyelvet. A hegyi lakosság megtartotta a maga négy-öt tájszólását. A legtöbb közülük beszél japánul is. Az Észak-Kwantungból és Fuchenhől idemenekültek a hakka dialektust beszélik. Hakka annyit jelent, mint idegen vendég. Ezek rendszerint intelligensebbek, külön nyelvsoportot képeznek. A Fuchien keleti részéből, főleg Amoy környékéről bevándoroltaknak a nyelve az amoy. Az amoy nyelv egyike a legnehezebb nyelveknek. Kevesebb szava van, mint a mandarin kínainak, de annál több a hanglejtése. Míg a mandarinnak csak négy vagy öt, az amoy dialektusnak nyolc hanglejtése van, amelyek szerint változik a szavak értelme. A misszionáriusok legnagyobb részének újabb nyelviskolán kell átmennie. Enélkül egyes vidékeken a missziós munka lehetetlen.

A kínai magyar jezsuita misszió Szabad Kína területén

Miután 1954 tavaszán az utolsó magyar misszionárius is elhagyta Nagy-Kínát, néhány havi makaui tartózkodás után, mely városhoz a régi kínai misszionáriusok (P. Valignani, P. Ricci stb.) annyi kedves emléke fűződik, a tamingi misszió apostoli adminisztrátora Formóza szigetére kért és kapott is beutazási engedélyt. Itt a tamingi misszió régi szomszédja a volt yankui püspök, Niu Tamás, a chiayii apostoli perfectura jelenlegi ordináriusa, jelölt ki a tamingi magyar jezsuitáknak egy jelentős területet, körülbelül 150.000 pogány lakóssal. A hitterjesztés rendkívül gyors fejlődése miatt - nem lévén bennszülött papság (az egész szigeten jelenleg csak kettő idevaló thaiwani van) az egyházi kormányzással megbízott helyi ordináriusok szívesen fogadják a területükre menekült misszionáriusokat, akik az anyaországból a legtöbb esetben több évtizedes tapasztalatot hoznak magukkal és könnyen beleélik magukat az új helyzetbe.

A Kínából kiutasított többi jezsuita már előbb távozott Kínából és így előbb érkeztek Formózába, ahol inkább az északi részen, Hsinchu környékén találtak alkalmazást. Ott dolgoznak most az amerikai jezsuiták Yangchouból, a francia jezsuiták Sangchaiból és Hsiensienből, a spanyolok Ankingből és Wuhuból, az olaszok Pang-puból és az osztrákok Kinghsienből.

A misszió területe

A magyarok a sziget közepe táján közel a tengerhez helyezkedtek el. A négy központból kettő: Pote és Tungshi egészen a tengerparton fekszik. Az egész misszió egy igen termékeny síkságon terül el, elsőrendű közlekedéssel, enyhe klímával, gazdag cukornád, rizs és kender termeléssel. A terület legnagyobb részét öntöző művek szelik át, ami évi kettős, sőt hármas rizstermelést is lehetővé tesz. Csak így tudja a sziget rendkívül sűrű lakosságát eltartani. Japánban egy km²-re 224 lakos esik, Thaiwanban 274.

Csak Hollandiában nagyobb a lakosság sűrűsége, ahol egy km²-re 325 lakós jut. A közlekedés elsőrendű, mindenfelé aszfalt utak vannak rendes autóközlekedéssel. A legtöbb faluban villanyvilágítás található.

A kínai magyar jezsuita misszióknak itt Taiwanban központi állomása Potzsu. Nevét a város melletti folyótól kapta. 20.000 lakosú kis város, fiú és leány-középiskolával és egy gazdasági középiskolával, ami bőséges alkalmat ad az ifjúság közti apostolkodásra. A város közel fekszik a fővasuti vonalon fekvő 150.000 lakosú Chiayihez. A város lakosságának legnagyobb része az amoy dialektust beszéli. Igen kevesen vannak, akik a mandarint tudják. Az istentiszteletnek a népre eső része, az ének, az imádság és a szentbeszéd thaiwan nyelven folyik. Ideérkezve az első dolgunk volt a nyelvet megtanulni. Ez nem ment könnyen, mert a misszionáriusok mind már közel voltak az ötvenhez. Maga az apostoli adminisztrátor pedig a 70-hez. De az erős akarat és az ügy szentsége minden akadályt legyőz. Az öreg ember itt újra ifjúvá lesz, sőt gyermekké, dadog, mint egy gyermek és ember legyen, aki megérti. De ez is hozzátartozik az Isten országának teljesítéséhez.

A missziós módszer

Itt mások a körülmények, más missziós módszerre van szükség, mint az anyaországban. A Nagy-Kínában jórészt régi keresztények között folyt a missziós munka, akikhez itt-ott néhány új központot sikerült hozzácsatolni. Nagyobb új csoportok ritkaságba mentek. Itt Taiwanban a 150.000 lakós között egy shantung-i régi keresztényt, egy középiskolai tanárt sikerült felfedezni, aki azóta szintén az örökkévalóságba költözött. Így egészen tiszta munka állt előttünk és keresztényeink olyanok, amilyeneknek mi magunk formáljuk őket az isteni kegyelem segítségével.

Bár a városokban a lakosság műveltségi foka elég magas, itt is található sok egyszerű lélek, az írással és olvasással hadilábon álló hitűjenc. Az egyszerű nép hívő, amiről sok babona és a sok pagoda tanúskodik, amelyek igen látogatottak, főleg az egyes nagy ünnepeken, amikor az összes rokonok hivatalosak a nagy pai-paira, az áldozatra és az azt követő lakomára. Az elmúlt esztendőben, az ötödik holdhónap 13-án, a város védőszelleme napján, Taipai 40.000 családja félmillió amerikai dollárt költött ételre és italra, amit a védőszellem tiszteletére fogyasztottak el. A pai-pai a helyi pagoda meglátogatásával jár, körmenetben viszik az istenség képét végig az utcán. Ezt követi a fényes lakoma, amelynek egyes fogásait előzőleg felajánlották a szellemnek.

A magyar thaiwani misszióknak egyik nagyobb jelentősége itt van Potzsuban, a misszió központi állomásának helyén. „Matzu-Thien sheng mu” - az égi szent anya - Taiwan második legnagyobb pagódája.

Matzu tiszteletét a halászok és déli farmerek az anyaországból hozták magukkal. Fuchienben már a XI. században tisztelték. A XVII. században a bevándorlók magukkal hoztak egy képet, amelyet a Potzuói félfőrányira fekvő Paikangban helyeztek el. Ez Taiwanban Matzu legnagyobb szentélye. Az egész szigeten Matzunak 326 temploma van. A pagodák általában tiszták és jó állapotban vannak. A nagyobb ünnepeken: Matzu születése napjára vagy mennybevitelére, újévre sok pénzt költenek a pagodák díszítésére. A Matzu-tiszteletnek történelmi alapja: Fuchien tartományban élt a X/XI. század körül egy egyszerű családból származó fiatal leány, aki jótékonyaságával és tiszta életével sok ember nagybecsülését érdemelte ki. A szülők iránti tiszteletnek nemes példáját adta. Sok beteget meggyógyított és sok életveszélyben forgó halász életét megmentette a tájfun idején. A legenda szerint erényeinek jutalmául égbe vitették. Később mint szellemet tisztelték és pagodákat építettek a tiszteletére.

A lakosság zöme különböző vidékekről vándorolt be. Magukkal hozták otthoni szokásaikat, házassági és temetési babonáikat, amikről nehezen mondanak le. Igen erős az ősök tisztelete, amit manapság, legalább a tanultabbaknál, nehéz csak vallási aktusnak tekinteni. Ezért a legtöbb helyen a misszionáriusok meghagyják az ősök tábláját. Csak a szövege szorul némi kiigazításra. Utána megengedi, hogy előtte gyertyát égessenek vagy virággal díszítsék. A tanultabb osztály között sok a pusztá materialista és nagy az agnoszticizmus, a teljes közömbösség minden vallási kérdéssel szemben. Általában a nép nem idegen és nem vallásellenes. Ahol sikerül a régi babona helyébe az egyházi liturgia iránt felkelteni az érdeklődést, a babonájukat is elhagyják. Csak helyébe adni kell valami mást.

A hitterjesztésben nagy szerep jut a laikus, segítő személyeknek: a katekistáknak és a katekistanóknak, akik a nép szokásait, gondolkodásmódját, jó és rossz oldalait alaposan ismerik. Ezeknek kellő vallástani kiképzése lefoglalja a misszionárius jelentékeny idejét. A nagy probléma az, hogy miből lehet ezeknek fizetni a megfelelő honoráriumot. A felnőttek, de gyermekek vallási oktatása is a katekumenátusban többnyire az esti órákra esik. Nappal a nép a városokban az üzlettel van elfoglalva, a hivatalnokok a hivatalban, a falusi nép a földeken, a gyermekek az iskolában vannak. Így csak az esti órákban jut idő a hitoktatásra.

A hithirdetők

A formózái kínai magyar jezsuita misszióban a régi tamingi misszionáriusoknak csak egy töredéke foglalkozik missziós munkával a szó szoros értelmében. Többen iskolákban nyertek alkalmazást, vagy az úrok házában dolgoznak.

A chiayii apostoli prefektúrához tartozó Putze környékén három

misszionárius dolgozik. Ezekhez a központokhoz Potzuval együtt 15 filia tartozik. Ezeket az állomásokat a katekisták és katekistanők rendszeresen kérekpáron látogatják és a misszionárius csak felügyel, ellenőrzi az oktatást. Nagy szerepük van a missziós munkában az óvodáknak. Nemcsak a fő-állomásokban, de a vidéken is mindenütt ovodákat igyekszünk nyitni. Nem lévén más iskolája a misszióknak, ezen elsőfokú iskolák révén igyekszünk kapcsolatot szerezni a pogányokkal és ezek révén történik a gyermekek előkészítése az első szent gyónásra és szent áldozásra. Ezt az oktatást kiegészíti a nyári iskola, amely rendszeresen másfél hónapig tart. Ilyenkor a gyermekek egész nap a misszióban laknak. Délben ott is étkeznek. A hitélet mélyítését és az apostoli szellem ápolását szolgálják a különböző vallási egyesületek: az imaapostolság, a rózsafüzér-egyesület, főleg a Mária-Kongregáció, a gyermekek között a Szivgárda. A Mária-Kongregáció bőséges alkalmat nyújt az apostoli tevékenységre, főleg azért, hogy a tagok igyekeznek behatolni a családba, azokba beleviszik a keresztyén szellemet és megszilárdítják az újonnan megtérteknek kezdetben még nagyon gyenge hitét.

Igy működik a Gondviselés keze az Egyház életében. A Nagy-Kína számtalan vértanújának vére és áldozata ily módon termékenyíti meg a Szabad Kína talaját és ily módon adott a Gondviselés a hontalanná vált kínai magyar misszionáriusoknak is újabb otthont és munkateret. Ami ezen a területen némileg lelassítja a munkát, az összefügg a szomorú magyar sorssal. A kínai magyar misszióknak nincs háttérje, hiányzik az otthoni misszió segítő csapata, amely gondoskodna missziós utánpótlásról, imával és anyagi támogatásával a misszionáriusoknak segítségére lenne.

Az egész világon szétszórt magyar testvéreinkhez fordulunk, főleg a magyar papsághoz: szétszórtságuk mellett se feledkezzenek meg az Egyház nagy missziós programjáról. A Nagy Kína áldozatul esett a Molochnak. A politikusok itt elszámították magukat. Azt hitték, pusztá politikával meg lehet oldani a marxista alapra épített kommunizmus problémáit. Nem vették számításba, hogy a kommunizmus világraszóló erkölcsi probléma. A Formózába menekült Szabad Kína ezt felismerte, azért minden morális erejével támogatja a misszionáriusok munkáját. Mi a Gondviselés terve a Nagy Kína több százmilliós népével, megszilárdul-e ott a kommunizmus, úgy mint Oroszországban? Ez jelenleg még titok előttünk. Ha lesz feltámadás, az csak Formózáról jöhet, ahol a régi Kína erkölce még nem halt ki. Ez gyökere lesz a nagy vallási megújulásnak, ami után milliók vágyakoznak a Nagy Kínában éppen úgy, mint Szabad Kína területén.

P. Lischerong Gáspár SJ, tamingi apostoli kormányzó
Potzu (Chiayi hsien), Cath. Mission Formosa/Free China

MI AZ ÚJ AZ „ÚJ” RUBRIKÁKBAN?

Óvatosan beszéljünk az „új” rubrikákról, mert az 530 cikkelynek a-
lig egynegyede hoz valami újat. Mindent úgy intéztek, hogy az eddigi
könyveket (mise- és zsolozsmáskönyv) továbbra is lehessen használni. Csak
néhány betétlapra lesz szükség. A régi keret marad mindenütt. Alapvető
és mélyebbre ható újításokat fogatosítani a zsinat feladata lesz, amint
azt a Szentatya az új rubrikákat kísérő iratában leszögezte.

Mi tehát az új rubrikák célja? Elsősorban nem más, mint az
eddigi előírásokat, különösen a breviárium és a misekönyv általános rubri-
káit, továbbá X. Pius újítása által hozzájuk fűzött Additio-kat és Variatio-
kat, végül az 1955-ös reform határozatait egy egységes Codex-ben össze-
foglalni és rendezni. Az eddigit, amennyiben az érvényben marad, szor-
galmasan összegyűjtötték és áttekinthetően rendezték. A Codex első ré-
szét alkotja az, ami a misekönyvben és a breviáriumban közös: „rubricae
generales”; a második és harmadik részben vannak a breviárium
és a misekönyv külön általános rubrikái. Ezekben sok dolgot világosabban
fejtettek ki, mint ahogy az eddigi volt. Így pl. a kalendárium használatá-
ról, a helyi ünnepekről stb. szóló előírásokat szorgosan és részletesebben ál-
lapították meg. Egyes fejezetek egyenest példái a kifogástalanul pontos
munkának és áttekinthető rendezésnek. Szinte élvezet tanulmányozni - e-
gyebek közt - a votivmisékről vagy a gyászmisékről szóló fejezetet. Ebben
a rendező munkában megszüntettek egyes zökkenőket, sok javítást végez-
tek, melyek teljesen összevágtnak X. Pius reformjaival, (a „temporale” kie-
melése) XII. Pius újításaival (egyszerűsítés) és a lelkipásztori igényekkel.

A vasárnapok a jövőben a II. osztályú ünnepeket is meg-
fogják előzni. A bőjti misék és officiumok nem szabad választás tárgyai
többé közönséges ünnepeken, hanem azokat kizsorzítják. Ádventben az ün-
nepeket leszámítva, a ferális miséket kell mondani. Vasárnap legfeljebb
egy commemoratio van, mégpedig csak a II. osztályú ünnepről, vagy eset-
leg egy privilégiumos commemoratio.

A rangfokozatok számát, mely már a semiduplex eltörlé-
sével csökkent, négyre szállították le, és egyszerűen csak számmal je-
lölök őket. Ezekben egyesítik most a régi rangfokozatokat: dp I. és II. cl.,
dp és semidp, simpl. és off. feriale-t. I. vesperae -je a vasárnapon kívül
csak az I. osztályú ünnepnek van. A vasárnapok és a közönséges régi duplex-
ek „simplex”-ekké lettek, vagyis a 9 zsolotár után három lectio követ-
kezik.

III. osztályú ünnepeken nem szabad közönséges votiv-
misét mondani. Az egykori semiduplexek is ebbe az osztályba kerültek. Ez

bizonyos megszorítást jelent, mert a „szabad misék” száma kisebb lett. Ez, úgy látszik, nemcsak az egyszerűsítés miatt történt. Talán a jövő zsinat elé akarták állítani az ünnepek csökkentésének szükségességét. Igaz ugyan, hogy a jövőben jan. 2-től 5-ig és jan. 7-től 12-ig és áldozócsütörtök régi oktatája alatt meg vannak engedve a votivmisék, viszont az egész adventi időben nem lehet votivmise. Röviden: az eddigi 80-90 szabad napnak körülbelül egynegyede elesik.

További egyszerűsítések még: a nem szükséges kettősségek megszüntetése. Az Úr ünnepei, amelyek a vasárnapi officium helyébe lépnek, ezt teljesen kiszorítják, úgy hogy a vasárnap nem kap commemoratiót. Vasárnapokon és az Úr ünnepein nincs többi oratio de SSmo. Amit a diákonus, subdiákonus vagy a lector énekel, azt nem kell többé a celebransnak olvasnia. Amikor a nép mise alatt áldozik, elhagyjuk a Confiteort, Misereaturt és Indulgentiamot, de az Ecce Agnus Dei stb megmarad.

Egyes nem szükséges, néha zavaró, bonyolultabb formulák is kiesnek. A himnuszok záró versszakai többé nem változnak. A szokásos commemoratiókat csak a Laudes-ben és a misében fogjuk végezni, nem a Vesperae-ben. Ha a Laudest a II. schema szerint mondjuk, akkor nem kell többé az elhagyott I. szoltárt a Prima-ban pótolni. A Prima-ban a capitulum mindig: „Regi saeculorum”, a Lectio brevis pedig mindig de tempore. A missa conventualist a Tertia után kell mondani. Credo nincs a III. osztályú ünnepeken: tehát az egyháztanítók, az Úr és a Boldogságos Szűz kisebb ünnepein sem.

A valóság iránti érzék nyilvánul meg abban az újításban, hogy ha egyedül végezzük a breviáriumot, a Dominus vobiscum helyett „Domine exaudi...” mondandó. A mise végén, ha nem következik rá körmenet, mindig „Ite missa est” van. Az antifónákat nemcsak a szoltárok végén, de elején is mindig egészen kell mondani. Csak 14 órától kezdve szabad anticipálni. A Completoriumnak kell a nap lezárását képeznie, akkor is, ha már anticipáltunk. Ez esetben a Pater noster helyett rövid lelkiismeretvizsgálatot kell végezni. A „Flectamus genua” szertartása az egész évben olyan lesz, amint a nagyheti szertartásokban van előírva.

Ezek a fontosabb és gyakrabban, sőt naponkint előforduló újítások. Ritkább eseteket, melyek az említett elvek szerint intéződtek el, nem soroltunk fel. A liturgia reformja terén egy jól átgondolt lépéssel ismét tovább jutottunk. A lelkipásztorok hálával fogják látni egyes kívánásaik teljesülését, főleg terheik csökkentését. De még sok kérdés - talán a nagyobb és fontosabb rész - megoldása a jövőre marad.

P. Heinrich Pohl SJ

A KÖNIGSTEINI KONGRESSZUS

(1960 okt. 4-6)

A „Kirche in Nor” kongresszusa tavaly ugyan úgy döntött, hogy az idén a Münchener Eucharisztikus Kongresszusra való tekintettel nem rendez külön összejövetelt. De úgy látszik, épp a 10. kongresszust nem akarták elhalasztani. Így október első napjaiban - bár kisebb létszámban - mégis összejöttek megtárgyalni az üldözött Egyház mindig égető problémáit.

Az eddigi 9 kongresszusnak általában egységes volt a témája:

1951 A menekültek vallási nyomora

1952 Az egyházüldözés Keleten

1953 A paphiány

1954 A világiak felelőssége Kelet és Nyugat harcában

1955 A bolsevizmus mint valláspótlék

1956 Bolsevizum-koegzisztencia-beszívárgás (Infiltration) és ezek leküzdése

1957 A nemzeti bolsevizmus

1958 A kommunizmus a mai világban

1959 A kommunizmus propagandamódszerei

Az idei program kicsit szétesőnek látszik. A három fő előadása:

Dr. P. Roth: Létezik-e az u. n. szovjetember?

Prof. Dr. Fr. Gypkens: A Nyugat nem tudja, mit akar.

P. F. Katner SAC: P. Lombardi mozgalma a „jobb világért”

Gypkens professzor előadása eléggé felkavarta a kedélyeket, de minthogy az előadó betegágyból jött, előadása után azonnal el is távozott. Így elmaradt a „véresnek” ígérkező vita.

Az üldözött egyházakról négy beszámoló hangzott el: Magyarország, Csehország, Kína és Afrika helyzetét ismertették. Az egyik stációs istentiszteleten Mgr. Dr. Ádám György főelkész prédikált, a magyar beszámolót pedig Dr. Fábíán Károly tartotta.

A magyar papság létszáma az eddigieknél kisebb volt. Egyik jelenlevő kb. 20-ra becsülte. Legtöbbjük Németországból jött. De Belgium, Hollandia, Franciaország, Svájc és Ausztria is képviseltette magát. Külön találkozáson főleg a Fatimai Magyar Kálvária kérdéseit tárgyalták meg.

A Speckpáter szokása szerint az idén is meglátogatta a magyarok csoportját és feltűnően nagy optimizmussal beszélt a jövőről.

+

M.

Az ausztriai magyar papság szeptember 26-29-ig tartotta évi lelki gyakorlatát Bischofshofenben P. Király István SJ (Belgium) vezetésével.

KÖNYVEK

Theodor Blieweis: Warum kommen Sie, Herr Pfarrer? Erlebnisse bei 1000 Hausbesuchen. Verlag Herder Wien, 1960. 8° 394 oldal.

A szerző azon plébánosok közé tartozik, akik egyénileg ismerik özszes híveiket és aki nem azért látogatja őket, hogy pénzt szedjen be tőlük, vagy hogy náluk vacsorázzon. Egyedül és kizárólag a jó pásztor buzgósága vezérli.

Könyvalakban azért tette közzé látogatásait, hogy a papság tanul-ságot merítsen belőlük, kövesse a példát és megismerve az egyéni életkörülményeket, az evangélium lelki orvosszereit is egyénileg tudja alkalmazni. Bécsi, tehát nagyvárosi plébániáról van szó, amelyhez huszoneezer lélek tartozik. Család- és helynevek említése seholsem történik úgy, hogy az, aki már azelőtt nem ismerte az egyesek helyzetét, a könyv olvasása alapján nem fogja tudni azonosítani a személyeket és így a közlés folytán indiszkrétció vagy rosszírbehozás ki van zárva.

A között ezer családlátogatás a jellemző eseteket mutatja be és amennyire az élet változatossága engedi, ezek bizonyos közös szempontok köré vannak csoportosítva. Ezen az alapon a következő fejezetcímekkel találkozunk: Tervszerűen kell eljárni. Néhány ajtó zárva maradt. A házasságok színfalai mögött. Betegék és rokonok. Jellemeik, hivatások és határesetek. A sorscsapások sebei ritkán forradnak be egészen. A keresztyé-nyek sem mind egyformák. Beszélgetés a vallásról, előítéletek és botrányok. A plébános legtöbb gondot okozó hívei. Az Egyházba visszatérők. Ókatolikusok, evangélikusok és mások. Akik kiléptek az Egyházból.

A rendszeres családlátogatás nagy önmegtágadást kíván, mert a sok ismeretlen tényező, a visszaautasítás lehetősége, a hideg fogadtatások emléke, a hitetlenség következtében megnyilatkozó és a papéval merőben ellentétes felfogás nemcsak ellenszenvet ébreszt, amelynek a leküzdése nagy lelkiezőt tételez fel, hanem a sok egyéb fontos és sürgős lelkipásztori munkára való hivatkozás könnyen a látogatások elhagyására vezet már csak az-zal az indoklással is, hogy úgyis kevés az eredmény. Pedig ez tévedés. I-gaz, hogy a lelki hatás nem mindig és néha csak hosszú idő múlva mutatkozik kézzelfoghatóan, de már maga a személyes kapcsolatbakerülés, a csa-ládi, anyagi helyzet és az életkörülmények ismerete, néhány önzetlen jó szó, vigasztalás, világnézeti eligazítás és a papi áldás is nagy érték. A pap részéről pedig az önmegtágadás, a megtapasztalt bűnök miatti engesztelés, a fellángolt buzgóság és a hivatásban való megszilárdulás, a nagyobb öröm,

hogy a diadalmas krisztusi hit birtokában vagyunk: talán az egyik legnagyobb eredmény, amely később szintén a plébániához tartozó hívek vagy hitetlenek javára fog kamatozni, ha a nehézségek miatt nem marad el a tervszerű látogatás.

A könyv stílusa könnyű, tartalma érdekes és minden fejezete külön élmény. Nincs benne semmi oktató hang, hanem a lelkipásztori tanulság önként adódik a párbeszédnek során. Német Béla SJ

LITÁNIA KRISZTUS SZENTSÉGES VÉRÉRŐL

Uram, irgalmazz nekünk
Krisztus, kegyelmezz nekünk
Uram, irgalmazz nekünk.

Krisztus, hallgass minket
Krisztus, hallgass meg minket

Mennyei Atyaisten, irgalmazz nekünk
Meváltó Fiúisten
Szentlélek Úristen
Szentháromság egy Isten

Krisztus Vére, az örök Atya egyszülött Fiának vére, Üdvözíts minket
Krisztus Vére, a megtestesült Ige vére,
Krisztus Vére, az új és örök szövetség vére,
Krisztus Vére, a halálküzdelemben földrehullott vér,
Krisztus Vére, az ostorozáskor szétfröccsent vér,
Krisztus Vére, a töviskoronázáskor kicsordult vér,
Krisztus Vére, a kereszten kiömlött vér,
Krisztus Vére, üdvösségünk drága bére.
Krisztus Vére, amely nélkül nincs megváltás,
Krisztus Vére, az Oltáriszentségben a lelkek itala és megtisztítója,
Krisztus Vére, az irgalom folyama,
Krisztus Vére, a gonosz lelkek legyőzője,
Krisztus Vére, a vértanúk erőssége,
Krisztus Vére, a hitvallók bátorítója,
Krisztus Vére, a szűzeket nevelő vér,
Krisztus Vére, a veszélyben forgók ereje,
Krisztus Vére, a fáradozók megenyhítője,
Krisztus Vére, a szomorúak vigasztalója,
Krisztus Vére, a bűnbánók reménysége,

Krisztus Vére, a haldoklók menedéke, Üdvözíts minket
Krisztus Vére, a szív békessége és édessége,
Krisztus Vére, az örök élet záloga,
Krisztus Vére, a tisztító tűzben szenvedő lelkek kiszabadítója,
Krisztus Vére, minden dicsőítésre és tiszteletre legméltóbb vér,

Isten Báránya, aki elveszed a világ bűneit, Kegyelmezz nekünk!
Isten Báránya, aki elveszed a világ bűneit, Hallgass meg minket!
Isten Báránya, aki elveszed a világ bűneit, Irgalmazz nekünk!

P: Megváltottál minket, Urunk, véreddel

H: És Isten országává tettél minket.

Könyörögjünk:

Mindenható örök Isten, Te egyszülött Fiadat rendelted a világ Megváltójának és Vére által megengesztelődöttél irántunk, engedd kérünk, hogy üdvösségünk drága bérét úgy tisztelhesük és ereje a jelen élet bajaiban úgy védelmezzon a földön, hogy örök gyümölcsének örvendhesünk az égben. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

+

XXIII. János pápa a fenti litániát engedélyezte és elrendelte, hogy a Rituale Romanumba a Jézus Szíve litánia után beiktassák. Elmondásáért a következő búcsúkat engedélyezte:

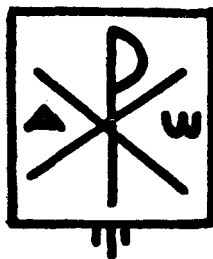
- 1.) 7 évi búcsút mindazoknak, akik a litániát bűnbánó szívvel elmondják.
  - 2.) Teljes búcsút mindazoknak, akik a szokásos feltételek mellett egy hónapra át mindennap elmondják.
- AAS 52 (1960) 412-413.

Érdeklődéssel várom a Papi Egység köv. számát. Biztosan leírja valami az Eucharisztikus Világkongresszust. Igen érdekel. Itt a legújabb esemény, hogy Formózán a régi pekingi Fu - y en egyetem újból megnyílik. A különböző rendek összefognak: pl. az SVD két fakultást nyit, a jezsuiták szintén kettőt, a domonkosok az orvosi fakultást fogják ellátni. A Rektor, „nominatus a S. Pontifice”, Msgr Yü Pinn püspök. A városok, ahol egy-egy fakultás megnyílik ingyen adják a telket.

Ami engem illet, 1951 óta ülve mondom a szentmisét. Propter infirmitatem. Mozogni is alig tudok. A szobámban vagyok egész nap. Itt tudok még katekizálni. És jönnek, főleg katonák és nagydiákok. Két főiskola között fekszik a rendházunk. Tehát az én működési terem a szobám négy fala. De lélekben az egész világ. Szívélyes üdvözlés az egész világra szétszóródott magyar papoknak. Hazánk lett az egész világ, hogy az Istent hirdessük mindenütt. Né meth József SJ, Taichung, Formosa

„VT SINT VNVM, SICVT
ET NOS“. IOANN. 17. /11/.

KISPAPEGYSÉG

LALLEMANT „LELKI TANÍTÁSA”

A francia jezsuiták szerkesztésében megjelenő CHRISTUS c. folyóirat Szent Ignác Lelki napló-ja és Levelei után kiadta Louis LALLEMANT SJ Lelki tanítását (Doctrine spirituelle, Collection CHRISTUS No. 3, Desclée de B., 1959). Az új kiadáshoz François Courel SJ írt bevezetést. Ugyancsak ő látta el a könyvet hasznos jegyzetekkel.

A neves lelki író, Louis Lallemant 1621 okt. 28-án tette le ünnepeles fogadalmait a párizsi jezsuiták professzus-házában. Előbb tanár, majd noviciusmester lesz. Életének döntő állomása: 1628-1631 között Rouenban, a harmadik próbációban instruktorként. (Ismertes, hogy a jezsuiták a két év noviciátus és a hosszú kiképzés után még egy év próbációt végeznek. Ezt a „harmadik próbaévet” Szent Ignác „schola affectus”-nak nevezte.) Az instruktorkonferenciáit lejegyezték hallgatói. Egyik közülük, P. Rigoleuc (aki később maga is aszketikus író lett), bőséges jegyzeteket készített. Ezeket a jegyzeteket P. Champion kiadta, kiegészítve P. Surin jegyzeteivel (ez utóbbi szintén Lallemant hallgatója volt.) Ez az első kiadás 1694-ben jelent meg Párizsban.

Lallemant Szent Ignác tanítványa. „Tanítását” a Lelkigyakorlatok és a Konstitúciók szelleme hatja át. De jól ismeri és gyakran idézi a Szentatyákat is. Nagy Szent Terézre gyakran hivatkozik. Sokat köszön Alvarez de Paz-nak, bár őt kifejezetten nem idézi. A „második megtérés”-ről szóló tanítása Rossignoli-tól vagy Le Gaudier-től származik. (Ez utóbbi instruktorkor elődje volt.) Lallemant tanításának hatása igen jelentős, ahogy azt H. Brémond kimutatta. Követőiből egész „iskola” alakult, amely nem egy ponton Berulle-höz és az u. n. „francia iskolá”-hoz közeledik.

A kettős gyújtópont, amely Lallemant egész tanítását összesűriti: a szívtisztaságról és a Szentlélek indításainak tanulmányos követéséről szóló két fejezet: „A lelki élet két eleme a szív megtisztítása és a Szentlélek irányítása. Ez minden lelkiességnek a kettős pólusa. Ez a két út vezet a tökéletességre. A tökéletesség mértéke a szívtisztaság mértéke és azon hűségé, amelylyel a Szentlélek indításait követjük.” (176. old.) E két fejezetből adunk néhány gondolatot izellőnek.

+

A szívtisztaság

„A legrövidebb és legbiztosabb út a tökéletességhez a törekvés a szívtisztaságra. Ez fontosabb, mint az erények gyakorlása, mert Isten kész nekünk mindenféle kegyelmet adni, csak mi ne támasszunk neki akadályt. Márpedig az akadályokat, amelyek Isten művét meghúsják bennünk, úgy háríthatjuk el, hogy megtisztítjuk szívünket. Valójában mi képtelenek vagyunk felfogni, mily csodálatos dolgokat művel Isten abban a lélekben, amely az akadályokat elhárította. Szent Ignác mondotta, hogy még a szentek is nagy akadályokat állítanak az Isten kegyelme elé” (141. old.).

„Nagy gonddal kell ügyelnünk lelki életünk legkisebb megmozdulásaira is, mert Isten fontosabbnak tartja azokat a természetes élet valamenyny foglalkozásánál és cselekedeténél.

Ha elfojtottunk szívünkben egy csírázó szenvedélyt vagy egy rendetlen hajlamot, ha kitéptünk lelkünkéből egyetlen tökéletlenséget, többet nyertünk ezzel, mintha birtokunkba jutott volna százezer világ egy örökkévalóságra.

Ha egész napi kemény munka után nem értünk el mást, mint hogy elkergettünk egy haszontalan gondolatot, fáradságunk jutalmát méltányosnak kell tartanunk" (151. old.).

„Rendszerint valami (rendetlen hajlam) akadályozza egész belső életünket: vagy egy bizonyos helytelen vonzalom, valamely terv, vagy a vágy egy bizonyos hely, foglalkozás, beosztás után. Teljes indifferenciára kell törekednünk, eljutni arra az állapotra, amikor nem kívánunk semmi mást, mint hogy Istent bírjuk, amennyire ebben az életben bírhatjuk, és minden más közömbös számunkra" (152. old.).

A Szentlélek vezetésének tanulékony követése

„Ha egy lélek a Szentlélek vezetésére hagyatkozik, a Lélek lassan felemeli őt és kormányozza. Kezdetben nem tudja, merre megy, de lassankint a belső fény megvilágítja és így tisztán látja majd minden cselekedetét és az Isten újját tetteiben. Szinte nem kell mást tennie, mint hagynia, hogy Isten tegye benne és általa azt, amit Ő jónak lát: így csodálatosan halad majd előre" (171. old.).

„Egész tökéletességünk ettől a hűségtől függ. Azt is mondhatjuk, hogy a lelki élet összefoglalata ez: észrevenni lelkünkben Isten Lelkének irányítását és indításait és megerősíteni akaratunkat, hogy kövessük azokat. Erre a célra irányítjuk be az imádságot, az olvasást, a szentségeket, az erények és jócselekedetek gyakorlatát" (176. old.).

„Miután hosszasan a szív megtisztításában gyakoroltuk magunkat, arra kell törekednünk, hogy a Szentléleknek adjuk át magunkat, hogy Ő irányítsa kizárólag minden belső és külső megmozdulásunkat. Hagyatkozzunk teljesen Őrá, bensőig lemondva saját akarásainkról és kedvteléseinkről. Így nem önmagunkban élünk már, hanem Jézus Krisztusban, isteni Lelkének működését követve hűségesen, tökéletesen alávetve lázadozó akaratunkat kegyelme hatalmának" (177. old.).

„Így legfőbb gondunk ne annyira az legyen, hogy lelki könyveket olvassunk, hanem hogy nagyon figyeljünk az isteni sugallatokra, amelyek elégségesek kevés olvasással is, és törekedjünk a legnagyobb hűséggel együttműködni a nekünk nyújtott kegyelmekkel" (178. old.).

„A gyakori szentáldozás kiváló eszköz erényeink tökéletesítésére és a Szentlélek ajándékainak megszerzésére. Mert Urunk egyesítve Testét testünkkel, Lelkét lelkünkkel, kiégeti és elhamvasztja bennünk vétkeink csíráit és lassankint belénk nyomja isteni életének bélyegét, közvetíti tökéletességét, oly mértékben, ahogy rendelkezésére bocsájtjuk magunkat és hagyjuk Őt cselekedni...”(233. old.).

+

„Sohasem lesz bennünk béke, hacsak nem leszünk lelki és Istennel egyesült emberek. A lélek nyugalma, az öröm, a biztos megelégedettség csak a belső világban található, az Isten országában, amely bennünk van. Minél inkább önmagunkba térünk, annál boldogabbak leszünk...” (257. old.).

Közli Szabó Ferenc SJ

„LÉGY HŰ MINDHALÁLIG”

(Jel. 2, 10)

Dehon Leó (1834-1925) gazdag és nemes francia család sarja volt. Atyja, liberális szellemű öreg úr, hallani sem akart arról, hogy ifjabbik és tehetségesebb fia a papi pályára lépjen. Az volt a terve, hogy az idősebbik, aki inkább a gyakorlati élet, a gazdaság iránt mutatott érdeket, átveszi a családi birtok kezelését, az ifjabbik pedig jogot tanul és egykor majd mint híres államférfi, újból felvirágoztatja a nemesi család régi hírnevét. Leó fájdó szívvel engedelmeskedett atyjának.

Párizs leghíresebb egyeteme a Sorbonne. Itt-kezdte meg a fiatal Dehon jogi tanulmányait. A tehetséges és szorgalmas ifjú 21 éves korában már elnyerte a doktori címet, és nemsokára állást is kapott a párizsi fellebviteli bíróságnál. Az öreg Dehon elérte kitűzött célját, de Leó még egyáltalán nem. Tanulmányi ideje alatt sohasem ingott meg régi elhatározásában, hogy mint pap Istennek és a halhatatlan lelkeknek szolgáljon.

Atyja nyilván észrevette fia meghasonlott lelki állapotát, hogy saját határozott akarata ellen vállalt állást, tisztán atyja iránt való engedelmisségből. Ezért egy nagy európai és északafrikai tanulmányútra küldte abban a reményben, hogy ez az út majd megingatja őt makacs elhatározásában.

Leó ismét engedelmeskedett. Az utazás hónapokig tartott. A fiatal doktor a nagy úton eljutott a Kálvária-hegyre is, amelyen a Megváltó szent vére ömlött a halhatatlan lelkekért. Ott oly világosan hallotta a Mester hívő szavát: „kövess engem”, hogy már a fiú engedelmisség gondolata sem bírta őt visszatartani attól, hogy tervét mielőbb meg ne valósítsa. Nem is

tért vissza Franciaországba. Egyenesen Rómába utazott és ott megkezdte a teológiát. Mikor ezt atyja megtudta, kitagadta az örökségből. Leót pár év múlva pappá szentelték. Sok ima és áldozat árán megnyerte azt a nagy kegyelmet Istentől, hogy atyja sok év után, fia első szentmiséjén annak kezéből vette a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Így jutalmazta Isten hívó szavához való hűségét és állhatatosságát.

Leót káplánnak nevezték ki egy munkásvárosban. Egész buzgóságával a munkások papja lett. Munkásegyletet alapított, - ami akkor nagy újság volt - egyesületi házat épített, munkásai közt munkásapostolokat képezett ki, szociális gyűléseket és előadásokat szervezett. Könyvet is írt a szociális kérdés megoldásáról, amely a Vatikán elismerését is megnyerte.

Idővel Leó újra hallotta Isten hívó szavát. Úgy gondolta egy társulatot kell alapítania, amely szervezeten és nagyobb erővel dolgozik Isten országában. Igen nagy nehézségek közt indult meg a mű: Jézus Szíve-papjainak társulata (SCJ). Súlyos betegsége, sikertelenség, rágalom nem tántorították meg elhatározásában. Még rendje feloszlatását is meg kellett érnie. De a rend újból feltámadt. Az alapító halálakor 40 háza volt mintegy 800 rendtaggal. 25 évvel később 2500 rendtaggal rendelkezett a Társaság és négy világrészen működött Isten dicsőségére. Isten bőséges áldása volt a hűség jutalma. B.

ÖRÖM A HIVATÁSBAN

A régi görögök is ismerték már az öröm élettani és lélektani jelentőségét. Köszöntésükkel is kefejezték ezt. Katre! Örülj!, így üdvözölték egymást. Ebben is megcsillan a görög észnek sajátos lényeglátása. Egy üdvözlőszóval a javak egész összességét tudta kifejezni. Mert ez az öröm. Aki ugyanis igazán örülni tud, annál minden rendben van. Az örvendező ember megelégedett: tehát boldog és így nyugodt is és békében él mind önmagával, mind másokkal. Az ilyen lélekben van harmónia. Ezért tud dolgozni mégpedig odaadón vagy ahogy mondjuk: szívvel-lélekkel. Ma általában az ilyen munka hiányzik. A munkában már nem annyira a meleg emberi szív lüktet és zenél, hanem a dermesztően hideg gépek mechanikus zakatolása lármáz. Pedig mi tudjuk, sőt szüntelenül érezzük is azt, hogy mi boldogságra lettünk teremtve. A szenvedés nem cél, hanem csak eszköz a boldogságra. És ez is csak a bűnnel jött. A megváltás mindent felemelő és megnesemítő ereje azonban itt is felragyog, amikor látjuk, hogy a szentek odáig jutottak, hogy a szenvedésben is megérezték a boldogságot és

izlelni tudták annak édességét. És ez lélektanilag nem valami abszurdum. Gondoljunk csak arra, hogy olyan valakiért kell áldozatot hoznunk vagy szenvednünk, akit őszintén megigeneltünk szívünkben, mennyivel könnyebb az, sőt van benne valami boldogító is. Az ilyen személyes szenvedés nem lehet kínlódás. Az az ember, aki szeret, az szenvedhet, de nem kínlódhat. Az öröm a boldogságra teremtett lélek létezésének legfelsőbb foka és annak életszerű megnyilvánulása. Egy kis poézissal így is mondhatnók ezt, hogy a boldogság, az öröm a lélek zenéje, utánozhatatlan muzsikája. Zene pedig csak ott van, ahol a hangok lüktető ütemekben, harmóniában csendülnek ki, nem pedig lármában. Az öröm tehát mindig benső harmónia, ami teljességre, hiánynélküliségre és rendezettségre vall. Világos, hogy ez a harmónia, rendezettség csak a halandó testtől való elválás után bontja ki magát teljes és soha el nem hervadó virággá, mert akkor már a bűn törvénye alatt nyögő test nem vihet ebbe a csodálatosan megszerkesztett összhangba diszsonanciát. Csak akkor lesz tökéletes az öröm, amikor már teljesen megnyugszik, mivel akkor az ember már korlátlanul bírhatja ismeretének és akaratának szeretet-aktusával az őt hiánynélküli boldogsággal betöltő tárgyat, magát az Istent.

Az öröm tehát valami szükségszerűséget jelent az ember számára. Az élettől elválaszthatatlan. Ahol van élet, annak meg is kell nyilvánulnia. Ez pedig nem más, mint az öröm. A halál csontváz. Az élet pezsdülő, friss öröm. De ha ez így van, akkor miért találkozunk annyi szomorú, örömnélküli, bús tekintettel a világban? Nehéz ezt megmagyarázni. Az öröm nélküli élet nem is élet, hanem annak megcsönkítése és megcsúfolása. Ennek a magatartásnak egyik oka az egyoldalúság és rövidlátás. Az ilyenek csak az árnyékot fedezik fel a világban. Elfelejtik azt, vagy egyáltalán nem is gondolnak rá, hogy ahol árnyék van ott szükségszerűen fénynek is kell lennie a közelben. Ott a hiba, hogy erre nem reflektálnak és nem is keresik a fényt. Kell ezért, hogy valaki újjával a fény felé mutasson. Vajon nem tölünk várják ezt? Én ne fejeletsük el azt sem, hogy igazán örülni csak figyelmes és hálás ember tud. Nyitott szemmel jár és találkozik az öröm ezernyi, kisebb és nagyobb megjelenési formáival és mindegyiket hálás szívvel fogadja. Erre is áll: quidquid recipitur, per modum recipientis recipitur. Tágítsuk ki a szívünket a hálával, hogy minél több örömet fogadjon magába, mert gondoljuk meg, hogy Isten maga az öröm teljessége, maga az élő öröm.

Ezek után próbáljunk hidat verni az öröm és a mi hivatásunk között. Az eddig elmondottak reánk is állnak teljes egészükben. Néhány mozaikkal azonban ezt még ki kell egészítenünk. Mi is boldogságra

várunk és boldogságot keresünk. Hivatásunknál fogva azonban többre vagyunk képesítve és többre is vagyunk kötelezve. Causa laetitiae kell, hogylegyünk embertársaink számára. Tegyük őket vidámmá, kacagókká és így boldogokká. De hogyan tudnók ezt megtenni, ha mi magunk sem vagyunk vidámak és boldogok? Néha, - jó hogy csak néha - amikor látok savanyú kispaparcot és megkeseredett papi tekintetet, önkénytelenül is a szegény hívekre gondolok, akikhez az ilyenek küldetése lesz, vagy már küldetése is van. Hogyan tudja az ilyen pap tényleg örömhírként hirdetni az Isten ígését? Megértik azok valaha is, hogy mi az euaggelion? Talán csak odaát. Pedig mennyire várnak erre az emberek. Nemrégiben személyes tanúja voltam egy jelenetnek. Vasárnapi magyar szentmise után történt. Az illetékes lelkész távol volt, nyári szabadságát töltötte. Egy másik magyar pátert hívott meg helyettesíteni. Ő tartotta a szentbeszédet is. Még nekem is tetszett. Pedig ez ritkán fordul elő kispapnál, mert minden hibát észrevesz és ami rossz, azon fenn is akad. De most nem így volt. Ebben a szentbeszédben pusztán arról volt szó, hogy a mi vallásunk a szeretet vallása. Nem ószövetségi moralizálásból áll, ahol leginkább arról volt szó, hogy mi bűn, mi nem. Mi kisbűn, mi nagybűn. Az újszövetségben a cselekedetek indítók a szeretet. A szeretet pedig nem méricskél, hanem annyit ad, amennyit csak tud. Ezt a gondolatot fejtegette az illető atya. A hatás nagyszerű volt. Ez megfogta a híveket, felmelegítette őket és örültek neki. Míse után ott hálálkodtak és érdekes, leginkább férfiak, akik egészen gyermeki örömmel mondták hogy milyen jó ilyet is hallani a szószékről, nemcsak mennydörgést. Tényleg, milyen jó is lenne, ha egy kicsit több örömet prédikálnának a híveknek. De szegény az a pap is, aki csak dörögni tud.

Ha valakinek, akkor nekünk bőségesen van okunk örülni. Gondoljunk csak a mi kitüntető hivatásunkra, hogy ne is említsem a többi hívekkel közös momentumokat: hogy megváltottak vagyunk és ennek következtében az Atyaisten gyermekei és az Ő Fiának testvérei. És mi vagyunk a hivatottak arra, hogy minél több emberben felragyogtassuk Jézus képét és hogy szétpazaroljuk a megváltás javát, hogy minket személyesen, különös előszeretettel hívott meg az Isten, hogy Krisztus csodálatos Titokzatos Testének különb és szebb tagjai legyünk. Akit ez nem tud néha kiadósan eltölteni és betölteni, úgy, hogy túlsördüljön az örömtől, mily keveset élt át az a kispap vagy pap a hivatásából. A keserű és féligsikerült papi életnek nagyon gyakran ez az oka. Nem tudott boldog lenni hivatásában. Ahol ez a hivatásöröm hiányzik, lehet, hogy minden rendben megy, ha vontatottan is, de mégis valami hiba történt. Otthon hallottam még a szemináriumban, hogy egyik lelkigyakorlat alkalmából mondta volna a lelkigyakorlatot adó páter ezt a megjegyzést: a hivatásnak három jele van: az el-

ső, hogy a kispap mindent megeszik; a másik, hogy mindig jól alszik, de pontosan felkel; az utolsó pedig következik az előbbiekből, hogy mindig vidám. Van ebben valami, sőt nagyon is találó. Egy hivatás főkritériuma lehetne az, hogy ki mennyire tud örülni hivatásának és mennyire boldog benne. Ha ez rendben van, akkor rendben van sok más is. Több örömet tehát a hivatásunkban! Ez frissen tart minket és így léleekben mindig fiatalok maradunk. Ehhez természetesen egészséges lélek kell. Hogy ez legyen, szükséges, hogy egészségesen is éljünk.

Mik lehetnek azok a tényezők, amik előmozdítják az örömet a léleekben? Néhányat már említettem, mint pl. a figyelmesség, háladatosság. De van még néhány. Itt persze eleve feltételezem, hogy Istennel való kapcsolatunk helyes irányban halad, vagy legalábbis megvan és nem hiányzik a jószándék sem, ami elengedhetetlen a hivatáshoz. Itt csak kisebb dolgokra szeretnék rámutatni, amik könnyen elkerülnek az ember figyelmét. Ilyen volna, hogy tudjunk szívből megbocsájtani és felejteni mind magunknak, mind másoknak. Így tesz a jó Isten is. Még a bűnbánatban sem szép a savanyú arc. Ha valaki csak szomorkodik bűnei felett, az keveset tesz. Örülnie kell Isten irgalmáért és hálásnak kell lennie érte. Fordítsunk gondot kedélyvilágunk ápolására. A helyes pihenés és szórakozás életművészet. A pihenésre éppen úgy szükségünk van, mint a munkára. Nagyszerűen fejezi ki a latin a pihenés szót: re-creatio. A pihenésben az elfáradt, elhasznált léleterő re-crealódik, újjá teremődik. Erre szükségünk van, hogy kiegyensúlyozottak maradjunk. Próbálkozzunk kilépni önmagunk szűk köréből, feledkezzünk meg néha magunkról. Ezt szívesen megbocsájtják mások is. Csak mi ne feledkezzünk meg másokról. Vegyük észre a sok-sok örömet, amit a hétköznapiak egyhangúságában rejtett el számunkra a mennyei Atya. Legyünk leleményesek, de mindenekelőtt hálsak. A legkisebb örömeért is emeljük fel szívünket ahhoz, aki azt küldte. A hállával saját magunkat tesszük gazdaggá és nemessé. Tegyük képességeinkhez mérten kedvessé és vidámmá környezetünket. Ne foglaljuk le mindig magunkat, de különösen ne másokat saját bajainkkal. Jóbarátunknak kiönthetjük a lelkünket, de ne mindig csak arról fejezzük szó a továbbiakban. Mi viszont igyekezzünk letörölni mások szeméről a fölösleges könnyet. Az egészet úgysem tudjuk, mert azt csak odaát teszi az Isten. Miért éppen kispapok és méginkább papok között olyan fehérholló az őszinte testvéri és baráti szeretet? Keressük egymást. Üldözzük az irígységet! Tudjunk együtt örülni egymás javainak és előhaladásának. Irtssuk ki az annyira burjánzó invidia clericalist. Milyen szégyenfeltéz az egyháziak becsületén. Ezért még az ellenség is joggal ócsárol minket. Végül is legyünk természetesek. Ne vessük meg a természete-

tes örömeiket sem. A művészet abban áll, hogy ezeket hogyan fogadjuk és mennyire tudjuk eszközzé tenni a cél érdekében, ami nem más, mint: boldog, örömteli kispapi és papi élet, aminek áldásos gyümölcseiért az emberek áldják az Istent.

Ebben az új szemináriumi évben gondoljunk erre is.

Befejezésül mi mást is kívánhatnék Kispap Testvéreimnek, mint azt, hogy örüljeteK. Köszöntsük egymást a „katre” görög szellemével, de új, keresztény és sokkal gazdagabb szentpáli tartalommal, aki oly gyakran hangoztatja leveleiben: „Gaudate in Domino semper: iterum dico, gaudate!”

Jordanits Zoltán

„IHR SANS INTERESSANTE BURSCHEN!”

(Érdekes fickók vagytok)

Én mondom, hogy keserves dolog a csomagolás. Nem beszélve arról, amikor minden rongydarabot gondosan be kell hinteni még molyirtó porral is! - Erre a megállapodásra jutottam, amikor végignézttem a három fiatal misszionáriusunk kálváriáját az Úr 1960. esztendejében. De végre mégiscsak elkészültek a művelettel, ha nem is normában, de „maszek” tempóban. A mi három fiatalemberünk megelegetetten pihenteti szeméit a vaspántos ládákon, amelyekbe a földi hívságokról lemondott ember a megtagadott dolgokat gyömöszölte tomisztikus megfontoltsággal.

Utazó magyarok ők, akik nyakukba veszik a világot. Missziósküldetésük a világ legkülönbözőbb részeire szólítja őket. P. Zsoldosnak nyelvprofesszort kell majd játszania a Formózában épülő új katolikus egyetemen. De ebből a célból előbb körül kell sétálnia a földgolyót Párizson és Washington keresztül, ahol nyilvánvalóan tudományt kell tankolnia. P. Hirth a paraguayi vadonba vonul majd vissza, az argentiniai és brazil határ közelébe, ahová az elkövetkezendő 5 éves terv keretében többszáz ezer japán kivándorlót telepítenek le, s ahol a jelenlegi 150 ezer ember lelki gondozását 14 pap látja el. (Közöttük egy magyar, P. Gaál Jenő SVD). P. Szabónka t egészen különleges megtiszteltetés érte. Az ausztráliai kormány igazgatása alatt álló Új-Guineának legbelső részére kapta a kinevezést, a kőkorszakbeli kultúrával rendelkező kanakok közé. Ezt a romantikus vidéket csak pár évvel ezelőtt fedezték fel és az idén nevezte ki a Szentatya az első püspököt egy amerikai páter személyében. Ez a két „atya” sem légvonalban foglalja el az állomáshelyét. Körülbelül húsvétig Münchenben a „nagy tanyasi pasztorációt” tapasztalhatják. Azután pedig még gyönyörködhetnek a londoni köd fenséges látványában, ahol a magyar világnyelv. konkurensével, az angol nyelvvel ismerkednek meg. - Egyszóval utaznak a fiúk.

Négy évvel ezelőtt, amikor minden motyó nélkül az osztrák határ irányába sétálgattak, akkor még nem tudták, hogyan fog kacskaringózni a jövő élet-útjuk. De azután úgy történt, hogy a St.Gabriel-i osztrák szomszédoknál kötöttek ki. Sikerült bebizonyítaniok, hogy a Missziósrendnek régi családtagjai. Külső kinézetük ezt ugyan cáfolni igyekezett. Hogy azután mi következett? - Kierikus emberek kívülről tudják ezt a mesét. Iskolapad, vizsgák, csalódások, szünetek, néha kis meló és aztán kezdődik ismét előlről. Hej,de régóta játszották ezt a színházat több-kevesebb sikerrel. Már ideje lett volna befejezniök, mikor ők még csak a kezdőt játszották. De ez a Népidemokrácia intenzív gondoskodása miatt történt így. (Kádár legújabb beszédét idézve: a 15 év alatt 80 év mulasztását pótolták). Amikor ezek a fiatalemberek 12-13 évvel ezelőtt a rendi ruhába öltöztek, már akkor is öreg tagoknak számítottak az SVD házatáján. Alig telt el a két éves gondtalan noviciátus, máris megtapasztalgatták a Párt túlaradó szeretetét. Nem tételezem fel, hogy Boldog Özsébünk egykori terve lebegett az elvtársak szeme előtt, amikor 1950 nyarán a sok „kis lángnyelvő” ingyen és bérmentve nagy internáló táborokat hoztak létre a szerzetesek részére, Istennek eme sok gondot okozó népségének. Amennyire a memóriámnak hihe-tek, forró nyár volt akkor, de a „helyzet” még forróbb volt. Szét kellett szóródniok, s azt hiszem, hogy ez nehezebb volt. A mi három legényünk is vándorolt a kisszemináriumtól a nagyszemináriumig, míg állami parancsra őket is ki nem tették. Egy ilyen „kirúgás” például a következő jámbor szöveggel történt: „Hivatását a Szent Szív oltalmába ajánlva + Dátum és pecsét” - de minden aláírás nélkül. - Azután megköstölték a Munkások Parádicsomának sokoldalú kellemességeit. Büszkén tekinthettek munkájuk gyümölcsére, mint például a kanyargó „túl a dunai” vasútra, vagy az újonnan épült repülőterekre, meg egyéb „objektumokra”. A Népidemokrácia bizalma bújta őket ruszkiformájú egyenruhába, a „béke védelmére”. Az egyik „gitárral” az ölében állhatott őrséget, míg a másik a szénbányák mélyén, lapáttal a kézben szolgálta a „dolgozó népet”. Így teltek az évek, azaz hogy kissé érdekesebben, a Szeminárium, Katonáság és Munkásélet között, míg el nem érkezett a magyarok kivonulása 1956-ban. Attól kezdve megint közös mederben folyt tovább az életútjuk itt, a Kelettől kissé nyugatabbra eső vidéken, anélkül, hogy bedőltek volna ennek a „szabad világnak”.

„Ihr sans interessante Burschen!” - „érdekes fickók vagytok” jegyezte meg róluk valaki a bécsiek „mélységével”. Nincs szándékomban sem kiértékelni, sem megtámadni ezt a hízelgést. Úgy gondolom, hogy nekünk mégis más véleményünk van erről a három fiatal misszionáriusról és jövő-dő szép munkájukról-. Ezt beszélje meg kiki saját magával. Érdemes!

...é...é...

